

Паулу Коелю
Петата планина

ПРОЛОГ

В началото на 870 г. преди Христа се навършваха почти три века, откакто една страна, известна като Финикия, която израилтяните пък наричаха Ливан, живееше в мир. Жителите на тази страна можеха да се гордеят с делата си. Тъй като не представляваха политическа сила, виждаха се принудени да проявят завидна дипломатичност – единственият начин, който можеше да гарантира оцеляването им в свят, непрекъснато опустошаван от войни. Договорът, подписан с царя на Израил Соломон през 1000 г. преди Христа, позволи усъвършенстването на търговския им флот и разрастването на търговията. Оттогава Финикия започна да процъфтява.

Нейните мореплаватели достигнаха до такива отдалечени места, като Испания и Атлантическия океан. Според някои хипотези те са оставили надписи дори в североизточната и южната част на Бразилия. Финикийците превозваха стъкло, кедрово дърво, оръжия, желязо и слонова кост. Жителите на големите градове, измежду които Сидон, Тир и Бибъл, познаваха цифрите, правеха астрономически изчисления, произвеждаха вино и вече двеста години използваха за писане система от букви, която гърците наричаха *алфabetос*.

В началото на 870 г. преди Христа в далечна Ниневия се събра военен съвет. Група асирийски военачалници решиха да изпратят войски, които да завладеят народите, живеещи по крайбрежието на Средиземно море. Финикия трябваше да бъде първата от тези държави.

В началото на 870 г. преди Христа двама мъже, скрити в една коношния в Галаад, Израил, очакваха да бъдат убити в близките няколко часа.

ПЪРВА ЧАСТ

– Служих на един Бог, който сега ме изоставя в ръцете на враговете ми – каза Илия.

– Господ е Господ – отвърна левитът. – Той не е казал на Мойсей дали е добър или лош, казал му е само: *Аз съм*. С една дума, Той е всичко, което съществува под слънцето – както гръмотевицата, която разрушава къщата, така и ръката на човека, който я построява отново.

Разговорът беше единственият начин да прогонят страха. Всеки момент войниците щяха да отворят вратата на конюшнията, където се намираха двамата, щяха да ги открият и да им предложат единствения възможен избор – да признаят Ваал, финикийския бог, или да бъдат убити. Претърсваха всяка къща, като принуждаваха пророците да променят вярата си; в противен случай ги убиваха.

Левитът може би щеше да приеме чуждата вяра и да се спаси от смъртта. Илия обаче нямаше избор: всичко, което се случваше сега, бе по негова вина, и Иезавел искаше главата му на всяка цена.

– Ангелът Господен ме накара да отида при цар Ахав и да го предупредя, че докато Израил служи на Ваал, няма да капне капка дъжд – каза Илия, сякаш се извиняваше, че е послушал ангела. – Ала Бог не бърза и когато започнат да се усещат последствията от сушата, принцеса Иезавел вече, ще е унищожила всички, останали верни на Господ.

Левитът нищо не отвърна. Размишляваше дали да приеме да служи на Ваал, или да умре в името на Господа.

– Какъв е Бог всъщност? – продължи Илия. – Нима Той държи сабята на войника, убиващ всички, които не искат да предадат вярата на нашите старейшини? Нима той възкачи на трона на държавата ни една чуждестранна принцеса, заради която нашето поколение бе сполетяно от всички тези нещастия? Нима Бог убива верните Нему, невинните, онези, които спазват закона на Мойсей?

Левитът взе решение – предпочиташе да умре. И започна да се смее, защото мисълта за смъртта вече не го плашеше. Обърна се към младия пророк до себе си и се Опита да го успокои.

– Попитай самия Бог, след като се съмняваш в решенията Му. Аз вече приех съдбата си.

– Но Бог не може да желае да бъдем безмилостно избивани! – настоя Илия.

– Бог може всичко. Ако се ограничаваше да върши само това, което наричаме Добро, нямаше да го наричаме Всемогъщ. Той щеше да властва само над част от Вселената и щеше да съществува някой по-могъщ от него, който да следи и да преценява постъпките Му. В такъв случай аз щях да служа на този, който е по-могъщ от Него.

– Щом Той може всичко, защо не спести страданията на тези, които го обичат? Защо не ни спаси, вместо да дава власт и слава на собствените си врагове?

– Не знам – отвърна левитът. – Но сигурно има някаква причина, която се надявам скоро да узная.

– Ти самият нямаш отговор на този въпрос.

– Нямам.

Замълчаха и двамата. Илия почувства, че го избива студена пот.

– Теб те е страх, но аз вече приех съдбата си – каза левитът. – Ще изляза и ще сложа край на тази агония. Всеки път, когато чувам вик навън, страдам, опитвайки се да си представя какъв ще бъде последният ми час. Докато стояхме затворени тук, поне сто пъти изживях смъртта, а бих могъл да умра само веднъж. Щом ще бъда обезглавен, то нека това да стане по най-бързия начин.

Левитът беше прав. Илия бе чул същите викове и не можеше повече да понася това страдание.

– Ще дойда с теб. Изморих се да се боря за още няколко часа живот.

Изправи се и отвори вратата на конюшната, като позволи на слънцето да проникне вътре и да освети двамата укриващи се мъже.

Левитът го хвана за ръка и двамата тръгнаха. Ако не бяха виковете, денят би бил съвсем обикновен в този град, подобен на толкова други градове с прашни улици и кирпичени къщи – слънцето не приличаше, а лекият ветрец, който идваше от далечното море, правеше топлината приятна.

– Страхът от смъртта сковава душите ни, а денят е толкова хубав – каза левитът. – Често пъти, когато съм се чувствал в хармония с Бог и със света, времето е било ужасно, а пустинният вятър е напълвал с пясък очите ми, без да мога да създа нищо дори на педя пред себе си. Не винаги Божиите намерения съвпадат с това, което чувстваме в момента, ала съм уверен, че Той има някакво основание.

– Възхищавам се на вярата ти.

Левитът вдигна поглед към небето, сякаш бе потънал в размишление. След това се обърна към Илия:

– Недей да се възхищаваш, нито пък да вярваш толкова силно: това е облог, който сключих със самия себе си. Обзаложих се, че Бог наистина съществува.

– Но ти си пророк – възрази Илия. – Също като мен чуваш гласове и знаеш, че отвъд тоя свят съществува друг.

– Може би това е само плод на въображението ми.

– Но ти си виждал Божиите поличби – упорстваше Илия, който бе започнал да се тревожи от думите на спътника си.

– Може би това е само плод на въображението ми – повтори леви-тът. – Всъщност единственото конкретно нещо, с което разполагам, е моят облог: казах си, че всичко това идва от Всевишния.

Улицата беше пуста. Хората не излизаха от домовете си, изчаквайки войниците на Ахав да довършат задачата, която чуждестранната принцеса им бе възложила – да избият пророците Израилеви. Илия вървеше редом с левита и изпитваше усещането, че зад всеки прозорец и врата някой го наблюдава и го обвинява за това, което ставаше в момента.

„Не съм искал да бъда пророк. Може би и при мен това е само плод на въображението“, размишляваше Илия.

Но след онова, което се бе случило в дърводелската работилница, той знаеше, че не е така.

От дете чуваше гласове и разговаряше с ангели. А после родителите му го убедиха да потърси някой израилски свещеник. И той, след като му зададе различни въпроси, разпозна в него навик, пророк, „човек на духа“, „боговдъхновен“. След като разговаря с момчето часове наред, свещеникът каза на родителите му, че всичко, което то им изрече, трябва да приемат като истина.

Когато излязоха оттам, бащата и майката на Илия поискаха от него повече никому да не разказва за това, което вижда и чува – да си пророк означава да си обвързан с управниците, а това открай време беше опасно.

В действителност Илия никога не бе чул нещо, което би могло да заинтересува свещениците или царете. Разговаряше единствено със своя ангел-пазител и изслушваше съветите, отнасящи се до собствения му живот. Понякога имаше видения, които не можеше да разтълкува – далечни морета, планини, населени със странни същества, кръгли същества с крила и очи. Когато виденията изчезнеха, той като послушно дете правеше всичко възможно да ги забрави по най-бързия начин.

Ето защо гласовете и виденията ставаха все по-редки.

Родителите му се зарадваха и не говореха повече за това. А когато той порасна и дойде време да се издържа сам, те му дадоха назаем пари, за да отвори малка дърводелска работилница.

Гледаше с уважение другите пророци всеки път, когато ги видеше да крачат по улиците на Галаад с кожените си наметки и колани и да казват, че Господ ги е посочил да водят избрания народ. Това наистина не беше неговата съдба, никога не би могъл да изпадне в транс чрез танцуване или самобичуване – нещо обикновено за „боговдъхновени-те“, – защото се страхуваше от болката. Нито пък би крачил гордо по улиците на Галаад, излагайки на показ белезите от раните, получени в състояние на екстаз, защото бе прекалено стеснителен.

Илия се възприемаше като съвсем обикновен човек и наистина беше такъв. Обличаше се като всички останали и измъчваше единствено душата си със съблазните и страховете на простосмъртните. Работата му в дърводелската работилница постепенно напредваше и гласовете накрая съвсем изчезнаха, защото възрастните и работещите нямат време за такива неща. Родителите му бяха доволни от него и животът му течеше изпълнен с хармония и спокойствие.

Разговорът, който бе водил като дете със свещеника, се превърна в блед спомен. Илия не можеше да повярва, че е необходимо Всемогъщият Бог да разговаря с хората, за да ги накара да изпълняват заповедите Му. Това, което се бе случило в детството му, е било плод на фантазията на едно хлапе, което не е имало друго занимание. В родния му Галаад живееха няколко души, които останалите жители на града смятаха за луди. Те говореха несвързано и бяха неспособни да различат гласа Господен от бълнуванията, дължащи се на болестта. Прекарваха живота си на улицата, като известяваха на висок глас за края на света, и живееха от подаяния. Въпреки това никой от свещениците не ги смяташе за „боговдъхновени“.

Илия стигна до извода, че свещениците никога не са сигурни в това, което казват. „Боговдъхновените“ се бяха появили съвсем естествено в тая страна, която не знаеше по кой път да тръгне, където братя се караха помежду си, а управниците се сменяха непрестанно. Пророците и лудите не се отличаваха едни от други.

Когато узна за сватбата на царя с Иезавел, принцесата на Тир, не обърна особено внимание на новината. И други царе на Израил бяха вършили същото, а резултатът винаги бе траен мир в този край, както и все по-оживена търговия с Ливан. За Илия беше без значение, че жителите на съседната държава вярват в богове, които не съществуват, и се

посвещават на странни обреди, кланяйки се на животни и планини. Бяха честни в сделките и това беше най-важното.

Илия продължи да купува кедров материал от тях и да им продава мебелите от дърводелската си работилница. Макар че бяха малко горделиви и наричаха себе си „финикийци“ заради различния цвят на кожата, никой от ливанските търговци не понечи да се възползва от смутните времена, които настъпиха в Израил. Плащаха точната цена за стоките и не споменаваха нищо за постоянните вътрешни войни, нито за политическите проблеми, с които израилтяните трябваше да се справят.

След като се възкачи на трона, Иезавел поиска от Ахав култът към Господ да бъде заменен с култа към боговете на Ливан.

Подобно нещо се бе случвало и преди. Въпреки че беше възмутен от съгласието на Ахав, Илия продължи да служи на Бога Израилев и да спазва законите на Мойсей. „И това ще отmine – мислеше си той. – Иезавел съблазни Ахав, но няма да ѝ стигнат силите да убеди народа.“

Ала Иезавел не беше като другите жени: вярваше, че е родена с мисията да накара народите да се кланят на Ваал. Търпеливо, служейки си с хитрост, тя започна да дарява щедро всички онези, които изоставяха Господ и приемаха новите божества. Ахав нареди в Самария да бъде построено капище на Ваал, в което бе въздигнат и жертвеник. Заприиждаха поклонници, а култът към боговете на Ливан се разпростираше из цялата страна.

„И това ще премине. Може би ще трае едно поколение, но ще премине“, продължаваше да мисли Илия.

И тогава се случи нещо, което той не очакваше. Един следобед довършваше някаква маса в работилницата си, когато около него се възцари пълен мрак и наоколо забле-щукаха хиляди бели точки. Усети силно главоболие, каквото по-рано никога не бе имал, и се опита да седне, но си даде сметка, че не може да помръдне дори и най-малкия мускул на тялото си.

Това не бе плод на въображението му.

„Сигурно съм умрял – бе първата мисъл, която му мина през главата. – И сега откривам къде ни изпраща Бог След смъртта – на небето.“

Една от светлинките заблестя по-силно. И внезапно, сякаш идваше от много места едновременно, *биде слово Господне към него:*

кажи на Ахава: както е сигурно, че е жив Господ, Бог Израилев, пред когото стоиш, така през тия години няма да има нито роса, нито дъжд, освен по моя дума.

Само след миг всичко възвърна предишния си вид – работилницата,

вечерният полумрак, гласовете на децата, които играеха на улицата.

Илия не можа да заспи през нощта. За пръв път от много години усещанията от детството му се бяха върнали и не беше неговият ангел-пазител този, който му говореше, а *нещо* по-могъщо и по-силно от него. Илия се изплаши, че ако не изпълни заповедта, проклятие ще надвисне над всичко, което върши.

На другия ден сутринта реши да стори това, което му бе поискано. В края на краищата той щеше да бъде само вестител на нещо, което не го засягаше, и след като изпълнеше задачата си, гласовете нямаше да го безпокоят повече.

Когато поиска да бъде приет от цар Ахав, не срещна никакви трудности. Цели поколения наред, още откакто се бе възцарил Самуил, пророците заемаха важно място в сключването на сделки и в управлението на страната. Те можеха да се женят, да имат деца, но трябваше винаги да са на разположение на Господ, за да не се отклоняват никога управниците от правия път. Традицията разказваше, че благодарение на „бог-въдъхновените“ много битки са били спечелени, а Израил е оцелял, защото винаги когато управниците са се отклонявали от правия път, някой пророк ги е връщал към Божията пътека.

След като пристигна в двореца, Илия предупреди царя, че суша ще опустошава тези земи дотогава, докато народът не спре да се кланя на финикийските богове.

Владетелят не отдаде голямо значение на думите му, но Иезавел, която седеше до Ахав и слушаше внимателно това, което Илия казваше, започна да го разпитва подробно за вестта, която той трябваше да предаде. Илия ѝ разказа за видението, за главоболието, за усещането, че времето е спряло, докато той слушал ангела. Описвайки това, което му се бе случило, успя да разгледа отблизо принцесата, за която всички говореха: беше една от най-красивите жени, които бе виждал, дългите ѝ черни коси се спускаха чак до кръста, а тялото ѝ бе изваяно до съвършенство. Зелените ѝ очи, блестящи върху мургавото ѝ лице, бяха втренчени в очите на Илия, ала той не успяваше да разчете това, което казват, и не можеше да разбере по какъв начин тя възприема думите му.

Излезе от двореца с убеждението, че е изпълнил мисията си и може да се върне към работата си в дърводелската работилница. По пътя към къщи пожела Иезавел с цялата страст на своите двайсет и три години. И помоли Бог да направи така, че един ден да срещне жена от Ливан, защото те бяха красиви, с тъмна кожа и загадъчни зелени очи.

Работи до вечерта и спа спокойно. На другия ден обаче, още преди

изгрев слънце, дойде левитът и го събуди. Иезавел бе убедила царя, че пророците заплашват растежа и разцвета на Израил. Войниците на Ахав бяха получили заповед да убият всеки от тях, който не се откаже да изпълнява свещената мисия, поверена му от Бог.

А на Илия дори не му бе дадена възможност да избира – той трябваше да бъде убит.

Заедно с левита прекараха два дни, скрити в конюшната в южната част на Галаад, а през това време бяха избити четиристотин и петдесет навина. Впрочем повечето от пророците, които обикаляха улиците, самобичувайки се и оповестявайки края на света, който щял да настъпи заради покварата и безбожието, бяха приели да се покръстят в новата религия.

Глух шум, последван от вик, прекъсна мислите на Илия. Разтревожен, той се обърна към другаря си:

– Какво беше това?

Но не получи отговор – тялото на левита рухна на земята, пронизано в гърдите от стрела.

Илия видя как войникът пред него поставя нова стрела в лъка. Огледа се: всички врати и прозорци към улицата бяха затворени, слънцето грееше високо на небосклона, лек ветрец подухваше от морето, за което толкова много бе слушал да се говори, но никога не бе виждал. Хрумна му да се опита да избяга, но знаеше, че ще бъде уцелен още преди да завие зад ъгъла.

„Щом трябва да умра, то нека поне смъртта да не ме застигне в гръб“, помисли си той.

Войникът отново вдигна лъка. Илия се изненада, тъй като не усещаше нито страх, нито някакъв инстинкт за съхранение; не усещаше нищо. Сякаш всичко беше предопределено много отдавна и двамата мъже – той и войникът – изпълняваха роли в някаква драма, която не е била написана за тях. Помисли си за детството, за утрините и следобедите в Галаад, за мебелите, които щяха да останат nedовършени в работилницата му. Помисли си за майка си и баща си, които никога не бяха искали синът им да бъде пророк. Помисли си за очите на Иезавел и за усмивката на цар Ахав.

Помисли си колко жалко би било да умре само на двайсет и три години, без никога да е обичал жена.

Ръката отпусна тетивата, стрелата прониза въздуха, из-свистя край дясното му ухо и падна на прашната земя зад него.

Войникът отново зареди лъка и се прицели. Ала вместо да стреля,

прикова поглед в очите на Илия и каза:

– Аз съм най-добрият стрелец във войската на цар Ахав. От седем години не съм пропускал нито веднъж целта. Илия се обърна и погледна към тялото на левита.

– Тая стрела беше за теб – каза войникът. Държеше лъка опънат, а ръцете му трепереха. – Илия е единственият пророк, който непременно трябва да бъде убит. Останалите могат да избират и да приемат вярата във Ваал.

– Довърши тогава работата си.

Илия се учуди на собственото си спокойствие. Толкова пъти си бе представял смъртта, докато се криеше в конюшните, а сега виждаше, че е страдал повече, отколкото трябва: само след няколко секунди всичко щеше да свърши.

– Не мога – каза войникът. Ръцете му все още трепереха, а лъкът непрекъснато менеше посоката си. – Махай се от очите ми, защото ми се струва, че сам Бог отклонява стрелата ми и ще ме прокълне, ако те убия.

И точно тогава, когато разбра, че може да оцелее, страхът от смъртта започна да се завръща. Все още съществуваше възможността да види морето, да срещне жена, да има деца и да довърши мебелите в работилницата.

– Свършвай по-бързо. Сега съм спокоен, но ако се забавиш, ще започна да страдам за всичко онова, което ще изгубя.

Войникът се огледа, за да се увери, че никой не ги наблюдава, свали лъка, прибра стрелата в колчана и се скри зад ъгъла.

Илия почувства, че краката му започват да омекват – страхът се завръщаше, още по-силен. Трябваше да бяга незабавно, да напусне Галаад, за да не застане срещу някой войник с опънат лък, насочен към сърцето му. Не беше избирал сам съдбата си, нито пък бе потърсил Ахав, за да се хвали пред съседите си, че е разговарял с царя. Не беше отговорен за избиването на пророците, не беше отговорен дори и за това, че оня следобед бе видял времето да спира и работилницата му да се превръща в черна дупка, изпълнена със светещи точки.

И той, подобно на войника, се огледа – улицата беше пуста. Реши да провери дали левитът не би могъл да бъде спасен, но отново го обзе страх и избяга, преди някой да се е появил.

Вървя дълго, като се криеше в храстите на пътеки, по които отдавна никой не бе минавал. Накрая стигна до брега на потока Хорат. Срамуваше се от страха си, ала в същото време се радваше, че е жив.

Пийна вода от потока, седна и едва тогава осъзна положението, в което се намираше. На другия ден щеше да изгладнее, а нямаше как да намери храна в пустинята.

Спомни си за работилницата, за работата, която вършеше вече толкова години и която бе принуден да изостави. Някои от съседите му бяха приятели, но не можеше да разчита на тях. Сигурно вече целият град бе узнал за бягството му и всички го мразеха, че е спасил себе си, а е причинил страдания и смърт на онези, които наистина вярваха в Бог.

Всичко, което бе вършил досега, рухна, и то само защото си беше помислил, че по този начин изпълнява Божията воля. Утре или през следващите дни, седмици, месеци ливанските търговци щяха да почукат на вратата му и някой щеше да им каже, че собственикът е избягал, оставяйки след себе си като единствена следа смъртта на невинните пророци. Може би щяха да им кажат също, че се е опитал да унищожи вярата в боговете, които закрилят земята и небето. Новината щеше да се разпростре извън пределите на Израил и той никога нямаше да може да се ожени за някоя от красивите жени на Ливан.

„Корабите!“

Да, това също бе някакъв изход. Наемаха престъпниците, военнопленниците, дезертъорите като моряци, защото беше по-опасно да служиш на кораб, отколкото във войската. По време на война един войник може и да оживее, докато моретата бяха непознати, населени с чудовища, и когато се случеше нещастие, нямаше нито един оцелял, който да разкаже за станалото.

Корабите бяха изход, ала принадлежаха на финикийските търговци. Илия не беше някакъв престъпник, военнопленник или дезертъор, а човек, осмелил се да надигне глас срещу бог Ваал. Веднага щом узнае за това, щяха да го убият и да го хвърлят в морето, защото моряците вярват, че Ваал и останалите богове властват над бурите.

Не можеше да тръгне към морето. Не можеше да поеме на север, защото там се намираше Ливан. Не можеше да отиде и на изток – там няколко израилски племена водеха война, която продължаваше вече две поколения.

Спомни си за спокойствието, което го бе обхванало в присъствието на войника. Какво представлява смъртта в края на краищата? Смъртта е само един миг и нищо повече. Дори и да почувства болка, тя вероятно ще премине бързо и тогава Господарят на Небесното Войнство ще го приеме в обятията си.

Легна на земята и остана така дълго, загледан в небето. Опита се

подобно на левита да склучи облог. Облогът не се отнасяше до съществуването на Бог, защото Илия не се съмняваше в това, а до смисъла на собствения му живот.

Гледаше планините, земята, която щеше да бъде опустошена от дълга суша – така му бе казал Ангелът Господен, – но която все още пазеше свежестта на обилните дъждове, валили години наред. Гледаше потока Хорат, чиито води скоро щяха да пресъхнат. Сбогува се със света с чувство на преклонение и с пламенни слова и помоли Бог да го прибере, когато удари неговият час.

Замисли се коя е причината за собственото му съществуване, ала не успя да си отговори.

Замисли се къде би могъл да отиде и разбра, че отвсякъде е обграден от врагове.

Реши на другия ден да се върне и да се предаде, въпреки че отново го бе обхванал страхът от смъртта.

Опита се да не бъде тъжен, все пак щеше да живее още няколко часа, но всичко бе напразно. Току-що бе открил, че почти няма ден в живота на човека, в който той да разполага със свободата да взема някакви решения.

* * *

На другия ден Илия се събуди и отново се загледа в Хорат.

Утре или след година от потока щеше да остане само пътека от ситен пясък и обли камъни. Старите обитатели на тези земи щяха да продължават да наричат мястото Хорат и щяха да *уътват* минаващите с думите: „Това селище се намира на брега на реката, която минава наблизо.“ Пътниците щяха да стигнат дотам, да видят облите камъни и ситния пясък и да си кажат: „Тук, през тези земи, някога е минавала река.“ Ала най-важната част от реката, нейните води вече нямаше да са тук, за да утоляват жаждата.

Душите, подобно на поточетата и растенията, също се нуждаят от дъжд, но по-различен: дъжд от надежда, от вяра, от нещо, заради което си заслужава да живеят. Когато не вали такъв дъжд, всичко в душата умира, въпреки че тялото продължава да живее. За такъв човек би могло да се каже, че в тялото му някога е имало душа.

Но моментът не беше подходящ да се замисля над тия неща. Спомни си още веднъж за разговора, който бяха водили с левита, преди да излязат от конюшнията: защо беше нужно да изживява толкова пъти смъртта, след като се умира само веднъж? Единственото, което му оставаше,

бе да чака стражите на Иезавел. Те щяха да дойдат, не се съмняваше в това – нямаше много места в Галаад, където човек би могъл да избяга. Злосторниците винаги тръгваха към пустинята, където след няколко дни ги откриваха мъртви, или към Хорат, където винаги ги залавяха.

И тъй, скоро стражите щяха да бъдат тук. И той щеше да се зарадва, като ги види.

Пийна малко от кристалната вода, която течеше до него. Изми си лицето и потърси сянка, където да изчака преследвачите си. Човек не може да се пребори със съдбата си – той беше опитал да го направи и бе изгубил.

Въпреки че свещениците бяха разпознали в него пророк, той реши да работи в дърводелска работилница, ала Господ го върна към неговия път.

Не беше единственият, който се бе опитал да изостави пътя, начертан от Бог за всеки човек на Земята. Един негов приятел имаше прекрасен глас, ала родителите му не се съгласиха той да стане музикант, защото това бе занаят, който щеше да опозори семейството. Една от приятелките му от детинство нямаше равна на себе си в танците, но близките ѝ забраниха да танцува, защото царят можеше да прати да я извикат, а никога не се знае колко време ще царува един цар. Освен това смятаха обстановката в двореца за покварена, враждебна и девойката завинаги щеше да изгуби възможността да се сдобие с подходящ съпруг.

„Човек е роден, за да изневерява на съдбата си.“ Бог поставяше неизпълними задачи пред човешките сърца.

„Защо го правеше?“

Може би за да се поддържа традицията.

Но това едва ли беше правилният отговор. „Ливанците са много понапред от нас, защото отказаха да следват традицията на мореплавателите. И докато всички народи правеха едни и същи кораби, те решиха да сътворят нещо по-различно. Много от тях изгубиха живота си в открито море, но корабите им бяха усъвършенствани и сега те властваха над световната търговия. Платиха висока цена, за да го постигнат, но си струваше.“

А може би човек изневеряваше на съдбата си, защото Бог беше много далеч. Той бе заложил в човешките сърца мечти от времето, когато всичко е било възможно, и бе насочил грижите си към други неща. Но светът се бе променил, животът бе станал по-труден, а Бог не се бе върнал назад, за да промени човешките мечти.

Бог беше много далеч. Но щом все още изпращаше ангелите Си, за

да разговарят с пророците, явно тук имаше още неща за правене. Какъв ли бе тогава отговорът?

„Може би причината е в това, че родителите ни са грешили и се страхуват да не повторим грешките им. Или пък никога не са грешили и няма да знаят как да ни помогнат, ако изникне някакъв проблем.“

Чувстваше, че не е далеч от истината.

Потокът продължаваше да тече, няколко врани кръжаха в небето, растенията упорстваша да растат върху пясъчливата и неплодна почва. Ако бяха послушали прадедите си, какво ли биха чули от тях?

„Поточе, потърси по-хубаво място, за да може бистрата ти вода да отразява светлината на слънцето, защото пустинята ще направи така, че да пресъхнеш“, би казал богът на водите, ако съществуваше. „Врани, в горите ще намерите повече храна, отколкото тук, между скалите и пясъците“, би казал богът на птиците. „Растения, хвърлете семената си далеч отгук, защото на света има много плодородни и влажни земи, където вие ще израстете още по-красиви“, би казал богът на цветята.

Ала ни Хорат, ни растенията, нито пък враните – една от които бе кацнала наблизко – имаха смелостта да сторят това, което други реки, птици и цветя бяха сметнали за невъзможно.

Илия се загледа във враната.

– Продължавам да се уча – каза той на птицата, – въпреки че от наученото няма да имам полза, защото съм осъден на смърт.

– Ти откри колко просто е всичко – сякаш отговори враната. – Стига да си смел.

Илия се засмя на въображението си, което караше една птица да говори. Тая игра му се стори забавна, бе я научил от една жена, която месеше хляб, и реши да продължи. Щеше да задава въпроси на птицата и да отговаря сам на себе си, сякаш е истински мъдрец.

Враната обаче излетя. Илия продължи да чака войниците на Иезавел, защото предпочиташе да умре само веднъж.

Денят преваляше, а нищо ново не се случваше. Нима бяха забравили, че най-големият враг на бог Ваал все още е жив? Защо Иезавел не изпращаше преследвачи, след като сигурно знаеше къде се намира той?

„Защото видях очите й и знам, че е мъдра жена – каза си Илия. – Ако умра, ще се превърна в мъченик на вратата в Господ. А ако ме представят за беглец, ще бъда само някакъв страхливец, който не вярва в това, което говори.“

Да, това бе стратегията на принцесата.

Малко преди да падне нощта, една врана отново кацна на клонката

– може би бе същата от сутринта. Носеше в човката си парченце месо, което неволно изпусна.

За Илия това бе истинско чудо. Изтича под дървото, грабна месото и го изяде. Не знаеше откъде се е взело, пък и това не го интересуваше особено, важното бе да залъже поне малко глада си.

Въпреки рязкото движение, което бе направил, враната не отлетя.

„Тази птица знае, че тук ще умра от глад. Храни плячката си, за да си устрои още по-голямо пиршество“, разсъждаваше Илия.

По същия начин Иезавел подхранваше вратата във Ваал с историята за бягството на Илия.

Човекът и птицата дълго стояха и се наблюдаваха. Илия се сети за играта, с която се бе забавлявал сутринта.

– Бих искал да си поговоря с теб, врано. Тази сутрин си мислех, че душите се нуждаят от храна. Щом моята душа още не е умряла от глад, значи все още има какво да каже.

Птицата стоеше неподвижно.

– А щом има нещо за казване, трябва да я изслушам, понеже няма никой друг, с когото да си поговоря – продължи Илия.

После с помощта на въображението си Илия зае мястото на враната.

– Какво очаква Господ от теб? – вместо враната отправи той въпрос към самия себе си.

– Очаква да бъда пророк.

– Така казаха жреците. Но може би не е това, което желае Господ.

– Напротив, точно това иска Той от мен. Ето защо в работилницата се появи ангел и ме накара да говоря с Ахав. Гласовете, които чувах като дете...

– Всички ги чуват в детството си – прекъсна го враната.

– Но не всеки вижда ангел – рече Илия.

Този път враната нищо не отговори. След малко птицата, или по-скоро собствената му душа, която бълнуваше поради силното слънце и самотата в пустинята, прекъсна мълчанието.

– Спомняш ли си за жената, която месеше хляб? – попита сам себе си Илия.

Спомняше си. Тя го бе помолила да ѝ направи няколко дървени подноса. И докато Илия изпълняваше поръчката, я чу да казва, че докато работи, усеща присъствието на Господ.

„Като гледам как правиш тези подноси, разбирам, че и ти имаш същото усещане – бе добавила тя. – Защото се усмихваш, докато

работиш.“

Според жената хората се делеяха на две групи. Едните се трудеха с радост, а другите се оплакваха от това, което вършеха. Тези последните твърдяха, че единствената истина на света е проклятието, което Бог е отправил към Адам: *проклетата да е земята поради тебе; с мъка ще се храниш от нея през всички дни на живота си*. Не изпитваха удоволствие от работата си, а по празниците, когато трябваше да почиват, се отегчаваха. Божиите слова им служеха да оправдават безсмисления си живот и забравяха, че Той също така бе казал на Мойсей: *Господ, Бог твой, ще те благослови в земята, в която отиваш, за да я завладееш*.

– Да, спомням си за тая жена. Тя беше права – харесваше ми да майсторя неща от дърво в работилницата.

Всяка маса, която сглобяваше, всеки стол, който гравираше, му помагаша да разбира и да обича живота, макар че едва сега си даваше сметка за това.

– Тя ми каза да разговарям с нещата, които правя. Каза още, че съм щял да бъда изумен, когато чуя масите и столовете да ми отговарят, и понеже съм влагал в тях най-доброто от душата си, в замяна съм щял да получа мъдрост.

– Ако не беше работил като дърводелец, нямаше да си в състояние да влагаш душата си в нещата извън теб, нямаше да можеш да се преструваш, че си врана, която говори, нито пък щеше да осъзнаеш, че си добър и по-мъдър, отколкото си мислиш. Защото именно в работилницата ти откри онова свято нещо, което е навсякъде – бе отговорът на враната.

– Винаги съм обичал да се преструвам, че говоря с масите и столовете, които правех. Това не беше ли достатъчно? Жената имаше право. Когато разговарях с тях, често откривах мисли, които никога преди не ми бяха минавали през главата. Но когато започнах да осъзнавам, че по този начин мога да служа на Бог, се появи ангелът и... ти вече знаеш края на историята.

– Ангелът се е появил, защото ти вече си бил готов – отвърна враната.

– Но аз бях добър дърводелец.

– Това е било част от обучението ти. Когато човек върви към съдбата си, много често е принуден да сменя посоките. Понякога външните обстоятелства са по-силни и той се вижда принуден да отстъпи, защото го е страх. Но всичко това е част от обучението.

Илия слушаше внимателно онова, което казваше душата му.

– Ала никой не трябва да губи от погледа си това, към което се стреми. Дори и ако в някои моменти му се стори, че светът и другите са по-силни. Тайната е една: да не се отказваш.

– Никога не съм искал да бъда пророк – рече Илия.

– Искал си, но си бил убеден, че е невъзможно. Или че е опасно. Или пък че е немислимо. Илия стана.

– Защо говоря сам на себе си неща, които не искам да чувам? – извика той.

Изплашена от движението му, птицата отлетя.

На другата сутрин враната се върна. Вместо да продължи разговора от предния ден, Илия реши да я наблюдава. Птицата винаги успяваше да намери някаква храна за себе си и винаги му носеше остатъци от нея.

Необяснимо приятелство се завърза между двамата и Илия започна да се учи от птицата. Наблюдавайки я, той видя, че тя умее да намира храна в пустинята, и откри, че би могъл да оцелее още няколко дни, ако и той успее да направи същото. Когато враната започнеше да кръжи, Илия разбираше, че наблизо има дивеч – изтичваше до мястото и се опитваше да го хване. В началото много от малките животни, които се срещаха тук, му се изплъзваха, но постепенно той придоби опитност и доста сръчно ги улавяше. Използваше клони вместо копия, копаеше дупки за капани, които скриваше със съчки и пясък. Когато хванеше някакъв дивеч, Илия си поделеше храната с враната, като запазваше една част за примамка.

Ала самотата бе ужасна и толкова го потискаше, че той реши отново да започне да „разговаря“ с птицата.

– Кой си ти? – попита враната.

– Човек, който е открил душевния мир – отвърна Илия. – Мога да живея в пустинята, сам да се грижа за себе си и да съзерцавам безграничната красота на сътвореното от Бог. Открих, че душата ми е по-добра, отколкото предполагах.

Двамата продължиха да ловуват заедно още месец. И една вечер, когато тъга бе обзела душата му, Илия реши да си зададе отново същия въпрос.

– Кой си ти?

– Не знам.

Още веднъж луната умря и се роди отново на небосклоне. Илия усещаше тялото си по-силно, а ума – по-бистър. Тази вечер той се обърна към враната, кацнала на същата клонка, на която кацаше и преди, и отговори на въпроса, който си бе задал преди време:

– Аз съм пророк. Наистина видях ангел, докато работех, и не се съмнявам в способностите си, дори и целият свят да твърди обратното. Предизвиках масовото избиване на пророците в моята страна, защото се опълчих срещу любимата на царя. Сега се намирам в пустинята, а преди това работех в дърводелска работилница, защото душата ми ми каза, че човек трябва да премине през различни етапи, преди да изпълни предназначението си от съдбата му.

– Да, сега наистина знаеш кой си – отвърна враната.

Същата тая вечер на връщане от лов Илия поиска да пийне вода и видя, че Хорат е пресъхнал. Беше толкова изморен, че реши да се наспи.

В съня му се яви неговият ангел-пазител, когото той отдавна не бе виждал, и му каза:

– Ангелът Господен бе този, който разговаря с душата ти, и нареди:

Тръгни от тук, обърни се на изток и се скрий при поток Хорат, който е срещу Йордан.

От този поток ще пиеш, а на враните съм заповядал да те хранят там.

– Душата ми те слуша – промълви Илия в съня си.

– Събуди се тогава, защото Ангелът Господен иска да се отдалеча и той да говори с теб.

Илия изплашено скочи. Какво се бе случило?

Въпреки че беше тъмна нощ, мястото се изпълни със светлина и се появи Ангелът Господен.

– Какво те доведе тук? – попита Ангелът.

– Ти ме доведе тук.

– Не, Иезавел и войниците ѝ те принудиха да избягаш. Никога не забравяй това, защото мисията ти е да отмъстиш за Господ, Бог твой.

– Аз съм пророк, защото ти си пред мен и чувам гласа ти – каза Илия. – Много пъти променях посоката си, защото всички хора го правят. Но съм готов да отида в Самария и да унищожа Иезавел.

– Ти намери своя път, но не можеш да унищожаваш, преди да си се научил да съзиждаш. Нарещам ти: *Стани, иди в Сарепта Сидонска и остане там; Аз заповядах на една жена вдовица да те храни.*

На другия ден сутринта Илия потърси враната, за да се сбогува с нея. Ала за пръв път, откакто той бе дошъл на брега на Хорат, птицата не се появи.

Илия вървя няколко дни, докато стигна до долината, където се намираше град Сарепта, наричан от жителите си Акбар. Чувстваше, че е останал без сили, когато съзря една жена, облечена в черно, да събира

дърва. В долината растяха само ниски храсти и тя бе принудена да събира дребни съчки.

– Коя си ти? – обърна се към нея Илия. Жената погледна чужденеца така, сякаш не бе разбрала добре какво я пита.

– Донеси ми в някакъв съд вода да пия – каза Илия. – Донеси ми и малко хляб.

Жената пусна съчките на земята, като продължаваше да мълчи.

– Не се страхувай – настояваше Илия. – Сам съм, много съм гладен и жаден, останах без сили, така че не мога да бъда заплаха за никого.

– Ти не си оттук – каза най-сетне жената. – Трябва да си от Израилското царство, като те слушам как говориш. Ако ме познаваше, щеше да знаеш, че нямам нищо.

– Ти си вдовица, така ми рече Господ. А аз съм по-беден и от теб. Ако сега не ми дадеш нещо за ядене и пиене, ще умра.

Жената се изплаши. Откъде този чужденец познаваше живота ѝ?

– Срамно е един мъж да проси храна от жена – каза тя, възвръщайки самообладанието си.

– Направи това, за което те моля – продължаваше да настоява Илия, защото усещаше, че силите му го напускат. – Щом се възстановя, ще работя за теб.

Жената се разсмя.

– Преди малко ми каза нещо вярно: наистина съм вдовица, загубих мъжа си на един от корабите на моята страна. Никога не съм виждала морето, но знам, че то е като пустинята, убива този, който го предизвиква...

И продължи:

– Сега ми казваш нещо невярно. Кълна се в името на Ваял, който живее на върха на Петата планина, че вкъщи нямам нищо сготвено. Имам само шепа брашно в делвата и малко дървено масло в гърнето.

Илия почувства как хоризонтът се залюля пред очите му и разбра, че всеки момент ще припадне. И със сетни сили помоли за последен път:

– Не знам дали вярваш в сънища, не знам дори дали аз самият вярвам. Господ обаче ми каза, че ще дойда тук и ще те срещна. Това, което той ми причини, ме накара да се усъмня в Неговата мъдрост, но не и в съществуването Му. И тъй, Богът на Израил поръча да кажа на жената, която ще срещна в Сарпта:

...брашното в делвата няма да се свърши, и дървеното масло в гърнето няма да намалее до оня ден, в който Господ ще даде дъжд на

земята.

И без да обясни как би могло да стане това чудо, Илия припадна.

Жената остана загледана в свлеклия се в краката ѝ мъж. Знаеше, че Богът на Израил не е нищо друго освен суеверие. Финикийските богове бяха по-могъщи и бяха направили така, че нейната страна и народ да станат най-уважаваните в света. Въпреки това беше доволна – обикновено просеше милостиня от другите и така преживяваше, а днес, за пръв път от доста време, един мъж се нуждаеше от нея. Това я накара да се почувства по-силна. Оказа се, че има хора, чието положение беше по-лошо и от нейното.

„Щом някой ме моли за услуга, значи все още съм полезна на тая земя – помисли си тя. – Ще сторя каквото той поиска от мен, за да облекча страданията му. Аз също съм гладувала и знам, че гладът погубва душата.“

Отиде си вкъщи и се върна с парче хляб и съд с вода. Коленичи, положи главата на чужденеца в скута си и навлажни устните му. След няколко минути той дойде на себе си.

Тя му подаде хляба и Илия го изяде, без да каже нито дума, като гледаше долината, проломите и планините, издигащи се мълчаливо в небето. Проследи с поглед пътеката през долината и видя червените стени на Сарепта.

– Приюти ме в дома си, защото в моята страна ме преследват – рече Илия.

– Какво престъпление си извършил? – попита жената.

– Аз съм пророк на Господа. Иезавел нареди да бъдат избити всички, които откажат да служат на финикийските богове.

– На колко си години?

– На двайсет и три – отвърна Илия.

Тя съчувствено се вгледа в момчето, което стоеше пред нея. Косата му бе дълга и мръсна; имаше рядка брада, сякаш искаше да изглежда по-възрастен, отколкото беше в действителност. По какъв начин бедняк и несретник като него би могъл да предизвика гнева на най-могъщата принцеса в света?

– Щом си враг на Иезавел, тогава си и мой враг. Тя е принцеса на Сидон и се ожени за твоя цар, за да покръсти народа ти в истинската вяра. Така поне твърдят тези, които я познават.

Жената посочи един от острите върхове, които обгръщаха отвсякъде долината.

– Нашите богове обитават върха на Петата планина от много

поколения насам и успяват да запазят мира в страната ни. А Израил живее в непрекъснати войни и страдания. Защо тогава продължавате да вярвате в Единия Бог? Дайте време на Иезавел да довърши мисията си и ще видиш, че и във вашите градове ще се възцари мир.

– Аз чух гласа Господен – отвърна Илия. – А вие никога не сте се изкачили на върха на Петата планина, за да узнаете какво има там.

– Който се изкачи на тоя връх, ще бъде изгорен от небесния огън. Боговете не обичат пришълци.

Тя замлъкна. Спомни си, че предишната нощ бе сънувала ослепително силна светлина. И сякаш от самата светлина се бе разнесъл глас, който бе казал: „Приеми чужденеца, който ще те потърси.“

– Приюти ме в дома си, защото няма къде да спя – настоя Илия.

– Казах ти вече, че съм бедна. Това, което имам, едва стига за мен самата и за сина ми.

– Господ поръча да ме подслониш, а Той никога не изоставя тези, които обича. Направи това, за което те моля. Аз ще работя за теб. Дърводелец съм, правя неща от кедр и няма да остана без работа. Така Господ ще използва ръцете ми, за да изпълни обещанието Си: *...брашното в делвата няма да се свърши, и дървеното масло в гърнето няма да намалее до оня ден, в който Господ ще даде дъжд на земята.*

– Дори и да искам, не ще мога да ти плащам.

– Не е нужно. Господ ще се погрижи за всичко.

Сънят от предната нощ не й даваше покой и жената реши да се подчини, макар и да знаеше, че чужденецът е враг на самата принцеса на Сидон.

Присъствието на Илия веднага бе забелязано от съседите. Хората започнаха да говорят, че вдовицата е прибрала някакъв чужденец в дома си, без да зачита паметта на мъжа си, който бе загинал като герой, опитвайки се да открие нови търговски пътища за своята страна.

Когато слуховете достигнаха до вдовицата, тя обясни, че мъжът е израилски пророк, когото открила полумъртъв от глад и жажда. И тогава се разпространи новината, че някакъв израилски пророк, преследван от Иезавел, се укрива в града. Бе избрана комисия, която отиде при върховния жрец.

– Доведете ми чужденеца – нареди той.

Така и направиха. Още същия следобед изправиха Илия пред човека, който заедно с градоначалника и коменданта следеше всичко, което ставаше в Акбар.

– Какво търсиш тук? – попита го той. – Не разбираш ли, че си враг на страната ни?

– Години наред търгувах с Ливан. Уважавам неговия народ и зачитам обичаите му. Озовах се тук, защото съм преследван в Израил.

– Знам коя е причината – рече жрецът. – Една жена ли те накара да избягаш?

– Мисля, че тази жена е най-красивото създание, което съм виждал в живота си, макар че стоях пред нея само няколко минути. Но сърцето ѝ е от камък, а зад зелените ѝ очи се крие враг, който иска да унищожи страната ми. Не съм избягал, само изчаквам сгоден случай, за да се върна.

Жрецът се разсмя.

– Ако ще чакаш сгоден случай да се върнеш, тогава свикни с мисълта, че ще останеш в Акбар до края на живота си. Ние не воюваме с нито една държава. Единственото, което искаме, е истинската вяра да се разпростре с мирни средства из целия свят. Не искаме да повтаряме жестокостите, които вие извършихте, когато превзехте ханаанската земя.

– Нима да избиваш пророци е мирно средство?

– След като бъде отсечена главата на чудовището, то престава да съществува. Няколко души ще умрат, но религиозните войни ще бъдат избегнати завинаги. Освен това търговците ми казаха, че някакъв пророк на име Илия причинил всичко това, а после избягал.

Жрецът прикова поглед в него, преди да продължи:

– Някакъв мъж, който много приличал на теб.

– Аз съм този мъж – отговори Илия.

– Чудесно! Бъди добре дошъл в Акбар. Когато ни потрѣбва някаква услуга от Иезавел, ще платим с главата ти – най-ценната монета, с която разполагаме. А дотогава си потърси работа и виж как можеш да си изкарваш хляба, защото тук няма място за пророци.

Илия тръгна към вратата, когато жрецът добави:

– Излиза, че една сидонска девойка е по-могъща от твоя Един Бог. Тя успя да издигне капище на Ваал и сега вашите жреци коленичат там.

– Ще стане така, както е писано от Господ – отвърна пророкът. – Понякога в живота ни се случват нещастия, които не можем да избегнем. Но все има някаква причина, за да ни се случват.

– Каква причина?

– Това е въпрос, на който не можем да отговорим преди изпитанията, нито пък по време на тях. Едва когато ги преодолеем, разбираме

защо са се появили в живота ни.

Веднага след като Илия излезе, жрецът събра комисията от граждани, които го бяха потърсили сутринта, и им каза:

– Не се тревожете. Традицията повелява да даваме подслон на чужденците. Освен това той е в ръцете ни и ние можем да следим всяка негова крачка. Най-добрият начин да опознаеш и да унищожиш врага си е да се престориш, че си му приятел. Когато му дойде времето, ще го предадем на Иезавел и в замяна градът ни ще получи злато и богати дарове. А дотогава ще узнаем как да унищожим идеите му, тъй като засега знаем само как да унищожим тялото му.

И макар че Илия се кланяше на Единия Бог и бе враг на принцесата, жрецът настоя правото на подслон да бъде спазено. Старата традиция бе известна на всички: ако градът откаже да приюти някой странник, синовете на неговите жители ще бъдат сполетени от същата участ. И тъй като повечето от децата на народа на Акбар бяха разпръснати из многото търговски кораби на Финикия, никой не посмя да наруши законите на гостоприемството.

А и защо да не изчакаят деня, когато главата на еврейския пророк ще бъде разменена срещу несметни количества злато?

Същата вечер Илия бе седнал да вечеря с вдовицата и сина ѝ. И понеже израилският пророк се бе превърнал в ценна стока, която би могла да бъде изтъргувана в бъдеще, някои от търговците бяха изпратили толкова храна, че семейството би могло да преживее с нея цяла седмица.

– Изглежда, че Богът на Израил изпълнява обещаното – каза вдовицата. – Откакто моят мъж почина, никога трапезата ми не е била толкова богата, колкото сега.

Илия постепенно свикваше с живота в Сарепта. Подобно на жителите на града и той започна да го нарича Акбар. Вече знаеше кои са градоначалникът, комендантът на гарнизона, върховният жрец, майсторите, изработващи предмети от стъкло, които предизвикваха възхищение в цялата област. Когато го питаха защо е тук, той казваше истината: Иезавел бе заповядала да избият всички пророци в Израил.

– Ти си изменник и враг на Финикия – отвърщаха някои. – Но ние сме търговци и знаем, че колкото по-опасен е един човек, толкова по-висока цена дават за главата му.

И така изминаха няколко месеца.

На другия край на долината няколко асирийски патрула си бяха направили стан и по всичко личеше, че имат намерение да останат там. Беше малка група воители, които не представляваха опасност, но все пак

комендантът поиска от градоначалника да вземе мерки.

– Нищо не са ни сторили – каза градоначалникът. – Сигурно се придвижват с търговска цел, може би търсят по-удобни места, през които да превозват стоките си. Ако решат да използват нашите пътища, ще плащат данък и така градът ни ще стане още по-богат. Защо трябва да ги предизвикваме?

Положението на Илия се усложни, когато синът на вдовицата се разболя без никаква видима причина. Съседите веднага свързаха болестта му с присъствието на чужденеца в къщата и вдовицата помоли Илия да напусне дома ѝ, но той отказа да го стори, тъй като Бог все още не го бе потърсил. Тръгнаха слухове, че чужденецът си е навлякъл гнева на боговете от Петата планина.

Градоначалникът успя да усмири войската и жителите на града, разтревожени от появата на асирийските патрули. Ала след като синът на вдовицата се разболя, му беше много трудно да опази Илия от недоволството на населението.

Гражданите отново избрах комисия, която да разговаря с градоначалника.

– Можем да построим къща за израилтянина извън стените на града – предложиха те. – По този начин няма да нарушим закона за гостоприемството, а в същото време ще бъдем защитени от гнева на боговете. На тях не им харесва присъствието на този човек в града.

– Оставете го там, където е – отвърна градоначалникът. – Не искам да си създавам политически проблеми с Израил.

– Но как така? – учудиха се гражданите на Акбар. – Иезавел преследва всички пророци, които се кланят на Единия Бог, и иска те да бъдат избити.

– Нашата принцеса е смела жена, вярна е на боговете от Петата планина. Но колкото и да е силна властта, с която тя разполага сега, Иезавел не е израилтянка. Утре може да изпадне в немилост и тогава ще се наложи да усмирим гнева на съседите ни. Ако им покажем, че сме се отнасяли добре с един от техните пророци, те ще бъдат по-снизходителни към нас.

Гражданите излязоха недоволни от срещата, защото върховният жрец бе казал, че един ден Илия ще бъде разменен срещу злато и богати дарове. Впрочем дори и градоначалникът да не беше прав, те нищо не можеха да предприемат. Традицията гласеше, че трябва да се зачита и уважава родът, който управлява Акбар.

В най-отдалечения край на долината шатрите на асирийските воители

започнаха да се увеличават.

Комендантът се тревожеше, но не можеше да разчита на подкрепата на върховния жрец, още по-малко на тази на градоначалника. Опитваше се да поддържа в бойна готовност воините си чрез постоянни учения, макар и да знаеше, че нито те, нито дедите им са участвали някога в битка. Войните бяха останали в далечното минало на Акбар и всички военни стратегии, които той бе научил, отдавна бяха заменени с нова тактика и нови оръжия, които другите страни използваша.

– Акбар винаги е успявал да запази мира – твърдеше градоначалникът. – И този път няма да бъдем нападнати. Остави другите държави да се бият помежду си. Ние разполагаме с едно оръжие, много по-силно от тяхното – парите. Когато те спрат да се унищожават едни други, ние ще влезем в градовете им и ще им продаваме нашите стоки.

Градоначалникът успя да успокои населението относно асирийците. Носеха се обаче слухове, че израилтянинът е причина Акбар да си навлече проклятието на боговете. Илия му създаваше все по-големи грижи.

Един следобед състоянието на момчето силно се влоши и то вече не можеше да става, нито пък разпознаваше хората, които идваха да го видят. Преди слънцето да се скрие зад хоризонта, Илия и жената коленичиха до леглото на детето.

– Всемогъщи Боже, Ти отклони стрелите на войника. Ти ме доведе тук. Направи така, че това дете да бъде спасено. То нищо не е извършило, то няма вина за моите грехове, нито за греховете на своите родители – спаси го, Господи!

Момчето лежеше неподвижно, устните му бяха побелели, а очите му бързо помътняваха.

– Моли се на твоя Бог – настояваше жената. – Защото само една майка може да усети кога душата на детето ѝ си отива.

Илия поиска да вземе ръката ѝ, да ѝ каже, че не е сама, че Всемогъщият би трябвало да изпълни молбата му. Той беше пророк, бе приел да бъде такъв на брега на Хорат и сега ангелите го закриляха.

– Изплаках всичките си сълзи – продължи жената. – Ако у него няма съчувствие, ако му трябва човешки живот, помоли го тогава да прибере мен, но да остави сина ми да крачи жив из долината и по улиците на Акбар.

Илия направи всичко възможно, за да се съсредоточи в молитвата си, ала страданието на майката бе толкова силно, че сякаш изпълваше стаята и проникваше през стените, през вратите – навсякъде.

Докосна тялото на момчето, което сега бе по-студено в сравнение с предишните два дни, а това беше лош знак.

Тази сутрин жрецът се бе отбил в къщата и – както правеше от две седмици насам – бе поставил лапи от билки върху лицето и гърдите на детето. През последните няколко дни жителите на Акбар бяха донесли рецепти за лекове, които бяха предавани от поколения и чиято лечебна сила бе изпитана при различни болести. Всеки следобед те се събираха в подножието на Петата планина и правеха жертвоприношения, за да не позволят душата на детето да напусне тялото му.

Трогнат от това, което ставаше в Акбар, един египетски търговец, минаващ през града, остави даром някакъв много скъп червен прах, с който трябваше да се посипе храната на момчето. Носеше се легенда, че самите богове са предали на египетските лекари тайната на приготвяне на този прах.

През цялото това време Илия не преставаше да се моли.

Но всичко бе напразно.

– Знам защо ти позволиха да останеш у дома – каза му жената с едва доловим глас, тъй като не бе спала много дни и нощи. – Знам, че за главата ти е обявена награда и че един ден ще бъдеш отведен в Израил, за да те разменят срещу злато. Заклевам се във Ваал и в боговете от Петата планина, че ако спасиш сина ми, никога няма да позволя да бъдеш заловен. Знам тайни пътища, които днешното поколение вече е забравил, и ще ти кажа как да излезеш от Акбар, без да те видят.

Илия нищо не отговори.

– Моли се на твоя Бог – поде отново жената. – Ако той спаси сина ми, кълна се, че ще се откажа от Ваал и ще повярвам в него. Обясни на твоя Господ, че съм ти дала подслон, когато ти най-много се нуждаеше, и изпълних съвсем точно всичко, което той бе наредил.

Илия отправи още една молитва от цялото си сърце. В този миг момчето се раздвижи.

– Искам да изляза оттук – едва промълви то. Очите на майката грейнаха от радост, а по лицето ѝ се стичаха сълзи.

– Ела, синко. Ще отидем, където пожелаеш, и ти ще правиш всичко, което ти се иска.

Илия понечи да го вдигне, но момчето отстрани ръцете му.

– Искам да изляза сам – каза то.

Стана бавно и тръгна към гостната. Но след като прави няколко крачки, падна на пода като покосено от гръм.

Илия и вдовицата се приближиха – момчето беше мъртво.

В първия миг и двамата занемяха. После жената започна да крещи с всичка сила:

– Проклети да са боговете, които отнеха душата на детето ми! Проклет да е тоя човек, който донесе нещастие в дома ми! Сине, единствен мой! Изпълних волята на небесата, бях щедра към един чужденец, а детето ми умря!

Съседите чуха виковете и плача на вдовицата и видяха сина ѝ прострян на пода. Жената продължаваше да крещи, като удряше с юмруци израилтянина. А той нищо не правеше, за да се защити от ударите, сякаш нищо не усещаше. И докато жените се опитваха да успокоят вдовицата, мъжете хванаха Илия от двете страни и го отведоха при градоначалника.

– Този мъж се отплати за щедростта с омраза. Направи магия в къщата на вдовицата и синът ѝ умря. Даваме подслон на човек, прокълнат от боговете.

Израилтянинът плачеше и безгласно се питаше: „Защо, Господи Боже мой, реши да сториш зло и на вдовицата, която бе толкова щедра към мен? Щом Ти погуби сина ѝ, значи не изпълнявам мисията, която си ми поверил... Тогава аз също заслужавам да умра.“

Същия следобед се събра Съветът на Акбар начело с върховния жрец и градоначалника. Илия бе изправен на съд.

– Ти реши да отвърнеш на обичта с омраза. Затова те осъждам на смърт – каза градоначалникът.

– Дори и пълен чувал със злато да струва главата му, не бива да си навличаме гнева на боговете от Петата планина – добави жрецът. – Защото след това и всичкото злато на света няма да върне мира в тоя град.

Илия наведе глава. Заслужаваше да понесе и най-жестоките мъчения, защото Бог го бе изоставил.

– Ще се изкачиш на върха на Петата планина – рече жрецът. – Ще помолиш за прошка боговете, които си оскърбил. Те ще направят така, че да бъдеш изгорен от небесния огън. А ако не го сторят, ще означава, че искат ние да въздадем справедливост с нашите ръце. Ще те чакаме в подножието ѝ и утре ще бъдеш убит, както повелява ритуалът.

Илия познаваше свещените екзекуции: изтръгнаха сърцето от гърдите на жертвата и ѝ отсичаха главата. Според обичаите човек без сърце не може да влезе в Рая.

– Защо избра точно мен, Господи? – провикна се той, макар и да знаеше, че хората около него не разбират за какъв избор става дума. – Нима не виждаш, че не мога да изпълня това, което поиска от мен?

Не чу никакъв отговор.

Мъжете и жените на Акбар вървяха след стражите, които водеха израилтянина към Петата планина. Крещяха обидни думи и го замеряха с камъни. Войниците с мъка възпираха побеснялата тълпа. След половин час стигнаха в подножието на свещената планина.

Шествието спря пред каменните жертвеници, където народът оставяше даровете, правеше жертвоприношения и отправяше молби и молитви. Всички знаеха историите за великаните, които живееха на това място, и си спомняха как небесният огън бе изгорил всеки, дръзнал да пристъпи забраната. Странниците, които минаваха нощем през долината, твърдяха, че са чували боговете и богините да се смеят на върха на планината.

И въпреки че не бяха съвсем сигурни във всичко това, никой от тях не се осмеляваше да предизвика боговете.

– Хайде, тръгвай – каза един от войниците, като изблъска Илия с върха на копие то си. – Който е убил дете, заслужава най-жестокото наказание.

Илия стъпи на забранената за човешки крак земя и тръгна нагоре по склона. След като повървя малко и виковете на жителите на Акбар вече не достигаха до него, седна на един камък и заплака: откакто оня следобед бе видял осеяния с блестящи точки мрак в работилницата, не бе вършил нищо друго, освен да причинява нещастия на околните.

В Израил вече нямаше кой да чуе словото Божие и сега вярата във финикийските богове сигурно беше станала още по-силна. През оная нощ, когато Илия за пръв път преспа на брега на Хорат, си бе въобразил, че Бог го е избрал за свой мъченик, както бе направил с толкова други.

Но вместо това Господ му бе изпратил поличба – врана, която да го храни, щом пресъхне Хорат. Защо точно врана, а не гълъб или ангел? Нима това са били само блънвания на човек, опитващ се да скрие страха си, или пък привидения на слънчасал? Илия вече в нищо не беше сигурен. А може би Злото бе открило в негово лице свое оръдие. Защо Бог, вместо да му нареди да се върне и да премахне принцесата, която бе причинила толкова злини на неговия народ, го бе изпратил в Акбар?

Тогава той се бе почувствал като малодушен страхливец, но бе изпълнил онова, което му бе наредено. Толкова усилия бе положил, за да се приобщи към този чужд народ, любезен, наистина, но със съвсем различна култура. И когато реши, че вече е започнал да изпълнява предназначено-то от съдбата му, синът на вдовицата умря.

„Защо аз?“

Стана и повървя още малко, докато навлезе в мъглата, която забулваше върха на планината. Можеше да се възползва от това, че нищо не се вижда, и да избяга от преследвачите си, но имаше ли смисъл? Умори се да бяга, знаеше, че никога няма да открие своето място в света. Дори и да успееше да избяга сега, щеше да отнесе проклятието, тегнещо върху него, в друг град, и щяха да се случат нови нещастия. Където и да отидеше, щяха да му тежат като някакво бреме сенките на умрелите по негова вина. По-добре да се остави да изтръгнат сърцето му и да му отсекаат главата.

Седна отново, тоя път сред мъглата. Реши да изчака малко, за да помислят хората долу, че се е изкачил на най-високия връх на планината, а после да се върне в Акбар и да се предаде.

„Небесният огън.“ Много хора са били изгорени от него, но Илия не вярваше, че го изпраща Господ. В безлунните нощи неговият блясък осветяваше небосвода, като се появяваше и изчезваше внезапно. Може би наистина изгаряше. Може би убиваше мигновено, без да причинява болка.

Падна нощта и мъглата се разсея. Илия видя долината, светлините на Акбар и огньовете в асирийския стан. Чу лай на кучетата и бойната песен на воините.

„Готов съм – каза си той. – Приех да бъда пророк и се постарях да дам най-доброто от себе си... Но не успях и сега Бог се нуждае от друг.“

В този момент към него се спусна светлина...

„Небесният огън!“

Но светлината спря пред него и някакъв глас каза:

– Аз съм Ангелът Господен.

Илия коленичи и опря чело в земята.

– Виждал съм и друг път Ангела Господен и винаги съм му се подчинявал – отвърна Илия, без да вдига глава. – Заради него причинявам нещастия навсякъде, където отида.

Ангелът обаче продължи:

– Когато се върнеш в града, помоли се три пъти момчето да се съживи. И на третия път Бог ще те чуе.

– Защо мислиш, че ще го стори?

– Защото Бог е велик.

– Дори и това да се случи, вече се усъмних в себе си и не съм достоен да изпълнявам мисията си – отговори Илия.

– Всеки човек има право да се съмнява в мисията си, а понякога

дори и да се отказва от нея. Единственото, което не му е позволено, е да забрави за нея. Недостоен е оня, който не се съмнява в себе си, защото сяпко вярва в своите способности и греша от тщеславие. Благословен да бъде всеки, който изживява моменти на нерешителност.

– Но преди малко ти сам видя – аз дори не бях сигурен дали наистина си Божи пратеник.

– Върви и направи това, което ти казах.

Много време мина, докато Илия слезе от планината. Стражите го чакаха там, където се намираха жертвеници-те, но множеството се бе върнало в Акбар.

– Готов съм да умра – каза той. – Помолих боговете на Петата планина за прошка и те ми наредиха следното: преди душата ми да напусне тялото, да отида в дома на вдовицата, която ме приюти, и да я помоля да се смили над мен.

Войниците го върнаха в града и го отведоха при върховния жрец, като му съобщиха това, което израилтянинът бе поискал.

– Ще изпълня молбата ти – каза жрецаът на пленника. – Щом си поискал прошка от боговете, трябва да помолиш за това и вдовицата. За да не избягаш, с теб ще дойдат четирима въоръжени войници. Но не мисли, че ще успееш да я убедиш да се застъпи за живота ти. На размъване ще бъдеш екзекутиран на площада в центъра.

Жрецаът много искаше да го попита какво е видял там горе, но войниците стояха наблизко и отговорът можеше да го завари неподготвен. Ето защо предпочете да замълчи, но одобри предложението на Илия публично да поиска прошка. Така никой нямаше да се усъмни в могъществото на боговете от Петата планина.

Заобиколен от войниците, Илия се отправи към бедната уличка, където бе живял няколко месеца. Както повеляваше обичаят, прозорците и вратите на къщата на вдовицата бяха отворени, за да може душата на сина ѝ да излезе и да отиде при боговете. Всички съседи бдяха над тялото, положено в средата на малката гостна.

Когато забелязаха присъствието на израилтянина, мъжете и жените се ужасиха.

– Махнете го оттук! – изкрещяха те на стражите. – Не му ли стига злото, което причини досега? Толкова е жесток, че дори боговете от Петата планина не пожелаха да си изцапат ръцете с кръвта му!

– Оставиха на нас да го убием! – извика друг. – И ние ще сторим това начаса, без да чакаме ритуала на екзекуцията!

Опитвайки се да избегне ударите, Илия се изплъзна из ръцете,

които го бяха сграбчили, и изтича към вдовицата, която плачеше в ъгъла.

– Мога да съживя сина ти. Позволи ми да го докосна поне за миг – каза ѝ той.

Вдовицата дори не вдигна глава.

– Моля те – настояваше Илия. – Нека това бъде последното нещо, което ще сториш за мен в този живот. Дай ми възможност да се опитам да ти се отблагодаря за щедростта.

Няколко души го хванаха, за да го изведат от къщата. Илия се съпротивляваше, бореше се с всички сили, като ги умоляваше да му позволят да докосне мъртвото дете.

Но въпреки че беше млад и силен, изблъскаха го през вратата.

– Ангеле Господен, къде си? – извика той към небесата.

В този миг всички застинаха неподвижно. Вдовицата се бе изправила и сега вървеше към него. Хвана го за ръцете, заведе го до тялото на сина си и повдигна савана, който го покриваше.

– Нека кръвта от моята кръв да тегне над главите на твоите близки, ако не успееш да направиш това, което искаш.

Илия се доближи до момчето и понечи да го докосне.

– Чакай – спря го вдовицата. – Помоли преди това твоя Бог да изпълни проклятието ми.

Сърцето на Илия биеше до пръсване, но той вярваше в това, което ангелът бе изрекъл.

И тогава, изпълнен със съмнение, вина и страх *...той го взе от ръцете ѝ, отнесе го в горницата, дето живееше, и го сложи на леглото си; и викна към Господа и каза: Господи, Боже мой! Нима ти и на вдовицата, у която живея, ще направиш зло, като погубиш сина ѝ?*

И като се простря три пъти над момчето, извика към Господа и каза: Господи, Боже мой! Да се върне душата на това момче в него!

В следващите няколко мига нищо не се случи. Илия мислено се върна в Галаад, застана пред войника, насочил лъка право в сърцето му, и разбра, че много често съдбата на един човек съвсем не е това, в което той вярва, или пък това, от което се бои. Чувстваше се спокоен и изпълнен с доверие, както оня следобед, когато бе установил, че нищо не се случва без причина, независимо от последствията. На върха на Петата планина ангелът бе нарекъл тази причина „величието на Бог“ и Илия се надяваше да разбере някой ден защо Създателят се нуждае от своите създания, за да покаже колко е велик.

И в този миг момчето отвори очи и попита:

– Къде е майка ми?

– Долу е и те чака – отвърна Илия, като се усмихваше.

– Сънувах странен сън. Вървах в някаква тъмна дупка толкова бързо, че и най-бързият кон на Акбар не би могъл да ме стигне. Видях един мъж и разбрах, че това е баща ми, макар че никога не съм го виждал. Стигнах до някакво много красиво място и много ми се искаше да остана там, ала друг мъж, когото не познавам, много добър и храбър, ласкаво ми каза да се върна. Исках да продължа напред, но ти ме събуди.

Момчето изглеждаше тъжно. Мястото, което бе видяло, наистина трябва да е било красиво.

– Не ме оставяй сам, заради теб се върнах оттам, където се чувствах закрилян.

– Хайде да слезем долу – каза Илия. – Майка ти иска да те види.

Момчето се опита да стане, но беше много отпаднало, за да ходи. Илия го взе на ръце и слезе.

При вида му всички, които бяха в гостната, се вцепениха от ужас.

– Защо има толкова хора тук? – попита момчето. Ала преди Илия да отговори, вдовицата притисна сина си в прегръдките си и започна да го целува, плачейки.

– Какво са ти сторили, майко? Защо си тъжна?

– Не съм тъжна, сине мой – отвърна тя, като бършеше сълзите си. – Никога през живота си не съм била по-радостна.

И след като изрече тези думи, вдовицата коленичи на пода и извика:

– *Сега тъкмо узнах, че ти си човек Божий и че словото Господне в твоите уста е истинско.*

Илия я прегърна и ѝ помогна да се изправи.

– Освободете този човек! – каза тя на войниците. – Той победи злото, което беше сполетяло дома ми!

Събралиите се хора не можеха да повярват на очите си. Едно два-сетгодишно момиче, което си изкарваше хляба с рисуване, коленичи до вдовицата. Постепенно всички последваха примера ѝ, дори и войниците, които трябваше да отведат Илия обратно в затвора.

– Станете – подкани ги той. – И се поклонете на Господ. Аз съм само един от неговите раби, може би най-неукият.

Ала хората продължаваха да стоят на колене, с наведени глави.

– Ти си разговарял с боговете от Петата планина – каза някой. – Затова сега можеш да правиш чудеса.

– Там няма богове. Видях само Ангела Господен, който ми нареди

да сторя това, което сторих.

– Ти си бил с Ваал и с неговите братя – обади се друг.

Илия си проправи път, като разбутваше коленичилите хора, и излезе на улицата. Сърцето му продължаваше да тупти бързо, като че ли не бе изпълнил както трябва това, което ангелът му бе възложил. „Защо ми трябваше да възкресявам мъртвец, след като никой не иска да повярва във всемогъществото на Бог?“ Ангелът му бе заръчал да извика три пъти името Господне, но не му бе казал дали да обясни чудото на събралото се долу множество. „Нима и аз съм като някогашните пророци? Нима сторих това само за да задоволя суетата си?“ – питаше се Илия.

И тогава чу гласа на своя ангел-пазител, с когото разговаряше от дете:

– Днес при теб е бил един от Божиите ангели.

– Да, така е – отвърна Илия. – Но Божиите ангели не разговарят с хората, те само им предават заповедите на Господ.

– Използвай властта, която имаш – каза му ангелът-пазител.

Илия не можа да разбере какво точно искаше да каже ангелът.

– Аз нямам власт, тя е на Господ – рече той.

– Никой няма власт. На всички обаче е дадена Божията власт, а никой не я използва. И ангелът добави:

– Отсега нататък не ти е позволено да вършиш повече чудеса до деня, когато ще се върнеш в земята, която напусна.

– А кога ще се върна?

– Господ се нуждае от теб, за да възстанови Израил – каза ангелът.

– Ще стъпиш отново на родна земя, когато се научиш да съзиждаш.

И не каза нищо повече.

ВТОРА ЧАСТ

Върховният жрец отправи обичайните молитви към изгряващото слънце и след това помоли бога на бурите и богинята на животните да се смият над безумците. Същата тази сутрин някой му бе разказал, че Илия е върнал сина на вдовицата от царството на мъртвите.

Хората бяха изплашени, но едновременно с това и превъзбудени. Всички вярваха, че израилтянинът е получил чудодейна власт от боговете на Петата планина, и сега ставаше още по-трудно да бъде премахнат. „И тоя час ще настъпи“, каза си жрецът.

Боговете щяха да му предоставят сгоден случаи да го премахне. Причината за божия гняв очевидно беше съвсем друга и присъствието на асирийците на другия край на долината бе лоша поличба. Всеки миг щеше да настъпи краят на стотиците години мир. Защо? Той всъщност знаеше отговора: творението на Бибъл. Неговата страна бе създала писменост, достъпна за всички, дори и за тези, които нямат никаква подготовка. Така всеки човек можеше да се научи да пише за кратко време, а това щеше да бъде краят на цивилизацията.

Жрецът знаеше, че от всички оръжия за унищожение, които човекът бе изобретил, най-опасното и най-могъщото е словото. Кинжалите и копията оставяха следи от кръв, стрелите можеха да бъдат забелязани отдалеч. Отровите също бяха станали известни на хората и те знаеха как да се предпазват от тях.

Единствено словото беше способно да унищожава, без да оставя следи. Ако хората проникнеха в тайната на свещените обреди, те биха могли да ги използват, за да се опитат да променят света, а това щеше да смути покоя на боговете. Досега само кастата на жреците съхраняваше паметта на прадедите, която се предаваше устно, и всеки от тях се заклеваше, че ще пази в тайна наученото. Имаше и друг път: след дълги години на обучение можеха да бъдат разчетени буквите, които египтяните бяха разпространили по света. По този начин само най-подготвените – писарите и жреците – можеха да обменят знания.

Други култури бяха оставили под някаква форма следи в историята, но разчитането им беше толкова трудно, че никой освен жителите на тези страни не се опитваше да ги разгадае. Създаването на бибълското писмо обаче бе променило нещата. С него би могъл да си служи всеки народ, независимо от езика, на който говори. Дори и самите гърци,

които обикновено отричаха всичко онова, което не бе сътворено в техните градове, тоя път бяха възприели библиското писмо и често го използваша в търговските си сделки. И понеже нямаха равни на себе си в това да си присвояват всичко ново и непознато, вече бяха нарекли библиското писмо с гръцката дума *алфаветос*.

Тайните, които древната цивилизация бе пазила векове наред, бяха изложени на опасността да излязат на бял свят. Сравнено с това, светостатството, което Илия бе извършил – връщайки някой от другия бряг на реката на мъртвите, както египтяните често правеха, – беше без значение.

„Ще бъдем наказани, защото вече не умеем да пазим както трябва онова, което е свещено – помисли си жрецът. – Асирийците са пред вратата ни, ще прекосят долината и ще унищожат цивилизацията на нашите деди.“

Щяха да унищожат и писмото. Жрецът знаеше, че врагът не е дошъл тук случайно.

Това бе цената, която финикийците трябваше да платят. Боговете бяха предрешили всичко така, че никой да не се усъмни в тях: предадоха властта в ръцете на един градоначалник, загрижен повече за търговията, отколкото за войската; предизвикаха алчността на асирийците; направили така, че да вали все по-рядко, и доведоха в града неверник. Скоро щеше да започне последната битка.

Акбар щеше да продължи да съществува и след това, но заплахата от библиските букви завинаги щеше да бъде заличена от лицето на Земята. Жрецът грижливо избърса камъка, означаващ мястото, където преди много поколения някакъв чужд поклонник бе открил посоченото му от боговете място и бе основал града. „Колко е красив“, помисли си жрецът. Камъните бяха като боговете – корави и устойчиви, оцеляваха при всякакви условия, без да е нужно да се обяснява защо са тук. От уста на уста се предаваше поверието, че центърът на света е отбелязан с камък, и като дете той бе решил да тръгне и да го търси. Бе обмислял това до тази година. Но когато видя асирийците в другия край на долината, разбра, че никога няма да осъществи мечтата си.

„Няма значение. На моето поколение се падна участта да бъде принесено в жертва, заедно е оскърбило боговете. В историята на света има неизбежни неща и ние трябва да ги приемем.“

Обеща пред себе си да се подчини на боговете и да не се опитва да избегне войната.

„Може би краят на света не е далеч и вече няма как да избягваме

стълкновенията, които стават все по-сериозни.“

Жрецът взе жезъла в ръка и излезе от малкия храм. Бе уговорил да се срещне с коменданта на гарнизона в Акбар.

Малко преди да стигне до южната крепостна стена, до него се приближи Илия.

– Господ върна едно дете от царството на мъртвите – каза израилтянинът. – Градът повярва в силата ми.

– Момчето едва ли е било мъртво – отговори жрецът. – Случвало се е и преди: сърцето спира, но малко след това отново започва да тупти. Днес целият град говори за това, но утре хората ще си спомнят, че боговете са наблизко и могат да чуят това, което те казват. И тогава отново ще замлъкнат. Трябва да вървя, защото асирийците се готвят за битка.

– Послушай ме! След чудото, което стана снощи, отидох да спя извън стените на града, защото се нуждаех от спокойствие. И тогава същият ангел, когото видях на върха на Петата планина, ми се яви отново и ми каза: „Акбар ще бъде разрушен от войната.“

– Градовете не могат да бъдат разрушени – рече жрецът. – Те ще бъдат издигани отново и отново, седемдесет пъти по седем, тъй като боговете знаят защо са избрали местонахождението им и имат нужда от тях именно там, където са, а не другаде.

През това време при тях дойде градоначалникът заедно с група верни нему хора и попита израилтянина:

– Какво каза преди малко?

– Казах, че трябва да запазите мира – повтори Илия.

– Щом се страхуваш, връщай се там, откъдето си дошъл – отвърна сухо жрецът.

– Но Иезавел и царят все още търсят избягалите пророци и той ще бъде убит – каза градоначалникът, след което се обърна към Илия. – Бих искал да ми разкажеш как успя да изкачиш Петата планина, без да бъдеш изгорен от небесния огън.

Жрецът разбра, че трябва да прекъсне този разговор. Градоначалникът възнамеряваше да преговаря с асирийците и щеше да се опита да използва за тази цел Илия.

– Не го слушай какво говори – рече той. – Вчера, когато го изправих пред мен, за да бъде съден, го видях да плаче от страх.

– Плачех заради злото, което мислех, че съм причинил. Боя се само от Господа и от самия себе си. Не съм избягал от Израил, готов съм да се върна веднага щом Господ ми позволи. Ще премахна красивата ви принцеса и вратата на Израил ще се запази и след тая заплаха.

– Трябва да имаш много кораво сърце, за да устоиш на очарование-то на Иезавел – подхвърли иронично градоначалникът.

– Но дори и да стане така, както казваш, ще изпратим в Израил някоя още по-красива жена, както сме правили и преди Иезавел.

Жрецът казваше истината. Преди двеста години една сидонска принцеса бе съблазнила Соломон, най-мъдрия от всички царе на Израил. Бе го накарала да издигне жертвеник на богинята Астарта и Соломон се бе подчинил. Поради това светотатство Господ бе изпратил срещу израилтяните войските на съседните народи и Соломон си бе навлякъл Божието проклетие.

„Същото ще се случи и с Ахав, мъжа на Иезавел“, помисли си Илия. Когато удареше часът, Господ щеше да го накара да изпълни мисията си. Какъв смисъл имаше да разговаря с тези хора, които сега стояха пред него? Те бяха също като онези, които бе видял да коленичат предишната вечер в дома на вдовицата и да славословят боговете от Петата планина. Традицията никога нямаше да им позволи да мислят по друг начин.

– Жалко, че трябва да спазваме закона на гостоприемството – каза градоначалникът, който явно вече бе забравил призива на Илия за мир. – Ако този закон не съществуваше, щяхме да помогнем на Иезавел да премахне всички пророци.

– Не това е причината да пощадите живота ми. Знаете много добре, че съм ценна стока, а и не искате да отнемете на Иезавел удоволствието да ме убие със собствените си ръце. От вчера обаче народът вярва, че имам чудодейни способности. Хората мислят, че съм се срещнал с боговете на върха на Петата планина. Ако зависеше от вас самите, вие не бихте се поколебали да оскърбите боговете, но не искате да предизвикате гнева на жителите на Акбар.

Градоначалникът и жрецът не желяеха да слушат повече думите на Илия и се отправиха към крепостните стени. Именно тогава жрецът реши да убие израилтянина при първия сгоден случай. Този човек, който по-рано беше само стока, сега се бе превърнал в заплаха.

Виждайки ги да се отдалечават, Илия изпадна в отчаяние. По какъв начин би могъл да служи на Господ? Отиде напред площада и викна:

– Чуй ме, народе на Акбар! Снощи се изкачих на Петата планина и говорих с боговете, които живеят там. Когато слязох долу, успях да върна едно дете от царството на мъртвите.

Хората започнаха да се събират около него – събитието вече се бе разчуло из целия град. Градоначалникът и жрецът се спряха и решиха

да се върнат, за да видят какво става. Израилтянският пророк твърдеше, че бил видял боговете от Петата планина да се кланят на някакъв по-могъщ Бог.

– Ще наредя да бъде убит – каза жрецът.

– И тогава всички ще се разбунтуват срещу нас – отвърна градоначалникът, понеже думите на чужденеца бяха в негов интерес. – По-добре да изчакаме той да допусне някаква грешка.

– Преди да слеза от планината, боговете ми възложиха да помогна на градоначалника срещу асирийската заплаха! – продължи Илия. – Знам, че той е честен човек и ще се вслуша в думите ми. Но някои хора са заинтересувани от това да има война и те не ме допускат до него.

– Израилтянинът е свят човек – обърна се един старец към градоначалника. – Всеки, който дръзне да се изкачи на Петата планина, бива изгорен от небесния огън, а той оцеля и сега възкресява мъртвите.

Неколцина болни и недъгави започнаха да си проправят път през тълпата и доближавайки се до Илия, докосваха дрехите му и го молеха да ги излекува.

– Вместо да даваш съвети на градоначалника, лекувай болните – каза му жрецът. – Тогава ще повярваме, че боговете от Петата планина наистина са на твоя страна.

Илия си спомни думите, които ангелът бе изрекъл предишната вечер: няма да му бъде позволено да върши повече чудеса.

– Болните те молят за помощ – настоя жрецът. – Хайде, ние чакаме.

– Най-важното сега е да се опитаме да предотвратим войната, защото, ако не успеем да го сторим, ще има още повече недъгави и болни.

Градоначалникът прекъсна разговора:

– Илия ще дойде с нас. Той е бил осенен от божие то възбуждане.

Макар и да не вярваше, че на Петата планина живеят богове, градоначалникът се нуждаеше от съюзник, който да му помогне да убеди народа, че единственият изход е да се постигне мир с асирийците.

Докато вървяха към мястото на срещата с коменданта, жрецът подхвърли на Илия:

– Ти не вярваш в нищо от това, което каза.

– Вярвам, че единственият изход е мирът. Не вярвам, че върхът на тази планина е обитаван от богове. Бях там.

– И какво видя?

– Ангела Господен. Срещал го бях и по-рано на различни места, където съм бил – отвърна Илия. – Съществува само един Бог.

Жрецът се разсмя.

– Искаш да кажеш, че според теб същият бог, който докарва бурите, прави така, че да расте житото, въпреки че тези две неща са съвсем различни.

– Виждаш ли в тоя миг Петата планина? – попита го Илия. – Откъдето и да я погледнеш, тя ще ти се стори съвсем различна, въпреки че е все същата планина. Така е и с всяко сътворено от Господа нещо, в което се долавят различните лица на един и същи Бог.

Изкачиха се на върха на крепостната стена, откъдето се виждаше разположеният в далечината вражески стан. На фона на пустеещата долина белите шатри се открояваха съвсем ясно.

Преди време финикийските стражи бяха разкрили присъствието на асирийци в долината – шпионите бяха признали, че са дошли на разузнаване. Комендантът предложи да бъдат затворени и продадени като роби. Градоначалникът избра друга стратегия – реши да не предприема нищо. Беше уверен, че ако установи добри отношения с асирийците, ще може да осигури нов пазар за стъклените изделия, изработвани в Акбар. Дори и да се готвеха за война, асирийците знаеха, че малките градове винаги са на страната на победителите. В такъв случаи единственото, за което асирийските военачалници щяха да претендират, бе да ги пропуснат да минат през Акбар на път за Тир и Сидон. Това бяха двата града, които съхраняваха богатствата и знанието на неговия народ.

И тъй, асирийският патрул се бе установил на входа на долината, а след това постепенно започнаха да пристигат подкрепления. Жрецът твърдеше, че знае защо: в града имаше огромен кладенец, единственият в пустинята на много дни път. Ако асирийците наистина искаха да превземат Тир или Сидон, войските им щяха да имат нужда от тази вода.

Към края на първия месец все още имаха сили да ги отблъснат. В края на втория месец лесно можеха да ги победят и да се споразумеят за достойното оттегляне на асирийските воители.

Финикийците живееха в очакване на сражение, но врагът не атакуваше. В края на петия месец все още можеха да спечелят битката. „Сигурно всеки момент ще ни нападнат, защото водните им запаси са се изчерпали“, каза си градоначалникът. Ето защо нареди на коменданта да обмисли как да отбранява града и да държи хората си в пълна бойна готовност в случая на неочаквана атака.

Но най-много го занимаваше мисълта как да бъде опазен мирът.

Бе изминала половин година, а асирийската войска не помръдваше от стана си. Напрежението, което бе обхванало Акбар през първите седмици на обсадата, сега почти съвсем бе изчезнало. Хората се бяха

върнали към нормалния си начин на живот. Земеделците започнаха да излизат на полето, занаятчиите продължиха да правят вино, стъклени предмети и сапун, а търговците – да продават и купуват стоки. Финикийците вярваха, че Акбар бе предпочел да не атакува врага, защото сблъсъкът би могъл да се избегне чрез преговори. Всички знаеха, че градоначалникът е избран от боговете и че той ще вземе най-доброто решение.

Още когато Илия дойде в града, градоначалникът бе наредил да се пусне слух, че чужденецът носи със себе си проклятие, та ако войната стане неизбежна, да обвини пришълеца за това нещастие. Щеше да убеди жителите на Акбар, че след смъртта на израилтянина нещата ще се върнат на мястото си. После щеше да заяви, че вече е твърде късно, за да отблъснат асирийците. Щеше да нареди да убият Илия, а на народа щеше да каже, че най-доброто разрешение е мирът. Бе уверен, че търговците, които също желяха мир, ще убедят останалите да приемат това предложение.

През всичките тези месеци той се беше борил срещу жреца и коменданта, които настояваха врагът да бъде атакуван незабавно. Но боговете от Петата планина винаги са били на негова страна. И сега, с чудото на възкресението, което Илия бе извършил предната вечер, той щеше да бъде много по-полезен за градоначалника жив, отколкото мъртъв.

– Защо сте довели този чужденец? – попита комендантът.

– Той бе осенен от боговете и ще ни помогне да намерим най-добрия изход – отвърна градоначалникът, след което бързо промени темата на разговора. – Изглежда, че днес броят на шатрите се е увеличил. – Утре ще се увеличи още повече – каза комендантът. – Ако ги бяхме нападнали, когато бяха само един патрул, те може би нямаше да се върнат повече тук.

– Лъжеш се, поне един от тях щеше да успее да избяга и другите щяха да се върнат, за да си отмъстят.

– Когато отлагаме беритбата, плодовете изгниват – настоя комендантът. – А когато отлагаме проблемите, те стават още по-големи.

Градоначалникът заяви, че във Финикия почти три века царува мир и народът се гордее с това. Какво биха казали идните поколения, ако той сложеше край на този разцвет в страната?

– Намери пратеник, който да преговаря с тях – каза Илия. – Най-добрият воин е този, който успее да превърне врага в приятел.

– Но ние не знаем какво точно искат те. Не знаем дори дали искат да превземат града ни. Как бихме могли да преговаряме с тях?

– Заплахата е очевидна. Никоя войска не си губи времето в маневри далеч от страната си.

Всеки ден пристигаха нови воини и градоначалникът изчисляваше количеството вода, необходимо за всички тези хора. Не бе далеч денят, в който градът щеше да се окаже съвсем незащитен пред неприятелската войска.

– Можем ли да ги нападнем сега? – попита жреецът коменданта.

– Да, можем. Ще изгубим много мъже, но градът ще бъде спасен. Необходимо е обаче незабавно да вземем решение.

– Не трябва да правим това – обърна се Илия към градоначалника. – Боговете от Петата планина ми казаха, че все още имаме време да потърсим мирно разрешение.

Макар и да бе чул разговора между жреца и израилтянина, градоначалникът се престори, че вярва на думите на Илия. На него му беше все едно дали Сидон и Тир ще бъдат управлявани от финикийци, от ханаанци или от асирийци. Най-важното бе Акбар да продължи да продава стоките си.

– Ще ги нападнем – настоя жреецът.

– Нека да изчакаме още един ден – предложи градоначалникът. – Може пък нещата да се разрешат.

Искаше да обмисли как най-добре да се справи с асирийската заплаха. Слезе от крепостната стена и се отправи към двореца, като помоли израилтянина да го придружи.

По пътя се загледа в хората наоколо. Пастирите изкарваха овцете в планината, земеделците отиваха на нивите си, където щяха да се опитат да изтръгнат от сухата земя някакво препитание за себе си и за семействата си. Воините се обучаваха с копия, а някои току-щр пристигнали търговци подреждаха стоката си на площада. Колкото и невероятно да му се струваше, асирийците не бяха затворили пътя, който пресичаше долината, и търговците продължаваха да се придвижват заедно с товарите си и да плащат на града такса за ползването на пътя.

– След като вече разполагат с такава голяма войска, защо не са затворили пътя? – полюбопитства Илия.

– Асирийската империя се нуждае от продуктите, които се намират на корабите в пристанищата на Сидон и Тир – отвърна градоначалникът. – Ако търговците се почувстват в опасност, снабдяването с тези продукти ще секне и последствията ще бъдат по-тежки от евентуално поражение на бойното поле. Сигурно има начин войната да бъде избегната.

– Да, има – каза Илия. – Можем да им продаваме вода, когато започнат да се нуждаят от нея.

Градоначалникът нищо не отговори. Даваше си обаче сметка, че би могъл да използва израилтянина като оръжие срещу тези, които искаха война. Пророкът се бе изкачил на върха на Петата планина, бе дръзнал да предизвика боговете. Ако жреецът продължеше да настоява да нападнат асирийците, единствен Илия можеше да му се противопостави. Градоначалникът предложи на израилтянина да се разходят и да си поговорят.

Жреецът остана на крепостната стена, откъдето наблюдаваше врага.

– Какво могат да сторят боговете, за да спрат нашествениците? – попита го комендантът.

– Всеки ден правя жертвоприношения в подножието на Петата планина и ги моля да ни изпратят по-смел пълководец.

– Би трябвало и ние да постъпим като Иезавел и да избием пророците. Някакъв си израилтянин, който до вчера беше осъден на смърт, днес е използван от градоначалника, за да убеди хората да запазят мира.

Комендантът гледеше към планината.

– Можем да наредим Илия да бъде убит, а аз с помощта на воините си ще сваля от власт градоначалника.

– Ще заповядам да убият Илия – отвърна жреецът. – Колкото до градоначалника, нищо не можем да сторим. Неговите деди са на власт от много поколения. Дядо му ни е управлявал, след това е предал божествената власт на баща му, от когото той я наследи.

– Как е възможно някаква традиция да ни попречи да възложим управлението на по-способен човек?

– Традициите съществуват, за да поддържат реда. Ако започнем да ги променяме, ще настъпи краят на света.

Жреецът погледна наоколо. Небето и земята, планините и долината, всяко нещо изпълняваше това, което бе написано за него. Понякога земята трепереше, друг път – както се бе случило и сега – минаваше много време, без да завали дъжд. Но всяка звезда стоеше на мястото си, а слънцето не бе паднало върху главите на хората. И всичко това продължаваше, защото от времето на Потопа хората бяха разбрали, че е невъзможно да бъде променен редът, установен от Сътворението.

В миналото не съществувало нищо друго освен Петата планина. Хора и богове живеели заедно, разхождали се из Райските градини, разговаряли помежду си, смеели се. Ала човешките същества съгрешили и боговете ги прогонили завинаги оттам. И понеже нямало къде да ги

изпратят, решили да създадат Земята около Петата планина, за да ги захвърлят после там, да ги наблюдават постоянно и винаги да им напомнят, че са много по-нисши от обитателите на Петата планина.

Погрижили се все пак да оставят вратичка – ако човешкият род върви по правия път, накрая ще се върне на върха на планината. И за да не бъде забравяна тази възможност, боговете натоварили жреците и управниците да я поддържат жива във въображението на хората.

У всички народи съществуваше поверието, че ако богопомазаните родове бъдат отстранени от властта, това ще има тежки последици. Вече никой не си спомняше защо точно тези семейства са били избрани, но всички знаеха, че те имат някакво родство с боговете. Акбар съществуваше от стотици години и винаги бе управляван от предците на сегашния градоначалник. Градът много пъти бе превзет, бе в ръцете на потисници и варвари, но с течение на времето нашествениците си отиваха или пък бяха изтласквани. Така старият ред се възстановяваше и хората се връщаха към предишния си начин на живот.

Главното задължение на жреците беше да поддържат този ред: светът имаше своя съдба и се управляваше от закони. Отминали бяха времената, когато хората се опитваха да разберат боговете. Сега бе настъпила епоха, в която те бяха длъжни да ги уважават и да изпълняват всичко, което боговете искаха от тях. Защото боговете бяха капризни и лесно се гневяха.

Ако не се спазваха ритуалите, свързани с прибирането на реколтата, земята нямаше да дава плодове. Ако пропуснеха някои жертвоприношения, в града щяха да пламнат смъртоносни болести. А ако богът на времето отново бъдеше предизвикан, той можеше да направи така, че житото и хората да спрат да растат.

– Погледни Петата планина – каза жрецът на коменданта. – От върха ѝ боговете управляват долината и ни закрилят. Те са решили Акбар да съществува вечно. Чужденецът ще бъде убит или пък ще се върне в своята земя. Градоначалникът някой ден ще изчезне от тоя свят и синът му ще бъде по-мъдър от него. Това, което изживяваме сега, е преходно.

– Трябва да дадем властта на друг човек – настоя комендантът. – Ако сегашният градоначалник продължи да ни управлява, ще бъдем унищожени.

Жрецът знаеше, че боговете искат точно това, за да премахнат заплахата, идваща от бибълското писмо, но нищо не каза. Дори се зарадва – за пореден път бе установил, че волно или неволно управниците винаги следват съдбата на Вселената.

Докато се разхождаха из града, Илия изложи плановете си за мир пред градоначалника и бе назначен за негов помощник. Когато пристигнаха на площада, други болни се приближиха до него, ала той им каза, че боговете от Петата планина са му забранили да лекува. В късния следобед се върна при вдовицата. Детето играеше на улицата и Илия благодари на Бога, че го е избрал, за да стори това чудо.

Жената го чакаше за вечеря. Той се изненада, като видя бутилка вино на масата.

– Хората донесоха подаръци, за да ти се отблагодарят – рече тя. – А аз те моля да ме извиниш за моята несправедливост.

– Каква несправедливост? – учуди се Илия. – Нима не виждаш, че всичко това е проява на Божията воля?

Вдовицата се усмихна: очите ѝ блестяха и той едва сега забеляза, че е много красива. Беше поне с десет години по-възрастна от него, но той изпитваше дълбока нежност към нея. Не бе свикнал с това чувство и то го изплаши. Спомни си за очите на Иезавел и за молбата, която бе отправил към Бог на излизане от двореца на Ахав – да си вземе жена от Ливан.

– Животът ми беше ненужен, но поне имам сина си. И хората ще запомнят това, което се случи с него, защото той се върна от царството на мъртвите – каза тя.

– Животът ти не е ненужен. Аз дойдох в Акбар, защото Господ така ми нареди, и ти ме прие в дома си. Сигурен съм, че ако един ден хората си спомнят случилото се със сина ти, ще си спомнят и за теб.

Жената наля вино в две чаши и двамата вдигнаха наздравица за слънцето, което залязваше, и за звездите на небето.

– Ти дойде от далечна страна, следвайки поличбите на някакъв Бог, когото аз не познавах, но сега той стана и мой Бог. Синът ми също се завърна от една много далечна земя и ще разказва тази хубава история на внуците си. Жреците ще запомнят думите ти и ще ги предадат на идните поколения.

...Благодарение на паметта на жреците градовете узнаваха за своето минало, за завоеванията си, за древните богове, за воините, защитавали земята с кръвта си. Макар сега да съществуваша и други начини миналото да бъде запомнено, жителите на Акбар вярваха единствено на паметта на жреците. Защото всеки може да напише каквото си поиска, ала никой не би си спомнил за нещо, ако то наистина не е съществувало.

– Какво бих могла да разкажа аз самата? – продължи жената, като напълни отново чашата, която Илия бързо бе пресушил. – Нямам нито

силата, нито хубостта на Иеза-вел. Животът ми не е по-различен от живота на останалите жени. Бяха ми отредили съпруг още докато бях дете. Когато пораснах, вършех домакинската си работа, спазвах обредите в светите дни, а мъжът ми винаги бе зает с нещо друго. Докато беше жив, никога не сме разговаряли за нещо важно. Той живееше само с мисълта за търговията си, а аз се грижех за дома ни и така изминаха най-хубавите години от живота ни... Единственото, което ми остана след смъртта му, бе мизерията и възпитанието на сина ми. Когато той порасне, ще кръстосва моретата и аз вече никому не ще съм нужна. Не изпитвам нито омраза, нито обида, само усещам своята безполезност.

Илия си на тя още една чаша. Започваше да му харесва да бъде с тази жена и това изпълни сърцето му с тревога. Любовта за него бе пострашно преживяване от това да стои пред някой от войниците на Ахав с насочена към сърцето му стрела. Ако стрелата го улучеше, щеше да умре и Бог щеше да се погрижи за останалото. Но ако го ранеше любовта, той самият трябваше да понесе последствията.

„Толкова много исках да срещна любовта“, помисли си Илия. А сега, когато тя бе пред него – защото това без никакво съмнение беше тя, стига да не бягаше от нея, – единственото му желание бе колкото се може по-бързо да я забрави.

Върна се в мислите си към деня, когато бе пристигнал в Акбар след изгнанието на брега на Хорат. Беше толкова изморен и жаден, че си спомняше само за мига, в който отново бе дошъл на себе си и я бе видял да навлажнява устните му с капки вода. Лицето му беше съвсем близо до нейното – никога през живота си не се бе озовавал толкова близо до жена. Бе забелязал, че очите ѝ са зелени като на Иезавел, но блясъкът им бе различен. И сякаш в тях виждаше отразени кедровите дървета, морето, за което толкова бе мечтал и което не познаваше, а също и – но как бе възможно? – своята собствена душа.

„Колко бих искал да ѝ го кажа! – помисли си той. – Но не знам как. По-лесно е да говоря за обичта си към Бога.“

Илия отпи още вино. Жената забеляза, че е казала нещо, което сигурно не му бе харесало, и реши да промени темата на разговора.

– Ти изкачи ли се на Петата планина? – запита го тя.

Той кимна.

Би искала да го попита какво е видял там горе и как е успял да се спаси от небесния огън, но на него като че ли не му се говореше.

„Той е пророк и вижда това, което става в сърцето ми“, каза си тя.

Откакто израилтянинът се бе появил в живота ѝ, всичко се бе

променило. Дори и бедността понасяше по-лесно, защото този чужденец бе събудил у нея непознато досега чувство – любов. Когато синът ѝ се разболя, тя трябваше да се пребори с всички съседи, за да продължи Илия да живее у тях.

Знаеше, че за него Господ има много по-голямо значение от всичко, което ставаше под небето. Бе осъзнала, че това е невъзможна мечта. Мъжът пред нея всеки момент можеше да си тръгне и да пролее кръвта на Иезавел, без никога да се завърне и да разкаже за случилото се.

Въпреки това тя продължаваше да го обича, защото за пръв път в живота си бе познала свободата. Можеше да го обича, без той никога да узнае. Не се нуждаеше от неговото позволение, за да чувства колко ѝ липсва, когато го няма. Можеше да мисли за него по цял ден, да го чака за вечеря и да се тревожи за това, което другите вероятно крояха срещу чужденеца.

Свободата означава да чувстваш това, което сърцето ти силно желае, независимо от мнението на околните. Жената вече се бе преборила с приятели и съседи чужденецът да остане в дома ѝ, нямаше защо да се бори със самата себе си.

Илия пийна още малко вино, извини се и се прибра в стаята си. Тя излезе да се порадва на детето си, което играеше пред къщата, и реши да се поразходи.

Чувстваше се свободна, защото любовта освобождава.

Илия стоя дълго, забил поглед в стената на стаята си. Накрая реши да повика своя ангел.

– Душата ми е в опасност – каза му той.

Ангелът мълчеше, Илия се почуди дали да продължи разговора, но вече беше късно: не биваше да вика ангела без причина...

– Когато съм с тая жена, не се чувствам добре.

– Напротив – отвърна ангелът. – И точно това те притеснява. Защо то можеш да се влюбиш в нея.

Илия се засрами, тъй като ангелът добре познаваше душата му.

– Любовта е опасна – каза той.

– Да, много – отговори ангелът. – И какво от това? След тези думи изчезна.

Съмненията, които измъчваха душата му, бяха чужди на неговия ангел. Да, Илия познаваше любовта – бе видял царят на Израил да се отрича от Господа заради Иезавел, принцесата на Сидон, която бе завладяла сърцето му. Според преданията цар Соломон бе изгубил трона си

заради някаква чужденка. Цар Давид бе изпратил на сигурна смърт един от най-добрите си приятели, защото се бе влюбил в жена му. Заради Далила Самсон бе пленен, а очите му бяха извадени от филистимците.

Разбира се, че познаваше любовта! Историята бе пълна с трагични примери. Макар и да не бе чел Светото писание, бе видял как приятелите му и техните приятели по цели нощи чезнат в страдания и надежди. Ако Илия имаше жена в Израил, едва ли би послушал Господ да напусне града и сега сигурно щеше да е мъртъв.

„Започвам безсмислена битка – рече си той. – В тази битка ще победи любовта и аз ще обичам тази жена до края на дните си. Господи, изпрати ме обратно в Израил, за да не бъда принуден да ѝ кажа това, което чувствам. Защото тя не ме обича и ще ми отвърне, че сърцето ѝ е погребано заедно с тялото на нейния геройски загинал съпруг.“

На другия ден Илия отново срещна коменданта. От него научи, че са били вдигнати още няколко шатри.

– Какво е съотношението на силите в момента? – попита го той.

– Няма да дам подобни сведения на врага на Иезавел.

– Аз съм съветник на градоначалника – отвърна Илия. – Вчера следобед той ме назначи за свой помощник. На теб ти е било съобщено за това и сега си длъжен да ми дадеш отговор.

Комендантът изпита неудържимо желание да убие Илия начаса, но вместо това отговори:

На всеки от нашите воители се падат по двама асирийци. Илия знаеше, че врагът се нуждае от значително по-многочислена армия, за да победи, и каза:

– В такъв случай приближава най-подходящият момент за започване на преговори. Те ще си дадат сметка, че проявяваме благородство, и ще сключим мир при много добри условия. На всеки пълководец му е известно, че за да бъде превзет един град, са необходими пет нападателя срещу всеки защитник.

– Те ще станат толкова, ако не ги атакуваме сега.

– Макар и да разполагат с достатъчно продоволствия, водата няма да им стигне. И тогава ще настъпи моментът да преговарят с нашите пратеници.

– А кога ще дойде този момент?

– Ще изчакаме броят на асирийските воители да нарасне още малко. Когато положението при тях стане непоносимо, те ще бъдат принудени да ни нападнат. Но при съотношение трима или четирима срещу всеки от нашите те знаят много добре, че ще бъдат разбити. Точно тогава

пратениците ни ще им предложат мир, свободно преминаване през земите ни и вода. Това е планът на градоначалника.

Комендантът не каза нищо и чужденецът си тръгна. Дори и Илия да бъде убит, градоначалникът сигурно ще настоява на своето. Комендантът се закле пред самия себе си да убие градоначалника, ако нещата стигнат дотам, а след това да се самоубие, за да не бъде свидетел на гнева на боговете.

В никакъв случай нямаше да позволи народът му да бъде предаден заради някакви пари.

– Върни ме в земята на Израил, Господи – молеше се Илия всеки следобед, вървейки из долината. – Не позволявай сърцето ми да бъде пленено и да остане завинаги в Акбар.

И подобно на пророците, които бе виждал като дете, започна да се удря с бич всеки път, когато помислеше за вдовицата. Гърбът му се разрани и цели два дни той изпадна в трескаво блънуване. Когато се събуди, първото нещо, което съзря, бе лицето ѝ. Тя лекуваше раните му, като ги мажеше с мехлем и зехтин. И тъй като нямаше сили да слиза в трапезарията, тя му носеше храна в стаята.

След като се справи, Илия отново тръгна из долината.

– Върни ме обратно в земята на Израил, Господи – повтаряше той. – Сърцето ми вече е в плен на Акбар, но тялото ми все още може да тръгне на път.

Появи се един ангел. Не беше Ангелът Господен, когото той бе виждал на върха на планината, а този, който бдеше над него и с чийто глас бе свикнал.

– Господ чува молбите на хората, които искат да забравят омразата, но е глух за тези, които искат да избягат от любовта.

Всяка вечер тримата се хранеха заедно. И както Господ бе обещал, брашното в делвата не свършваше, нито пък дървеното масло в гърнето.

Рядко разговаряха, докато вечеряха, ала веднъж момчето попита:

– Какво значи пророк?

– Човек, който продължава да чува същите онези гласове, които е чувал като дете. И все още вярва в тях. По тоя начин може да узнае какво мислят ангелите.

– Знам за какво говориш – каза детето. – Аз имам приятели, които никога освен мен не може да види.

– Никога не ги забравяй, дори и възрастните да твърдят, че това е глупост. Така ти винаги ще знаеш какво иска Бог.

– И ще виждам бъдещето като гадателите на Вавилон – рече

момчето.

– Пророците не виждат бъдещето. Те само предават думите, които Господ им внушава в настоящето. Аз самият също не знам кога ще се завърна в моята страна. Той няма да ми каже, преди да настъпи моментът.

Очите на жената помръкнаха. Да, някой ден той щеше да замине.

Илия вече не призоваваше Господа. Беше решил да отведе със себе си вдовицата и сина ѝ, когато дойде време да напусне Акбар. Не искаше да им казва нищо, преди да удари часът.

Възможно бе тя да не иска да тръгне. Възможно бе дори да не е забелязала чувствата му. Та нали и на него самия му трябваше доста време, за да разбере. Той щеше да се посвети изцяло на прогонването на Иезавел и на възстановяването на Израил. Умът му щеше да е твърде зает, за да мисли за любов.

Господ е Пастир мой – изрече той, спомняйки си за една стара молитва, отправена от цар Давид. – *Той подкрепя душата ми и ме води на тихи води.*

„И няма да позволи животът ми да изгуби смисъл“, довърши със собствени думи Илия.

Един следобед Илия се върна вкъщи по-рано от обикновено и завари вдовицата седнала на прага на вратата.

– Какво правиш?

– Няма какво да правя – отвърна тя.

– Тогава се научи на нещо. Напоследък много хора се отказаха да живеят. Не се отегчават, не плачат, просто стоят в очакване да мине времето. Те не приеха предизвикателствата на живота и животът повече не им отправя предизвикателства. Ти рискуваш да станеш като тях. Съпротивлявай се, посрещни смело това, което ти поднася животът, не се отказвай.

– Животът ми отново придоби смисъл – рече тя, като сведе очи. – Откакто ти пристигна.

За частица от секундата той усети, че би могъл да излее сърцето си пред нея. Но реши да не рискува – тя сигурно имаше предвид нещо друго.

– Започни да вършиш нещо – каза той, за да промени темата. – Така времето ще ти бъде съюзник, а не враг.

– Какво бих могла да науча? Илия се замисли.

– Бибълското писмо. Ще ти бъде от полза, ако някой ден решиш да пътуваш.

Жената реши да се посвети телом и духом на това занимание. Никога не бе мислила да напуска Акбар, но думите му я накараха да предположи, че той може би възнамерява да я отведе със себе си.

И тя отново се почувства свободна. Отново започна да става в тъмни зори и да се усмихва, когато върви по улиците на града.

– Илия все още е жив – каза комендантът на жреца два месеца по-късно. – Ти не успя да организираш убийството му.

– Няма нито един мъж в Акбар, който да иска да изпълни тази мисия. Израилтянинът утешава болните, посещава затворниците, храни гладните. Когато трябва да бъде разрешен спор между съседи, прибягват до него и всички приемат това, което той отсъжда, защото е справедливо. Градоначалникът го използва, за да увеличи собствената си популярност, но никой не си дава сметка за това.

– Търговците не искат война. Ако градоначалникът стане дотолкова популярен, че да успее да убеди народа в предимствата на мира, никога няма да можем да изгоним асирийците оттук. Илия трябва да бъде убит незабавно.

Жрецът посочи Петата планина, чийто връх както винаги бе забулен в облаци.

– Боговете няма да позволят страната ни да бъде унищожена от чужда сила. Те ще ни пратят поличба. Нещо ще се случи и ние ще се възползваме от предоставената ни възможност.

– Какво ще се случи?

– Не знам. Но ще следя внимателно поличбите. Недей да съобщаваш повече точния брой на асирийските воители. Когато те попитат, отговаряй, че съотношението на нашествениците е четири към един. А през това време продължавай да обучаващ войската си.

– Но защо да го правя? Ако съотношението стане пет към един, сме загубени.

– Нищо подобно: тогава силите ще бъдат равни. И когато започне битката, ти няма да се сражаваш срещу малочислен неприятел и никой няма да те помисли за страхливец, който се възползва от това, че врагът му е по-слаб. Войската на Акбар ще влезе в бой с противник, който ще бъде също толкова могъщ, и ще го победи, защото стратегията на нейния пълководец е по-добра.

Тези думи поласкаха самолюбието на коменданта и той прие предложението. От този ден започна да крие сведенията от градоначалника и от Илия.

Изминаха още два месеца и една сутрин броят на асирийските

воини надвиши петкратно този на защитниците на Акбар. Врагът можеше да атакува всеки момент.

От известно време Илия подозираше, че комендантът лъже относно силата на неприятеля, но това беше в негова полза. Когато нещата достигнеха до критичната си точка, щеше да му е по-лесно да убеди населението на града, че единственият изход е мирът.

Размишляваше върху това, докато вървеше към площада, където веднъж на седем дни помагаше на жителите на Акбар да разрешат споровете помежду си. Обикновено ставаше дума за незначителни неща: скарвания между съседи, старци, които отказваха да си плащат данъците, търговци, които смятаха, че са били излъгани в сделките...

Градоначалникът също бе тук. Имаше навика да идва понякога, за да види как Илия раздава правосъдие. Вече нямаше и следа от неприятелята, която изпитваше към него в началото. Бе открил, че израилтянинът е мъдър човек, който се старае да разреши проблемите още преди да са изникнали, макар и да не вярваше в духовното и да се боеше от смъртта. В много случаи градоначалникът бе използвал властта си, за да придаде на решенията на Илия силата на закони. Понякога не беше съгласен с присъдите му, но с течение на времето разбираше, че израилтянинът е бил прав.

Акбар се превръщаше в един от най-добре организирани финикийски градове. Градоначалникът бе създал една по-справедлива система на облагане с данъци и бе благоустроил улиците на града. Освен това умееше разумно да разпределя печалбите от таксата върху стоките. По едно време Илия бе поискал от него да забрани на народа да пие вино и бира, тъй като повечето от случаите, в които му се налагаше да се произнесе, бяха свързани с побоища от страна на пияни. Градоначалникът му бе казал, че е нормално да се случват такива неща в един голям град. Традицията гласеше, че боговете са доволни, когато хората се забавляват в края на деня, след усилна работа, и затова закрилят пияните.

А и областта бе прочута с това, че тук се произвеждаше едно от най-хубавите вина в света. Ако собствените ѝ жители не вкусуваха от напитката, чужденците щяха да се усъмнят в качествата ѝ. Илия прие решението на градоначалника и накрая се съгласи, че когато хората са весели, работят по-добре.

– Не е необходимо да хвърляш толкова усилия – каза му един ден градоначалникът, като видя, че Илия се приготвя за работа. – Достатъчно е като мой помощник в управлението да ми даваш съвети.

– Тъгувам по родината си и искам да се върна там. Когато съм зает

с нещо, се чувствам полезен и забравям, че съм чужденец – отвърна той.

„А и така успявам да обуздая любовта си към нея“, помисли си Илия.

Когато съдеха някого на площада, скамейките винаги бяха пълни с хора. И тоя ден започнаха да пристигат старци, които вече не можеха да работят на полето и идваха, за да ръкопляскаат или пък да изразят несъгласие с присъдите на Илия. Други бяха пряко засегнати от проблемите, които щяха да бъдат разглеждани, било защото бяха станали жертва, било защото щяха да имат полза от решението. Идваха също много жени и деца, които нямаха друга работа и искаха да си запълват времето.

Илия започна да разглежда възникналите проблеми.

Първият случай бе следният: един пастир бе сънувал, че близо до египетските пирамиди има скрито съкровище, и му трябваша пари, за да стигне дотам. Илия никога не бе ходил в Египет, но знаеше, че е много далеч. Отговори на пастира, че съгражданите му трудно биха се съгласили да му набавят тези средства, но ако той самият е готов да продаде овцете си и да плати цената на своя сън, сигурно ще открие това, което търси.

След това излезе някаква жена и каза, че иска да научи тайните на израилтянските магии. Илия ѝ обясни, че не е магьосник, а само пророк.

И тъкмо когато се опитваше да намери приемливо разрешение за случая, в който някакъв земеделец проклезел жената на друг, един воин си проправи път през множеството и се обърна към градоначалника.

– Нашият патрул успя да залови вражески шпионин! – изрече ново-дошлият, плувнал в пот. – И сега го водят насам!

Тълпата се раздвижи неспокойно – за пръв път щеше да присъства на подобен процес.

– Смърт! – изкрещя някой. – Смърт на враговете!

Всички присъстващи одобриха с викове предложението. За миг новината обиколи целия град и площадът се изпълни с хора. На Илия му бе много трудно да издаде присъди за останалите случаи, тъй като често бе прекъсван с настоявания чужденецът по-скоро да бъде изправен пред тях.

– Не съм аз този, който трябва да го съди, а властите на Акбар – отвръщаше той.

– Какво търсят тук асирийците? – питаше някой. – Не виждат ли, че живеем в мир от много поколения насам!

– Защо искат водата ни? Защо заплашват града ни? – крещеше друг.

През последните месеци никой не се осмеляваше да спомене

публично за присъствието на врага. И въпреки че всички виждаха как на хоризонта изникват все повече шатри, въпреки че търговците настояваха да бъдат започнати преговори за мир, народът на Акбар не искаше да повярва в заплахата от чуждо нашествие. Като се изключат редките набези на малобройни племена, които бързо биваха отблъснати, войните съществуваха само в паметта на жреците. Те споменаваха за народа на някаква страна, наричана Египет, която разполагала с много коне и бойни колесници, а боговете ѝ имали външността на животни. Но всичко това се бе случило много отдавна и Египет вече не беше между силните държави, а войните с тъмна кожа, говорещи на странен език, се бяха върнали в родната си земя. Сега жителите на Тир и Сидон владееха моретата и разпростираха империята си по света. Макар и да бяха опитни воители, те бяха открили нов начин на воюване – търговията.

– Защо всички са толкова нервни? – обърна се градоначалникът към Илия.

– Защото разбират, че нещо се е променило. И ти, и аз знаем, че от сега нататък асирийците могат да атакуват всеки момент. И ти, и аз знаем, че комендантът лъже за броя на вражеската войска.

– Да не е луд да каже на някого истината! Нали по тоя начин ще все паника!

– Всеки човек усеща кога е в опасност и започва да реагира по странен начин, да предчувства, да долавя нещо във въздуха. И започва да се самозаблуждава, защото мисли, че няма да може да се справи с положението. Те също се самозалъгваха досега, но винаги идва момент, в който трябва да застанем лице в лице с истината.

Пристигна жрецът и нареди:

– Трябва да отидем в двореца и да свикаме Съвета на Акбар. Комендантът вече тръгна натам.

– Не прави това – каза тихо Илия на градоначалника. – Те ще те принудят да сториш нещо, което не искаш.

– Хайде да вървим – настоя жрецът. – Хванали са един шпионин и трябва да вземем спешни мерки.

– Съди го пред народа – подшушна Илия на градоначалника. – Хората ще застанат на твоя страна, защото искат мир, въпреки че сега говорят за война.

– Доведете тук този човек! – заповяда градоначалникът, при което множеството нададе радостни възгласи: то също щеше да присъства на Съвета.

– Не можем да го съдим тук! – рече жрецът. – Въпросът е

деликатен и трябва да го решим на спокойствие. Чуха се викове и дюдюкания в знак на протест.

– Доведете го тук – повтори градоначалникът. – Той ще бъде съден на този площад, пред народа. Щом се трудим всички заедно, за да превърнем Акбар в цветущ град, заедно ще разискваме това, което ни заплашва.

Решението бе посрещнато с ръкопляскания. Появиха се група финкийски войници, които влачеха полугол мъж, целият о кървавен. Изглежда, че доста го бяха били, преди да го доведат тук.

Множеството спря да шуми. Тежка тишина се възцари над скамейките. Чуваха се само грухтенето на прасетата и виковете на децата, които играеха на другия край на площада.

– Защо сте се отнесли така с пленника? – извика градоначалникът.

– Той се съпротивляваше – отвърна един от стражите. – Твърдеше, че не бил шпионин, а бил дошъл тук, за да говори с вас.

Градоначалникът нареди да донесат три стола от двореца, в който живееше. Подчинените му донесоха и плаща на Справедливостта, който той намяташе винаги когато се събираше Съветът на Акбар.

Той и жрецът седнаха. Третият стол беше за коменданта, който още не беше пристигнал.

– Откривам Съвета на Акбар. Нека старейшините се приближат.

Няколко възрастни мъже ги наобиколиха и застанаха в полукръг зад тях. Това бе Съветът на старейшините. Навремето тяхното мнение бе зачитано, а решенията им – изпълнявани. В днешно време обаче този съвет имаше само представителна роля. Старейшините бяха тук, за да се съгласят с това, което реши управляващият на Акбар.

След като бе отпавена обичайната молитва към боговете от Петата планина и бяха изредени имената на някои древни герои, градоначалникът се обърна към пленника.

Какво искаш от нас? – попита го той.

Мъжът не отговори. Гледаше го така, сякаш е равен нему.

– Какво искаш от нас? – повтори градоначалникът. Жрецът го докосна по ръката.

– Трябва ни преводач. Той не говори нашия език.

Заповедта бе дадена и един от стражите отиде да потърси някакъв търговец, който можел да послужи за преводач. Търговците никога не присъстваха, когато Илия произнасяше присъдите си, тъй като бяха заети със сделки или пък пресмятаха печалбите.

Докато чакаха, жрецът прошепушна:

– Били са пленника, защото ги е страх. Остави ме да водя процеса и нищо не казвай. Паниката прави хората агресивни и ако не им наложим властта си, може да изгубим контрол над положението.

Градоначалникът нищо не отговори. Той също се бе поддал на страха. Потърси с очи Илия, но от мястото, където бе седнал, не успя да го съзре.

Пристигна търговецът, когото стражите водеха насила. Той започна да протестира пред съда, че му губят времето, когато го чакаха толкова много неща за разрешаване. Ала жрецът го изгледа строго и му заповяда да престане да се оплаква и да превежда разговора.

– Какво търсиш тук? – запита отново градоначалникът.

– Не съм шпионин – отвърна мъжът. – Аз съм един от военачалниците. Дойдох да разговарям с теб.

След като думите му бяха преведени, присъстващите, които до този момент мълчаха, започнаха да крещат. Казваха, че той лъже, и искаха незабавно да бъде осъден на смърт.

Жрецът помоли за тишина и се обърна към пленника:

– За какво искаш да разговаряш?

– Известно ни е, че градоначалникът е мъдър човек – отговори асириецът. – Не искаме да разрушаваме града, нас ни интересуват само Тир и Сидон. Но Акбар е разположен по средата на пътя и владее долината. Ако се наложи да се бием с вас, ще изгубим време и хора. Затова ви предлагам да се споразумеем.

„Този човек казва истината – помисли си Илия. Бе забелязал, че той самият е обграден от група войници, които не позволяваха на градоначалника да го види. – Той разсъждава като нас. Господ стори чудо й ще сложи край на това опасно положение.“

Жрецът стана и викна към народа:

– Виждате ли? Те искат да ни унищожат, без да влизат в бой!

– Продължавай – каза градоначалникът на асириеца. Жрецът обаче се намеси за втори път.

– Нашият градоначалник е добър човек и не иска да се пролива кръв. Но ние сме във война и подсъдимият, който стои пред вас, е наш враг!

– Така е! – извика някой от присъстващите.

Илия разбра къде е сгрешил. Жрецът печелеше множеството на своя страна, докато градоначалникът се стремеше единствено да произнесе справедлива присъда. Опита се да се доближи до него, но бе изблъскай. Един от войниците го хвана здраво за ръката.

– Ти ще стоиш тук. В края на краищата ти даде тази идея – чу Илия глас зад себе си.

Обърна се и видя коменданта, който се подсмиваше.

– Не бива да приемаме никакви предложения – продължи жрецът, предавайки на тълпата възбудата, която личеше в жестовите и думите му. – Ако се покажем склонни да преговаряме, ще помислят, че се страхуваме. А на народа на Акбар не му липсва смелост, той може да устои на всяко нашествие.

– Асириецът е дошъл с мирни намерения – каза градоначалникът, като се обърна към насъбралите се хора. Някой възрази:

– Търговците желаят мир, жреците също. Градоначалниците опазват мира. Ала армията иска само едно – война!

– Нима не виждаш, че успяхме да се справим с религиозната заплаха от Израил и без война? – извика градоначалникът. – Не изпратихме нито войска, нито кораби. Изпратихме Иезавел. И сега те се кланят на Ваал, без ние да сме пожертвали нито един човек, без да сме участвали в нито една битка!

– Но асирийците не ни пращат красива жена, а воините си! – викна още по-силно жрецът.

Народът искаше смъртна присъда за асириеца. Градоначалникът хвана жреца за ръката и го накара да седне, като му каза:

– Отиваш твърде далеч.

– Идеята за публичен съд беше твоя, по-точно на израилския преекел. По всичко личи, че градоначалникът на Акбар прави това, което той му нареди.

– После ще говоря с него. Сега трябва да разберем какво точно предлага асириецът. Поколения наред владетелите са се опитвали да наложат властта си със сила. Заявявали са открито какво мислят, без да ги е било грижа какво мислят хората, поради което всички тези империи са рухнали. Нашият народ израсна, защото се научи да изслушва. Развихме търговията, като се съобразявахме с желанията на другите и правехме всичко възможно да ги изпълняваме. В резултат на това спечелихме много.

Жрецът поклати глава.

– Думите ти изглеждат мъдри, а в това се крие най-голямата опасност. Ако ти говореше празни приказки, нямаше да бъде никак трудно да докажем, че грешиш. Но това, което току-що каза, ще ни вкара в капан.

Седналите най-отпред чуха спора. Акбар се славеше с това, че

досега градоначалникът винаги се бе вслушвал в мнението на Съвета. Тир и Сидон бяха изпратили свои хора, за да видят как той управлява града. Името му бе стигнало до ушите на императора и с малко повече късмет градоначалникът би могъл да завърши дните си като придворен министър.

Днес се осмеляваха публично да оспорят авторитета му. Ако той не отсъдеше правилно, щеше да изгуби уважението на народа и занаят пред немаше да може да взема важни решения, защото никоой немаше да му се подчинява.

– Продължавай – рече той на затворника, без да обръща внимание на гневния поглед на жреца, и подкани преводача да преведе въпроса му.

– Дойдох да предложа споразумение – каза асириецът. – Пуснете ни да минем и ние ще нападнем Тир и Сидон. След като превземем тези два града – а това със сигурност ще стане, тъй като повечето от техните воители охраняват търговските им кораби, – ние ще пощадим Акбар, а ти ще продължиш да бъдеш градоначалник.

– Виждате ли? – изправи се отново жрецът. – Те мислят, че нашият градоначалник е готов да пожертва честта на Акбар, за да запази длъжността си!

Тълпата закрещя неистово. Този полугол и ранен пленник искаше да им налага условия! Бе се оставил да го заловят, а сега изискваше от града да се предаде! Няколко души се втурнаха към него и стражите едва успяха да овладеят положението.

– Чакайте! – опита се да надвика всички градоначалникът. – Пред нас стои беззащитен човек, който с нищо не ни застрашава. Знаем, че войската ни е по-добре подготвена, а воините ни – по-храбри. Не сме длъжни да доказваме нищо на никого. Ако решим да се бием, ще спечелим сражението, но загубите ще бъдат огромни!

Илия затвори очи и отправи молитва градоначалникът да успее да убеди народа.

– Нашите деди са ни говорили за египетската империя, ала това време е отминало безвъзвратно – продължи градоначалникът. – Сега ние живеем в златна епоха, тъй като предците ни са разбрали предимствата на мира. Защо точно ние да прекъснем тази традиция? Войни днес се водят за пазари, а не на бойното поле.

Постепенно множеството замлъкна. Градоначалникът бе на път да успее!

Когато шумът съвсем стихна, той се обърна към асириецата:

– Това, което предлагаш, не е достатъчно. Ще трябва да платите таксите, които търговците плащат, за да преминат през земите ни.

– Нямайте избор, повярвай ми – отвърна пленникът. Ние разполагаме с достатъчно хора, за да сринем до основи този град и да избием всичките му жители. Вие твърде дълго сте живели в мир и сте забравили да се биете, докато ние постепенно завладяваме света.

Отново се надигна глух ропот сред присъстващите. „Дано градоначалникът да не прояви колебание точно сега“, помисли си Илия. Не беше лесно обаче да се постигне споразумение с асириецата, който, макар и пленник, поставяше условия. Непрекъснато прииждаха хора. Илия забеляза, че дори търговците са оставили обичайните си занимания и сега бяха на скамейките, загрижени за хода на събитията. Процесът бе поел в опасна посока – вече нямаше как да не бъде взето решение, независимо дали то щеше да доведе до преговори или до смърт.

Зрителите започнаха да се разделят на два лагера. Едните защитаваха мира, а другите настояваха Акбар да даде отпор. Градоначалникът пошушна на жреца:

– Този човек дръзна да ми се противопостави пред поданиците ми. Но и ти стори същото.

Жрецът се извърна към него и с тих глас, така че никой да не чуе, му нареди незабавно да осъди асириецата на смърт.

– Не те моля, заповядвам ти. Не разбираш ли, че аз съм този, който те крепи на власт, и ако поискам, мога да ти я отнема начаса. Знам жертвоприношения, които уталожват гнева на боговете в случай, че сме принудени да заменим един управляващ род с друг. Няма да е за пръв път. Дори и в Египет, чиято империя е съществувала хиляди години, много пъти една династия е била заменяна с друга. И въпреки това редът във Вселената не се е променил, нито пък небето е паднало върху главите ни.

Градоначалникът пребледня.

– Комендантът е сред гълпата заедно с няколко войници. Ако ти упорстваш да преговаряме с този човек, аз ще кажа пред всички, че боговете са те изоставили, и ще бъдеш свален от власт. Затова сега ще продължиш процеса и ще сториш точно това, което ти заповядвам.

Ако знаеше, че Илия е наблизил, градоначалникът все още би могъл да излезе от това положение. Щеше да помоли израилтянина да разкаже за ангела, когото бе видял на върха на Петата планина. Щеше да припомни как пророкът възкреси сина на вдовицата. И тогава думите на Илия, който бе доказал, че може да върши чудеса, щяха да надделят

над думите на един човек, който ни веднъж досега не бе проявил свръхестествената си сила.

Но Илия явно го беше изоставил и градоначалникът нямаше избор. Освен това ставаше дума за живота на един пленник, а никоя войска в света не обявява война, загдето е загубила един воин.

– Тоя път ти победи – каза той на жреца. Някой ден щеше да поиска от него нещо в замяна.

Жрецът кимна и веднага след това бе произнесена смъртната присъда.

– Никой не може безнаказано да предизвиква народа на Акбар – обяви градоначалникът. – И никой не може да влиза в града, без да е получил разрешение от неговите жители. Ти се опита да сториш това и си осъден на смърт.

Илия, който продължаваше да стои на същото място, наведе глава. Комендантът се усмихна доволно.

Пленникът, следван от все по-многобройната тълпа, бе отведен до крепостната стена. Там разкъсаха това, което бе останало от дрехите му, и го съблякоха гол. Един от войниците го бутна в дълбока яма, а народът се струпана около. Всеки се блъскаше, за да може да вижда по-добре.

– Воинът носи с гордост бойните си дрехи и не се страхува, когато врагът го разпознае. Шпионинът се облича като жена, защото е страхливец – извика градоначалникът, така че да бъде чуто от всички, – Затова си осъден да се разделиш с живота си без достойнството на храбрите.

Народът започна да крещи на пленника и да ръкопляска на градоначалника.

Пленникът казваше нещо, но тъй като преводачът не беше наблизил, никой не разбра думите му. Илия най-сетне успя да си проправи път и да се приближи до градоначалника, но вече бе твърде късно. Когато докосна плаща му, той гневно го отблъсна.

– Ти си виновен! Ти поиска асириецът да бъде съден публично!

– Вината е твоя – възрази Илия. – Дори и Съветът на Акбар да бе заседавал тайно, комендантът и жрецът пак щяха да постигнат своето. През цялото време бях обграден от стражи. Всичко е било подготвено предварително.

Според обичая жрецът трябваше да определи колко да продължи мъчението. Той се наведе, взе един камък и го подаде на градоначалника. Камъкът не беше нито достатъчно голям, за да причини бърза смърт, нито много малък, за да страда врагът прекалено дълго.

– Ти пръв ще хвърляш.

– Принуден съм – промълви градоначалникът така, че да го чуе само жрецът. – Но знам, че пътят е погрешен.

– През всичките тези години ме принуждаваше да бъда суров, а ти самият се радваше на обичта на народа, като вземаше угодни нему решения – отвърна също тъй тихо жрецът. – А аз трябваше да се боря със съмнението и вината. Колко безсънни нощи съм прекарал, преследван от призраците на грешките, които бих могъл да допусна! Но благодарение на това, че не проявих малодушие, днес целият свят завижда на Акбар.

Хората започнаха да търсят подходящи по големина камъни. Известно време се чуваше само шумът на откъртените от скалите парчета, които се удряха едни в други. Жрецът продължи:

– Може и да съм сгрешил, като осъдих тоя човек на смърт. Но съм сигурен, че честта на града е спасена – не постъпихме като предатели.

Градоначалникът вдигна ръка и хвърли първия камък. Пленникът се опита да избегне удара. Веднага след това обаче сред викове и дюдюкания тълпата започна да го замеря с камъни.

Асириецът се мъчеше да прикрие лицето си с ръце, но камъните го улучваха по гърдите, по гърба, по стомаха. Градоначалникът поиска да си тръгне. Много пъти бе присъствал на подобни сцени и знаеше, че смъртта настъпва бавно и мъчително. Лицето се превръщаше в пихтия от кости, коса и кръв, а хората продължаваха да хвърлят, дори и след като животът напуснеше тялото.

След няколко минути пленникът щеше да свали ръцете си и да спре да се прикрива. Ако бе живял праведно, боговете щяха да насочат един от камъните право в челото му и той щеше да падне в несвяст. Но ако бе вършил жестокости, щеше да остане в съзнание до самата си смърт.

Тълпата крещеше и все по-яростно хвърляше камъни, а осъденият се мъчеше да избегне ударите. Внезапно той свали ръце от лицето си и започна да говори на език, който всички разбираха. Учудена, тълпата спря да го замеря.

– Да живее Асирия! – викаше той. – В този миг аз виждам народа си и ще напусна тоя свят щастлив, защото ще умра като военачалник, който се е опитал да спаси живота на войниците си. Отивам при боговете доволен, защото знам, че ще завладеем тази земя!

– Видя ли? – каза жрецът на градоначалника. – Той е чул и разбрал целия ни разговор, докато го съдехме.

Градоначалникът кимна. Пленникът говореше техния език и сега

знаеше какви решения бе взел Съветът на Акбар.

– Няма да отида в ада, защото виждам родината си и това ме кара да се чувствам достоен и силен! Виждам родината си и тази гледка ме изпълва с радост! Да живее Асирия! – извика той отново.

Тълпата се отърси от страха и пак започна да го замеря с камъни. Асириецът стоеше с отпуснати ръце и като храбър воин не се опитваше да се защити. След няколко мига боговете проявиха милост. Един камък го удари в челото и той припадна.

– Вече можем да си ходим – каза жрецьт. – Народът на Акбар ще изпълни присъдата докрай.

Илия не се върна в дома на вдовицата. Тръгна безцелно през пустињата.

– Господ нищо не стори – каза той на растенията и скалите. – А би могъл да направи нещо.

Разкайваше се за решението си и се чувстваше виновен за смъртта на още един човек. Ако се беше съгласил Съветът на Акбар да заседава тайно, градоначалникът можеше да го вземе със себе си и тогава двамата щяха да се противопоставят на жреца и на коменданта. Така щяха да имат по-големи шансове, отколкото при публичния процес.

Илия бе впечатлен от думите, които жрецьт бе изрекъл пред тълпата. Макар и да не бе съгласен с него, трябваше да признае, че този човек умее да се наложи над останалите. Опитваше се да си припомни всяка подробност от това, което бе видял. Един ден в Израил той самият щеше да застане пред царя и принцесата на Тир.

Вървеше без посока и гледаше планината, града и асирийския стан в далечината. Чувстваше се като малка точица в долината, а светът, който го заобикаляше, беше толкова голям, че и цял живот да пътуваше, нямаше да стигне до неговия край. Приятелите му, а също и враговете му, сигурно разбираха по-добре Земята, на която живееха. Можеха да пътуват до далечни страни, да плават из непознати морета, да обичат една жена без чувство за вина. Никой от тях не чуваше гласовете на ангелите, нито пък си бе поставил за цел да се бори в името Господне. Живееха, като се съобразяваха само с настоящето, и бяха щастливи.

И той беше човек като всички други и в този момент, когато се разочуждаше из долината, му се прииска никога да не беше чувал гласа Божии, нито пък гласа на Неговите ангели.

Ала животът – това не са желанията на човека, а неговите действия. Спомни си, че много пъти бе пробвал да се откаже от мисията си, но в крайна сметка се бе озовал тук, насред долината, защото Бог бе поискал

да стане така.

„Можех да си остана само дърводелец, Господи, и пак бих ти служил.“

Но Илия се намираше именно тук и изпълняваше това, което му бе възложено, а на съвестта му тежеше бремето на предстоящата война, на погубените от Иезавел пророци, на пребития с камъни асирийски военачалник, на страха, който изпитваше заради любовта си към една жена от Акбар. Господ му бе дал това настояще, а той не знаеше какво да прави с него.

Сред долината блесна светлина. Не беше неговият ангел-пазител, когото Илия винаги чуваше, но рядко виждаше. Беше Ангелът Господен, дошъл да го утеши.

– Аз вече нищо не мога да сторя тук – каза му Илия. – Кога ще се върна в Израил?

– Когато се научиш да съзиждаш – отвърна ангелът. – Спомни си това, което Бог е казал на Мойсей преди една битка. Радвай се на всеки миг, за да не се разкайваш после и да не изпитваш усещането, че си пропилял младостта си. За всяка възраст в живота на човека Господ е отредил някакво безпокойство.

И рече Господ на Моисей:

„Вие днес влизате в битка с вашите врагове, да не отслабва сърцето ви, не бойте се, не се смущавайте и не се ужасявайте от тях. Който е насадил лозе и не го е брал, нека си иде и се върне у дома си, да не би да умре в битката и друг да го обере; и който се е сгодил и не се е оженил, нека си иде и се върне у дома си, да не би да умре в битката и друг да вземе жена му.“

Илия повървя още малко, като се опитваше да разбере това, което беше чул. Когато поиска да се върне в Акбар, съзря жената, която обичаше, да седи на един голям камък в подножието на Петата планина, на няколко минути път от мястото, където се намираше той самият.

„Но какво прави тя тук? Дали е узнала за процеса, за смъртната присъда, за опасността, на която сме изложени?“

Трябваше да я предупреди незабавно. Реши да се приближи до нея.

Жената го забеляза и му кимна. Илия като че ли бе забравил думите на ангела и отново го обзе несигурност. Престори се, че е загрижен за града, за да не усети тя колко объркани са сърцето и *разумът* му.

– Какво правиш тук? – попита той, щом я наближи.

– Дойдох да потърся вдъхновение. Писмото, което уча, ми напомня за контурите на долината, на планините, на моя роден град. Някои от

търговците ми дадоха различни бои, искат да пиша за тях. Мислех да ги използвам, за да опиша света, в който живея, но знам, че е много трудно. Дори и да разполагам с цветовете, само Господ може да ги смесва така хармонично.

Тя задържа погледа си върху Петата планина. Бе се превърнала в съвсем различна жена от тази, която Илия бе видял преди няколко месеца да събира дърва пред вратите на града. Самотното ѝ присъствие сред пустинята му вдъхваше доверие и уважение.

– Защо всички други планини имат имена, а Петата планина е наречена с число? – попита той.

– За да не се скарат боговете помежду си – отвърна жената. – Традицията разказва, че ако хората нарекат планината само на един бог, останалите ще се разгневят и ще унищожат Земята. Нарекли са я Петата планина, защото тя е петата поред, която се вижда извън стените на града. По този начин никога не обиждаме и всичко във Вселената ще остане на мястото си.

Замлъкнаха и двамата. Жената първа наруши мълчанието.

– Освен че размишлявах върху цветовете, мислех си и за опасността, която крие библиското писмо. То може да оскърби финикийските богове, а също и нашия Господ Бог.

– Съществува само Господ – прекъсна я Илия. – А и всички цивилизовани страни имат свое писмо.

– Не е същото. Когато бях дете, обичах да ходя на площада и да гледам как писарят рисува думи за търговците. Рисунките му, които имаха за основа египетското писмо, изискваха сръчност и познания. А сега, когато древният и могъщ Египет западна и няма пари за нищо, вече никой не използва езика му. Мореплавателите от Тир и Сидон разпространяват библиското писмо из целия свят. Думите и свещените обреди биха могли да бъдат записани върху глинени плочки и да бъдат предавани от един народ на друг. Но какво ще стане с този свят, ако безскрупулни хора започнат да използват светите ритуали, за да променят реда във Вселената?

Илия разбираше какво иска да каже жената. Библиското писмо представляваше една много проста система. Достатъчно бе египетските рисунки да бъдат превърнати в звукове, а после всеки звук да бъде означен с буква. И когато тези букви биваха подредени, ставаше възможно да се пресъздадат всички звукове и да се опише всичко, което съществува във Вселената.

Някои от тези звукове бяха много трудни за произнасяне. Гърците

бяха намерили изход, като бяха прибавили още пет букви, наречени гласни, към двайсет и петте писмени знака от Бибъл. Бяха нарекли приспособеното от тях писмо *алфabetос* – така наричаха сега новия начин на писане.

Това бе улеснило много търговските връзки между различните култури. Египетската система на писане заемаше много място и изискваше голяма сръчност, за да бъдат изобразени идеите за нещата. Тя бе наложена на поробените народи, но не бе успяла да просъществува след упадъка на империята. Докато бибълското писмо бързо се разпростираше по света и неговото усвояване не зависеше вече от икономическата мощ на Финикия.

Бибълският начин на писане, приспособен от гърците, бе допаднал на търговците от най-различни страни. А още от древни времена се знаеше, че те решават кое да остане в историята и кое да изчезне след смъртта на някой цар или друга видна личност. Всичко това ясно показваше, че финикийското изобретение ще се превърне в общ език за търговските сделки и ще надживее финикийските мореплаватели, царе, принцеси съблазнителки, винари и майстори стъкляри.

– Нима Бог ще изчезне от думите? – учуди се жената.

– Ще продължи да съществува в тях – отвърна Илия. – Но всеки човек ще бъде отговорен пред Бога за всичко, което напише.

Жената извади от ръкава на дрехата си глинена плочка, върху която бе написано нещо.

– Какво означава? – запита я Илия.

– Това е думата *любов*.

Илия взе плочката в ръце, но не му достигна смелост да попита защо му я бе дала. Няколко чертички върху парче глина съдържаха в себе си причината звездите да продължават да изгряват на небето, а хората – да съществуват на земята.

Той понечи да ѝ върне плочката, но тя не поиска да я вземе обратно.

– Написах го за теб. Знам за отговорността, която си поел. Знам, че някой ден ще трябва да си тръгнеш оттук и ще се превърнеш във враг на страната ми, защото искаш да унищожиш Иезавел. Възможно е този ден аз да бъда до теб и да те подкрепям, за да изпълниш мисията си. Възможно е обаче да застана срещу теб, защото кръвта на Иезавел е и кръвта на моята страна. Тази дума, която ти сега държиш в ръцете си, е пълна със загадки. Никой не би могъл да узнае какво събужда тя в сърцето на една жена, дори и пророците, които разговарят с Бога.

– Известно ми е какво означава думата, която си написала – каза Илия, като прибра плочката в гънките на плаща си. – Ден и нощ се боря срещу нея и въпреки че не знам какво събужда в сърцето на една жена, знам какво може да стори с един мъж. Не се боя ни най-малко да заста на срещу царя на Израил, срещу сидонската принцеса, срещу Съвета на Акбар, а тази едничка дума *любов* предизвиква у мен ужасен страх. Преди ти да я напишеш върху плочката, очите ти вече я бяха написали в сърцето ми.

Двамата стояха безмълвни. Асириецът бе убит, напрежението в града растеше, Господ всеки момент можеше да призове своя пророк. Ала думата, която тя бе написала, бе по-силна от всичко това.

Илия протегна ръка и тя я взе в своята. Останаха така, докато слънцето се скри зад Петата планина.

– Благодаря ти – рече тя на връщане към града. – Толкова отдавна исках да бъда един следобед с теб!

Когато пристигнаха в дома ѝ, някакъв пратеник очакваше Илия. Съобщи му, че градоначалникът иска да го види незабавно.

– Аз те подкрепих, а ти ми се отплати с малодушие – каза му градоначалникът. – Какво да правя с живота ти?

– Няма да живея нито секунда повече от това, което Господ ми е отредил – отговори Илия. – Той е този, който решава, не ти.

Смелостта му учуди градоначалника.

– Още сега мога да заповядам да те обезглавят. Или да нареда да те влачат по улиците на града, след като кажа, че ти си донесъл нещастие на народа. И решението няма да бъде на твоя Един Бог.

– Ще се случи това, което ми е отредила съдбата. Но искам да знаеш, че не съм избягал. Войниците на коменданта не ме пуснаха да се приближа до теб. Той иска война и ще направи всичко възможно, за да постигне своето.

Градоначалникът реши да не си губи повече времето с този излишен спор. По-важно беше да обясни плана си на израилския пророк.

– Не комендантът е този, който желае война. Като добър пълководец той много добре разбира, че войската му е по-малочислена, без никакъв опит, и ще бъде избита от врага. Като човек на честта той знае, че рискува един ден децата и внуците му да се срамуват от него. Но тщеславието и суетата са направили сърцето му безчувствено. Той мисли, че врагът се страхува. Изобщо не предполага колко добре са обучени асирийските воители. Всеки един от тях посажда дърво, щом постъпи във войската, и всеки ден прескача посаденото място. От семето израства

фиданка и той я прескача. Фиданката се превръща в дръвче, а той продължава да го прескача. Това не му тежи, нито пък смята, че е загуба на време. Дървото става все по-голямо и воинът е принуден да скача все по-високо. Така асирийците търпеливо и прилежно се подготвят за препятствията. Винаги проучват добре врага си. Затова ни наблюдават месеци наред. Илия прекъсна градоначалника.

– Кой тогава е заинтересован да има война?

– Жреецът. Открих това, докато съдехме асирийския пленник.

– Но каква е причината?

– Не знам. Във всеки случай прояви голяма ловкост, за да убеди команданта и народа. Сега целият град е на негова страна и аз виждам само един изход от трудното положение, в което се намираме.

Направи дълга пауза и погледна израилтянина право в очите.

– Изходът си ти.

Градоначалникът започна да се разхожда нервно напред-назад и да говори бързо.

– Търговците също искат мир, но нищо не могат да сторят. Освен това вече са достатъчно богати, така че могат да се установят в друг град или да изчакат, докато завоевателите започнат да купуват стоките им. Останалите жители на града са си изгубили ума – искат да атакуваме враг, който многократно ни превъзхожда. Единственото, което би могло да ги разубеди, е да стане някакво чудо.

Илия почувства безпокойство.

– Чудо?

– Ти възкреси едно момче, което смъртта вече бе отвела със себе си. Помогаш на народа да върви по правия път и въпреки че си чужденец, почти всички те обичат.

– До тази сутрин нещата наистина стояха така – каза Илия. – Но сега всичко се промени. След това, което чух от теб, всеки, който защитава мира, ще бъде смятан за предател.

– Не искам да защитавам нищо. Искам да сториш чудо, толкова голямо, колкото възкресяването на момчето. И тогава ще кажеш на народа, че няма друг изход освен мира, и той ще те послуша. А жреецът няма да има повече никаква власт над хората.

Настъпи мълчание. После градоначалникът продължи: – Склонен съм да ти предложа нещо в замяна. Ако сториш това, за което те моля, ще задължа народа на Акбар да приеме религията на твоя Един Бог. Това ще се понарава на Този, Комуто служиш, а аз ще успея да договоря условията на мира.

Илия се изкачи на горния етаж на къщата, където беше стаята му. Предоставяше му се възможност, която никоой пророк не бе имал преди това: да покръсти цял финикийски град. Това би била най-тежката цена, която Иезавел щеше да плати за стореното в неговата страна.

Предложението на градоначалника го блазнаше. Хрумна му да събуди жената, която спеше долу, но се отказа. Тя сигурно сънуваше хубавия следобед, който бяха прекарвали заедно.

Призова своя ангел-пазител и той се появи.

– Ти чу предложението на градоначалника – каза му Илия. – Никога няма да имам такъв шанс.

– Никоой шанс не е единствен – отвърна ангелът. – Господ предоставя на хората много възможности. Спомни си за това, което ти бе казано. Не ти е позволено да вършиш повече чудеса, докато не се завърнеш в родината си.

Илия наведе глава. В този миг се появи Ангелът Господен, който накара неговия ангел-пазител да замълчи, и каза:

– Ето кое ще бъде следващото ти чудо: Ще свикаш всички в подножието на планината. Ще наредиш да бъде издигнат в единия край жертвеник на Ваал и да ти дадат едно теле. В другия край ти ще издигнеш олтар на твоя Господ Бог и пред него също ще доведеш едно теле.

И ще кажеш на всички, що се кланят на Ваал: призовете вие името на вашия бог; аз пък ще призова името на Господа. Остави ги те да го сторят по-напред; и да призовават Ваал от утринта до пладне да слезе, за да получи жертвоприношението.

Те ще викат високо и ще се прободат с ножове, и ще молят техния бог да приеме телето, но нищо няма да се случи.

Когато се уморят, ти ще напълниш четири ведра с вода и ще ги излееш върху твоето теле. Ще го повториш. После ще сториш същото трети път. Тогава ще извикаш Господа, Бог Авраамов, Исааков и Израилев и ще го помолит да покаже на всички силата си.

И в тоя миг ще падне огън Господен и ще изпепели твоята жертва.

Илия коленичи и отправи благодарствена молитва.

– Ала ще можеш да сториш това чудо само веднъж в живота си – продължи ангелът. – Ти трябва да решиш дали да го направиш тук, за да избегнеш битката, или да го извършиш в твоята земя, за да отървеш народа си от заплахата на Иезавел.

И след тези думи Ангелът Господен изчезна.

Жената се събуди рано и завари Илия седнал на прага на вратата. Около очите му имаше дълбоки сенки, сякаш изобщо не бе спал.

На нея много ѝ се искаше да го попита какво се е случило предишната вечер, но се страхуваше от отговора му. Може би безсънната нощ се дължеше на разговора с градоначалника и на заплахата от война. Причината обаче можеше да бъде и друга – глинената плочка, която му бе дала. Ако споменеше за това, рискуваше да чуе от Илия, че любовта на една жена не би могла да се съчетае с Божията воля.

– Ела да хапнеш нещо – бяха единствените ѝ думи.

Синът ѝ също се събуди. Тримата седнаха на масата и закусиха.

– Много ми се искаше да остана снощи с теб, но градоначалникът настояваше да ме види – каза Илия.

– Не се тревожи за него – отвърна тя, като почувства как сърцето ѝ се успокоява. – Неговият род управлява Акбар от много поколения, така че той ще съумее да се справи със заплахата.

– Разговарях също така с един ангел. И той поиска от мен да взема много трудно решение!

– Не трябва да се тревожиш и заради ангелите. Може би е по-добре да вярваме, че с времето и самите богове се сменят. Моите прадеди са се кланяли на египетските богове, които са имали външността на животни. После тези богове са си отишли и до твоето пристигане ме бяха учили да правя жертвоприношения на Астарта, на Ел, на Ваал и на всички останали обитатели на Петата планина. Сега узнах за Господа, но е възможно някой ден той също да ни остави, а боговете, които дойдат след него, да не бъдат толкова строги.

Момчето поиска да пие вода, но тя бе свършила.

– Ще отида да донеса – каза Илия.

– Искам да дойда с теб – помоли го момчето.

Двамата тръгнаха към кладенеца. По пътя минаха през мястото, където комендантът от ранни зори обучаваше войниците си.

– Нека да погледаме – рече момчето. – Когато порасна, и аз ще стана войник. Илия се спря.

– Кой от нас си служи най-добре със сабята? – попита един от войниците.

– Върви там, където вчера бе убит пленникът – нареди му комендантът. – Вземи един по-голям камък и му кажи нещо обидно.

– Но защо да го правя? Камъкът няма да ми отговори.

– Тогава ще го удариш със сабята си.

– Но тя ще се счупи – каза войникът. – Ала аз попитах нещо съвсем

друго – кой от нас умее да си служи най-добре със сабята?

– Най-добрият е този, който е като камъка – отвърна комендантът. – Който успее да докаже, без да вади сабята от ножницата, че никой не може да го победи.

„Градоначалникът е прав: комендантът наистина е мъдър човек – помисли си Илия. – Но блясъкът на суетата заслепява мъдростта му.“

Продължиха по-нататък. Момчето го попита защо войниците толкова дълго се обучават.

– Не са само войниците, а и майка ти, и аз, и всички онези, които следват гласа на сърцето си. Всяко нещо в живота изисква да се обучаваш.

– Дори и за да бъдеш пророк?

– Дори и за да разбираш думите на ангелите. Толкова много искаме да разговаряме с тях, че не чуваме това, което те ни казват. Да се слуша никак не е лесно. В нашите молитви винаги се стремим да кажем къде сме сгрешили или пък какво бихме желали да ни се случи. Ала всичко това вече е известно на Господа и Той понякога ни кара само да чуем това, което Вселената ни казва. И да имаме търпение.

Детето го гледеше учудено. Сигурно нищо не бе разбрало, но Илия изпитваше нужда да продължи разговора. Когато малкият пораснеше, можеше да стане така, че някоя от тези думи да му помогне в труден момент.

– Всяка битка в нашия живот ни учи на нещо, дори и битките, които губим. Когато станеш голям, ще откриеш, че си заставал зад лъжи, че си се заблуждавал, че си страдал заради дреболии. Ако станеш истински воин, няма да се самообвиняваш за това, нито пък ще допуснеш повторно тези грешки.

Предпочете да замълчи. Едно дете на тази възраст не можеше да разбере такива думи. Вървяха бавно и Илия гледеше улиците на града, който преди време му бе дал подслон, а скоро щеше да изчезне. Всичко зависеше от решението, което той щеше да вземе.

В Акбар бе по-тихо, отколкото друг път. На централния площад хората шушукаха, сякаш се бояха, че вятърът ще отнесе думите им в асирийския стан. По-старите бяха уверени, че нищо няма да се случи. Младите бяха въодушевени от предстоящата битка, а търговците и занаятчиите крояха планове да отидат в Тир или Сидон, докато се успокои положението.

„За тях не е трудно да тръгнат – помисли си Илия. Търговците могат да пренасят стоките си навсякъде по света. Занаятчиите могат да

работят и там, където се говори на непознат за тях език. – Аз обаче се нуждая от позволенията на Господ.“

Стигнаха до кладенеца и напълниха два съда с вода. Обикновено тук винаги имаше много хора. Жените се събираха да перат, да боядисват тъкани, да обсъждат това, което ставаше в града. Никоя тайна не можеше да бъде запазена, щом стигнеш до кладенеца. Новостите в търговията, семейните изневери, споровете между съседи, личният живот на управниците – тук всички въпроси, независимо дали бяха важни или незначителни, се обсъждаха, критикуваха или приветстваха. И въпреки че през последните няколко месеца врагът ставаше все по-многочислен, принцеса Иезавел, която бе завладяла сърцето на царя Израилев, продължаваше да бъде предпочитана тема за разговор. Възхваляваха нейната храброст и бяха уверени, че ако нещо се случеше с града им, тя щеше да се върне в родината си и да отмъсти за тях.

Тази сутрин обаче там бяха само няколко жени, които казваха, че трябва да се отиде на полето и да се ожъне колкото може повече жито, защото асирийците в най-скоро време щели да затворят достъпа до града. Две от жените възнамеряваха да отидат до Петата планина, за да направят жертвоприношения на боговете, тъй като не искаха синовете им да загинат в битката.

– Жрецьт каза, че имаме сили да се съпротивляваме няколко месеца – обърна се към Илия една от жените. – Боговете ще ни помогнат да защитим честта на Акбар, стига да проявим нужната смелост.

Момчето се изплаши.

– Нима врагът ще ни нападне? – попита то. Илия не отговори. Предната вечер ангелът му бе предложил да избира и сега всичко зависеше от този избор.

– Страх ме е – настоя момчето.

– Това означава, че обичаш живота. Има моменти, когато е нормално да се страхуваш.

Илия и момчето се върнаха вкъщи преди обяд. Жената бе наредила около себе си малки съдове с най-различни бои.

– Имам работа – каза тя, като гледеше недописаните букви и изречения. – Поради сушата градът е много пращен. Четките бързо се изцапват, боята се смесва с праха и всичко става по-трудно.

Илия мълчеше. Не искаше да споделя с нея тревогите си. Седна в един тъгъл на стаята и потъна в мисли. Момчето излезе навън да играе с приятелите си.

„Той има нужда от тишина“, каза си жената и се опита да се

съсредоточи върху работата си.

До обяд успя да довърши няколко думи – работа, която би могла да бъде свършена два пъти по-бързо. Почувства се виновна, че не прави нещата така, както очакваха от нея. Всъщност за пръв път в живота си имаше възможност да изхранва семейството си.

Отново се върна към работата си. Използваше папирус – материал, който някакъв търговец ѝ бе донесъл наскоро от Египет. Бе ѝ поръчал да напише няколко търговски съобщения, които трябваше да изпрати в Дамаск. Качеството на листа не беше много добро и боята непрекъснато образуваше петна. „Въпреки това е по-добре, отколкото да се пише върху глина.“

Съседните страни обикновено изпращаха съобщения върху глинени плочки или върху животински кожи. А Египет, макар и да беше западнал, а писмото му – остаряло, бе открил практичен и лесен начин да съхранява както търговски сведения, така и своята история. Египтяните режеха на тънки ленти някакво растение, което вирееше по бреговете на Нил. Лесно успяваха да ги слепят една с друга и така се получаваше жълтеникав лист. Налагаше се Акбар да внася папирус, защото растението, от което се получаваше, не можеше да вирее в долината. Макар и да беше скъп^ търговците го предпочитаха. Можеха да сложат изписаните листове в джоб – нещо, което би било невъзможно да сторят с глинени плочки и животинските кожи.

„Нещата стават все по-прости“, помисли си тя. Жалко, че трябваше да се иска позволение от управниците, за да се използва библиското писмо върху папируса. Някакъв стар закон гласеше, че всеки написан текст трябва да бъде проверен от Съвета на Акбар.

Щом свърши, тя показа работата си на Илия, който през цялото време я бе наблюдавал, без да каже нито дума.

– Харесва ли ти? – попита тя.

Той сякаш излезе от някакво вцепенение.

– Да, хубаво е – отвърна машинално.

Може би разговаряше в този момент с Господ. Тя не искаше да го прекъсва. Излезе и отиде да извика жреца.

Когато се върна с него, Илия продължаваше да седи на същото място. Дватама мъже застанаха един срещу друг и измина доста време, без някой от тях да каже нещо.

Накрая жрецът пръв наруши мълчанието.

– Ти си пророк и разговаряш с ангелите. Аз само тълкувам древните закони, извършвам ритуали и се опитвам да попреча на моя народ да

прави грешки. Затова знам, че тази битка няма да се води между хората, а между боговете и не трябва да се опитвам да я избегна.

– Възхищавам се на твоята вяра, ако и да се кланяш на богове, които не съществуват – отвърна Илия. – Ако сегашното положение предизвика небесна битка, както ти твърдиш, Господ ще ме използва като оръдие, за да разгроми Ваал и останалите богове от Петата планина. Така че ти щеше да сториш по-добре, ако беше заповядал да ме убият.

– Мислил съм върху това. Не е нужно аз да го правя. Когато му дойде времето, боговете ще го сторят вместо мен.

Илия не отговори. Жрецът се обърна и взе папируса, върху който жената бе написала текста.

– Добре е направено – каза той. И след като го прочете внимателно, свали пръстена си, потопа го в един от съдовете с боя и постави печата си в левия ъгъл. Ако откриеха у някого папирус без печат от жреца, този човек рискуваше да бъде осъден на смърт.

– Защо е нужно да правите това всеки път? – запита жената.

– Защото тези папируси пренасят идеи – отвърна жрецът. – А идеите имат власт.

– Но това са само търговски сделки.

– Биха могли да бъдат обаче планове на някоя битка. Или описание на нашите богатства. Или пък тайните ни молитви. В днешно време посредством буквите и папирусите е лесно да бъде откраднато вдъхновението на един народ. Глинените плочки и животинските кожи трудно се укриват, ала папирусът, съчетан с бибълското писмо, е в състояние да разруши културата на всяка една страна и да унищожи света.

В този миг някаква жена влезе при тях тичешком.

– Жрецо! Ела да видиш какво става!

Илия и вдовицата го последваха. От всеки ъгъл изникваха хора и се отправяха към едно и също място. Въздухът се изпълни с толкова прах, че стана почти невъзможно да се диша. Децата тичаха най-отпред, като се смееха и вдигаха връва.

Когато стигнаха до южната врата на града, там вече се бе събрала малка група хора. Жрецът си проправи път между тях и разбра коя е причината за цялото това безредие.

Един от стражите на Акбар бе коленичил, а ръцете му бяха заковани върху дървена дъска, която той носеше на раменете си. Дрехите му висяха на парцали, а лявото му око бе избодено с дървен шиш.

На гърдите му бяха написани с кинжал някакви асирийски думи. Жрецът разбираше египетски, ала асирийският език все още не бе

достатъчно разпространен, за да бъде изучаван. Наложил се да прибягнат до помощта на един от присъстващите тук търговци.

– Написано е: „Обявяваме ви война“ – преведе той. Хората наоколо не казаха нито дума. Илия видя изписан на лицата им панически страх.

– Дай ми меча си – заповяда жрецът на един от войниците.

Войникът се подчини. Жрецът нареди да уведомят за станалото градоначалника и коменданта. След това с бързо движение заби острието на меча в сърцето на коленичилият часовей.

Мъжът простена и рухна на земята. Беше мъртъв, бе се освободил от болката и от срама, че се е оставил да го пленят.

– Утре ще извърша жертвоприношения пред Петата планина – каза жрецът на изплашения народ. – И боговете ще си спомнят за нас.

Преди да си тръгне, се обърна към Илия:

– Ще видиш със собствените си очи, че небесата ще продължат да ни помагат.

– Ще те попитам само едно – рече Илия. – Защо искаш да видиш как ще избият собствения ти народ?

– Защото трябва да бъде убита една идея. След като тази сутрин бе чул разговора му с жената, Илия бе разбрал коя е тази идея: азбуката.

– Твърде късно е. Тя вече се е разпространила по света, а асирийците не могат да завладеят цялата земя.

– Кой ти каза, че не могат? Оказва се в крайна сметка, че боговете от Петата планина са на страната на тяхната войска.

Вече часове наред Илия вървеше из долината, както бе сторил предишния следобед. Знаеше, че мирът ще трае поне още един ден и една нощ. Никоя война не започваше по тъмно, защото сражаващите се не можеха да различат врага. Знаеше, че през тази нощ Господ му даваше възможност да промени съдбата на града, който го бе подслонил.

– Ако Соломон беше на мое място, щеше да знае как да постъпи сега – сподели той със своя ангел. – Както и Давид, Мойсей, Исаак... Те са били достойни за доверието на Господа, а аз съм само един малодушен роб. Господ ме кара аз да направя избора, а би трябвало да го стори Той самият.

– В историята на нашите предци като че ли винаги се появяват подходящи хора там, където са необходими – отвърна ангелът. – Но ти не мисли, че е така. Господ изисква от хората само това, което е в границите на възможностите на всеки един.

– В такъв случай по отношение на мен Той се е лъгал.

– Всяка печал, която ни обзема, накрая винаги отминава. Така е и

със славата, и с нещастията на този свят.

– Ще го имам предвид – рече Илия. – Но след като отминат, нещастията оставят след себе си неизлечими следи, а славата – ненужни спомени.

Ангелът не отговори.

– Защо през цялото това време, което прекарах в Акбар, не успях да си създам съюзници, с които да се боря за мир? Какъв смисъл има от един пророк, когато е сам?

– Какъв смисъл има от слънцето, което върви по небето без другар? Какъв смисъл има от планината, която се издига наред долината? Какъв смисъл има от самотния кладенец? Те са тези, които показват верния път на кевана.

– Сърцето ми се задушаваше от скръб! – извика Илия, като коленичи и вдигна ръце към небето. – Да можеш да умра тук и никога да не видя ръцете си, изцапани с кръвта на моя или на чуждия народ! Погледни над! Какво виждаш?

– Знаеш, че съм сляп – рече ангелът. – Очите ми пазят светлината на Божията слава и не мога да видя нищо друго. Мога да възприема само това, което сърцето ти ми разказва. Мога да усетя само вибрациите на опасностите, които те дебнат. Не мога да видя това, което е зад теб...

– Тогава аз ще ти кажа. Зад мен е Акбар. В тоя час на деня следобедното слънце осветява очертанията на града и той е много красив. Свикнах с улиците и стените му, с народа му, толкова щедър и гостоприемен. Макар и жителите на града все още да живеят в плен на суеверията или пък само заради търговията си, сърцата им са чисти. Така както са чисти сърцата на всички народи по света. От тях научих много неща, които не знаех. В замяна трябваше да изслушвам оплакванията на неговите жители, но с Божието вдъхновение успях да разрешавам споровете помежду им. Много пъти съм бил изложен на опасности, ала винаги някой ми е помагал. А сега трябва да избирам дали да спася този град, или да избавя народа си. Защо?

– Защото човек трябва да избира – отвърна ангелът. – Силата му се крие в това, че разполага с властта да взема решения.

– Трудно ми е да избира. Трябва да се примиря със смъртта на един народ, за да спася друг.

– Още по-трудно е да определиш собствения си път. А който не стори този избор, вече е мъртъв за Господ, ако и да продължава да диша и да върви по улиците на града. Освен това никой не умира. Вечността приема с отворени обятия всички души и всяка от тях продължава да

изпълнява своята мисия. Нищо под слънцето не съществува напразно.

Илия отново вдигна ръце към небето.

– Моят народ изостави Господа заради хубостта на една жена. Финикия може да бъде унищожена, защото един жрец смята, че писмото е заплаха за боговете. Защо Този, който е сътворил света, предпочита да си служи с нещастieto, за да пише книгата на съдбата?

Виковеите на Илия отекнаха в долината и се върнаха обратно.

– Ти не знаеш какво говориш – отвърна ангелът. – Това не е нещастие, а неизбежност. Всяко нещо има някакво основание да съществува. Ти трябва само да умееш да различаваш преходното от окончателното.

– А кое е преходно? – попита Илия.

– Неизбежното.

– Кое е окончателно тогава?

– Уроците на неизбежното.

След като каза това, ангелът си отиде.

Същия ден, докато вечеряха, Илия каза на жената и на момчето:

– Пригответе си багажа. Може да се наложи да тръгнем всеки момент.

– От два дни не спиш – рече жената. – Днес следобед идва пратеник на градоначалника, който поръчал да отидеш в двореца. Казах, че си в долината и че ще спиш там.

– Добре си сторила – отвърна Илия. После се прибра в стаята си и заспа дълбоко.

На другата сутрин го събудиха звуци от музикални инструменти. Когато слезе долу да види какво става, момчето вече беше на вратата.

– Ела да видиш! – извика го то с блестящи от възбуда очи. – Войната!

Отряд войници, внушителни във военните си униформи и бойно снаряжение, маршируваха към южната врата на Акбар. Следваше ги група музиканти, които отмерваха с тъпаните си всяка крачка на отряда.

– Нали вчера те беше страх? – каза Илия на момчето.

– Не знаех, че имаме толкова войници. Нашите воини са най-силните на света!

Остави момчето и излезе на улицата. На всяка дена трябваше да намери градоначалника. Останалите жители на града също се бяха събудили от звуците на военните химни и бяха във възторг: за пръв път в живота си присъстваха на парада на отряд под строй във военни униформи, с копия и щитове, които отразяваха първите слънчеви лъчи. Комендантът бе постигнал завиден успех. Бе обучил войската, без никой да

забележи, и Илия се боеше, че сега всички щяха да повярват във възможността асирийците да бъдат победени.

Проправи си път между войниците и излезе пред колоната, начело на която язدهа комендантът и градоначалникът.

– Нали се споразумяхме! – викаше Илия, като тичаше редом с градоначалника. – Аз мога да сторя чудо!

Градоначалникът не отговори. Гарнизонът излезе извън крепостната стена и тръгна през долината.

– Но ти знаеш, че войската ти е само една илюзия! – настояваше Илия. – Асирийците я превъзхождат петкратно, освен това имат опит във воденето на войни! Не позволявай Акбар да бъде унищожен!

– Какво искаш от мен? – попита градоначалникът, без да спира коня си. – Снощи пратих да те извикат, за да разговаряме, и ми казаха, че си извън града. Какво повече можем да сторя?

– Но да влезеш в открит бой с асирийците е самоубийство! Всички вие го знаете!

Комендантът слушаше разговора, без да се намесва. Предварително бе обсъдил стратегията си с градоначалника. Израилският пророк щеше да остане изненадан.

Илия тичаше редом с конете, без да знае какво точно трябва да направи. Военната колона излезе от града и се отправи към долината.

„Помогни ми, Господи! – молеше се безгласно Илия. – И както си спрял слънцето, за да помогнеш на Исус Навин в битката, спри времето и направи така, че да успея да убедя градоначалника колко погрешно е решението му.“

Когато спря да се моли, чу как комендантът извика:

– Стой!

„Може би това е поличба! – помисли си Илия. – Трябва да се възползвам от нея.“

Войниците се строиха в две редици и образуваха човешка стена. Подпряха здраво щитовете си на земята, а оръжията си насочиха напред.

– Ти мислиш, че това са воините на Акбар – обърна се градоначалникът към Илия.

– Виждам младежи, които с радост отиват на смърт – отговори той.

– Знай, че това е само един отряд. Повечето от нашите воини са в града, скрити зад крепостните стени. Поставихме казани, пълни с врящо олио, с което ще бъде зялят всеки, който се опита да изкачи стените. Складирани сме хранителни продукти в няколко къщи, за да не могат горящите стрели да ги подпалят. Според изчисленията на коменданта можем

да устоим на двумесечна обсада. Докато асирийците се готвеха за война, ние правехме същото.

– А на мен нищо не ми бе казано – рече Илия.

– Не забравяй, че дори и да помагаш на народа на Акбар, ти все пак си чужденец и някои от военните биха могли да те вземат за шпионин.

– Но ти искаше мир!

– Мирът ще е възможен дори и след като битката започне. Само че тогава ще преговаряме с тях като с равни.

Градоначалникът добави, че към Тир и Сидон вече са тръгнали пратеници, които да известят за тежката ситуация. Не му бе лесно да се реши да поиска помощ – можеха да помислят, че е неспособен да овладее положението. Накрая обаче бе стигнал до извода, че няма друг изход.

Комендантът бе съставил ловък план. Щом започнеше битката, той щеше да се върне в града, за да организира съпротивата. Отрядът, който сега се намираще наред долината, трябваше да убие колкото може повече врагове, след което да се изтегли в посока към планината. Никой не познаваше долината по-добре от финикийските воители и те можеха да нападнат асирийците от засада, за да разхлабват обръча на обсадата.

Не след дълго щяха да дойдат подкрепления и асирийската войска щеше да бъде изтребена до крак.

– Можем да устоим шейсет дни, но няма да се наложи – каза градоначалникът на Илия.

– Много хора ще загинат.

– Всички сме пред прага на смъртта. Никой обаче не се страхува, дори и аз.

Градоначалникът се учудваше на собствената си смелост. Никога по-рано не бе участвал в сражение. Когато бе разбрал, че битката наближава, бе започнал да крои планове за бягство от града. Същия този ден сутринта бе обсъдил с по-верните си хора най-добрия начин да се измъкне. Не можеше да отиде в Тир, нито пък в Сидон, защото щяха да се отнесат с него като с предател. Ала Иезавел сигурно щеше да го приеме, тъй като се нуждаеше от доверени хора.

Но след като бе излязъл на бойното поле, бе видял в очите на войниците огромна радост. Сякаш те цял живот се бяха подготвяли с някаква цел и най-сетне важният момент бе настъпил.

– Страхуваме се само докато дойде неизбежното – каза той на Илия. – След това не бива да позволяваме на страха да изсмуква силите ни.

Илия бе объркан. Испитваше същото чувство, макар и да се

срамуваше да го признае. Спомни си за възторга на момчето при вида на войската.

– Иди си – каза му градоначалникът. – Ти си чужденец, нямаш оръжие, а и не е нужно да се биеш за нещо, в което не вярваш...

Илия не помръдна.

– Те всеки момент ще дойдат – настоя комендантът. – Ти беше изненадан, ала ние сме подготвени.

Но и след тези думи Илия не си тръгна.

Взряха се в хоризонта, но не видяха никакъв прах – асирийската войска изобщо не се придвижваше.

Воинците от първата редица здраво стискаха в ръце насочените напред копия. Стрелците бяха опънали тетивата на лъковете, готови да изпратят стрелите си веднага щом чуят заповедта на коменданта. Някои от воините размахваха мечове във въздуха, за да поддържат мускулите си напрегнати.

– Готови сме – повтори комендантът. – Те ще атакуват.

Илия усети еуфорията в гласа му. Явно нямаше търпение битката да започне. Искаше да се сражава и да покаже храбростта си. Сигурно виждаше във въображението си асирийските воители, ударите на сабите, виковите и суматохата. Представяше си как финикийските жреци ще го сочат като пример за способен и смел пълководец.

Градоначалникът прекъсна мислите му.

– Те изобщо не се движат.

Илия си спомни, че бе помолил Господ да спре слънцето на небето, както бе сторил за Иисус Навин. Опита се да говори със своя ангел, но не чу гласа му.

Постепенно копиеносците свалиха оръжията си, стрелците отпуснаха лъковете си, а останалите воители прибраха мечовете си. Към обяд слънцето напече така силно, че някои от воинците припаднаха от жегата. Въпреки това отрядът стоя в бойна готовност до вечерта.

Когато слънцето се скри, воините се прибраха в Акбар. Изглеждаха разочаровани, че денят е минал, а те все още са живи.

В долината остана само Илия. Повървя безцелно, докато съзря светлина и пред него застана Ангелът Господен.

– Бог чу молбата ти – каза ангелът. – И видя как се терзае душата ти.

Илия вдигна поглед към небето и благодари за тази благословия:

– Господ е източникът на славата и на властта. Той беше Този, който възпря асирийската войска.

– Не е така – възрази ангелът. – Ти каза, че Той би трябвало да направи избора. И Господ го стори вместо теб.

– Тръгваме – каза Илия на вдовицата и сина ѝ.

– Не искам да заминавам – отвърна момчето. – Гордея се с войниците на Акбар.

Майка му го накара да си стегне багажа.

– Вземи само това, което можеш да носиш – рече му тя.

– Забрави ли, че сме бедни и че нямам кой знае какво?

Илия се качи в стаята си. Огледа се, сякаш я виждаше за пръв и последен път. После слезе и се загледа във вдовицата, която подреждаше боите си.

– Благодаря ти, че ме вземаш със себе си – каза тя. – Когато се омъжих, бях само на петнайсет години и изобщо не познавах живота. Нашите родители бяха уговорили всичко предварително и аз от дете бях подготвена за този момент и възпитавана да помагам на мъжа си при всяко едно обстоятелство.

– Обичаше ли го?

– Приучих сърцето си към това. Понеже нямах избор, убедих самата себе си, че този е най-добрият път. Когато загубих мъжа си, привикнах към еднаквите дни и нощи. И тъй като по онова време все още вярвах в боговете от Петата планина, помолих ги да ме приберат при себе си, когато синът ми стане достатъчно голям, за да живее сам. Тогава се появи ти. Вече ти го казах, а сега искам да го повтора. От този ден натък започнах да забелязвам красотата на долината, тъмните очертания на планините, открояващи се на небето, луната, която непрекъснато мени формата си, за да може житото да расте. Много нощи, докато ти спеше, се разхождах из Акбар, слушах плача на новородените, песните на мъжете, които бяха пили след работа, твърдите крачки на стражите върху крепостната стена. Толкова пъти съм виждала този пейзаж, а никога не съм си давала сметка колко е красив... Толкова пъти съм поглеждала към небето, без да забележа колко е дълбоко... Толкова пъти съм долавяла шумовете на Акбар, без да разбере, че те са част от живота ми... У мен се породило огромно желание да живея. Ти ме накара да науча бибълските букви и аз го сторих. В началото го правех само за да ти харесам, но постепенно се увлякох от това, което вършех, и открих, че *животът ми има такъв смисъл, какъвто аз пожелаех да му придам.*

Илия погали косите ѝ. За пръв път правеше това.

– Защо не съм го открила по-рано? – попита тя.

– Защото си се страхувала. Но днес, когато стоях в очакване на

битката и слушах думите на градоначалника, си помислих за теб. Страхът се простира само дотам, откъдето започва неизбежното. От този миг нататък той губи всякакъв смисъл. И единственото, което ни остава, е да се надяваме, че сме взели правилното решение.

– Готова съм – рече тя.

– Ще се върнем в Израил. Господ ми каза какво трябва да направя и така ще сторя. Иезавел ще бъде свалена от власт.

Жената нищо не отговори. Гордееше се със своята принцеса, така както и всички финикийски жени. Когато пристигнеха в Израил, щеше да се опита да разубеди мъжа до себе си.

– Пътуването ще бъде дълго и няма да имаме отдых, докато не сторя това, което Бог иска от мен – добави Илия, сякаш бе отгатнал мислите й. – Твоята любов ще ме крепи, а когато се изморя да се боря в името Господне, ще си почивам в прегръдките ти.

Дойде момчето с преметната през рамо торбичка. Илия я взе и каза на жената:

– Удари часът. Докато вървим по улиците на Акбар, запомни всяка къща, всеки шум, защото никога вече няма да видиш този град.

– Родена съм в Акбар и градът ще живее вечно в сърцето ми.

Детето чу това и си обеща никога да не забравя думите на майка си. Ако някой ден успееше да се завърне, може би щеше да открие в града майчиното лице.

Беше съвсем тъмно, когато жрецът пристигна в подножието на Петата планина. В дясната си ръка държеше жезъл, а в лявата носеше кожена торбичка.

Извади от торбичката миро и намаза с него челото и китките си. После нарисова с жезъла върху пясъка бик и пантера, символите на бога на бурите и на Великата богиня. Отправи ритуалните молитви и накрая вдигна ръце към небето, за да получи божието просветление.

Боговете мълчаха. Вече бяха казали всичко и сега искаха само да бъдат изпълнявани обредите. В цял свят пророците бяха изчезнали. Изключение правеше Израил – изостанала, суверенна страна, която все още вярваше, че хората могат да общуват със създателите на Вселената.

Спомни си, че преди две поколения Тир и Сидон търгували с някакъв цар на Израил, наречен Соломон. Той строил голям храм и искал да го украси с най-хубавите неща на света. Изпратил хора да купят кедрово дърво от Финикия, която израилтяните наричали Ливан. Царят на Тир му доставил искания материал и получил в замяна двайсет града в Галилея, но те не му харесали. Тогава Соломон му помогнал да построи

първите си кораби и сега Финикия имаше най-могъщия търговски флот на света.

По онова време Израил все още е бил велика страна, въпреки че служел само на един бог, като дори не знаел и името му, а го наричал „Господ“. Една сидонска принцеса успяла да върне Соломон към истинската вяра и той издигнал жертвеник на боговете от Петата планина. Според израилтяните Господ наказал най-мъдрия от царете им, като направил така, че многото войни да го отстранят от управлението.

Неговият син Иеровоам обаче продължил култа, въведен от баща му. Заповядал да направят два златни телеца и израилският народ им се кланял. Именно тогава се появили пророците и започнали непримирима битка с управниците.

Иезавел бе права: нямаше друг начин да се запази жива истинската вяра, освен да се избият пророците. Макар и да беше нежна и търпелива жена, възпитана в ненавист към войната, тя знаеше, че има моменти, в които единственият изход е насилието. Боговете, на които служеше, щяха да ѝ дадат опрощение за кръвта, изцапана ръцете ѝ.

„Скоро и моите ръце ще бъдат изцапани с кръв – каза жрецът на притихналата планина пред него. – Както пророците са проклятието на Израил, така и бибълското писмо е проклетие за Финикия. И двете причиняват зло, което може да стане непоправимо. Затова и двете трябва да бъдат спрени, докато все още е възможно. Богът на времето не бива да си тръгва точно сега.“

Беше разтревожен от станалото тая сутрин: вражеската войска не ги бе нападнала. Преди много години богът на времето се разгневил на финикийците и ги изоставил. След което пламъкът в лампите угаснал, овцете и кравите изоставили рожбите си, житото и ечемикът спрели да зреят. Богът на слънцето изпратил орела и бога на бурите да го търсят, ала никой не успял да открие бога на времето. Накрая Великата богиня изпратила една пчела, която го намерила да спи в някаква гора и го ужилила. Той се събудил вбесен и започнал да руши всичко наоколо. Наложило се да го хванат и да избавят душата му от омразата. И от този ден нататък всичко се върнало към нормалното си състояние.

Ако богът на времето решише да си тръгне отново, тогава битката нямаше да се състои. Асирийците щяха да останат завинаги в другия край на долината, а Акбар щеше да продължи да съществува.

„Смелостта – това е страхът, който се моли – каза жрецът. – Тук съм, защото не мога да проявя колебание преди битката. Длъжен съм да покажа на воините на Акбар, че съществува нещо, заради което си

струва да защитават града. И това не е ни кладенецът, ни пазарът, ни дворецът на градоначалника. Ще се бием с асирийската войска, защото трябва да дадем пример.“

Победата на асирийците щеше да премахне завинаги заплахата от азбуката. Завоевателите щяха да наложат своя език и обичаи, макар и да се кланяха на същите богове от Петата планина. Единствено това беше от значение.

„След време мореплавателите ни ще разкажат из другите страни за подвизите на нашите воители. Жреците ще си спомнят за имената им и за деня, когато Акбар се е опитал да устои на асирийското нашествие. Художниците ще изписват върху папирусите египетски йероглифи, а писарите от Бибъл ще са мъртви. Свещените текстове ще бъдат достъпни само за тези, които са били родени, за да ги научат. И така, идните поколения ще се опитат да ни подражават и ще построят един по-добър свят.

Сега обаче трябва да изгубим тази битка. Ще се бием храбро, но сме в неизгодно положение. Чака ни славна смърт.“

След това жрецът се заслуша в нощта и разбра, че е прав. Такава тишина настъпваше само преди важна битка, ала жителите на Акбар я тълкуваха погрешно. Бяха свалили копията си и се забавляваха, вместо да бдят. Не обръщаха внимание на примерите, които природата им даваше: винаги когато приближаваше опасност, животните притихваха.

„Дано да се изпълни волята на боговете. Дано небесата да не паднат върху Земята, защото направихме всичко така, както трябва, и се подчинихме на традицията.“

Илия, жената и детето вървяха на изток, където се намираше Израил. Не се налагаше да минават през асирийския стан, който беше на юг. Пълната луна осветяваше пътя, ала в същото време хвърляше странни сенки и зловещи рисунки върху скалите и камъните на долината.

В мрака внезапно се появи Ангелът Господен. В дясната си ръка държеше огнен меч.

– Къде отиваш? – попита той Илия.

– В Израил – отговори пророкът.

– Господ извика ли те?

– Вече знам какво чудо очаква Бог да извърша. А сега знам и къде трябва да го сторя.

– Господ извика ли те? – повтори въпроса си ангелът. Илия замълча.

– Господ извика ли те? – попита за трети път ангелът.

– Не.

– Тогава се върни там, откъдето тръгна, защото още не си изпълнил мисията си. Господ все още не те е извикал.

– Позволи поне на тях да заминат, защото няма какво да правят тук – помоли го Илия.

Но ангелът вече бе изчезнал. Илия пусна на земята торбата, която носеше. Седна напред пътя и горчиво заплака.

– Какво има? – попитаха жената и детето, които нищо не бяха видели.

– Трябва да се връщаме – каза той. – Такова е желанието на Господа.

Трудно му беше да заспи. Събуди се посред нощ и усети напрежението във въздуха наоколо. Лош вятър духаше по улиците и носеше със себе си страх и недоверие.

„В любовта към една жена открих любовта към всички създания – молеше се мълчаливо той. – Имам нужда от нея. Знам, Господ няма да забрави, че съм едно от Неговите оръдия, може би най-слабото, което е избрал. Помогни ми, Господи, защото трябва да си почина между битките.“

Спомни си думите на градоначалника за това колко излишен е страхът. Въпреки това сънят не идваше. „Нуждая се от сила и спокойствие, дай ми почивка, докато все още това е възможно.“

Хрумна му да извика своя ангел и да поговори с него, но се отказа. Можеше да чуе неща, които не би желал. За да се освободи от напрежението, слезе в гостната. Торбите, които жената бе приготвила за бягството, все още не бяха разтоварени.

Реши да отиде при нея, в стаята ѝ. Сети се за думите, които Господ бе отправил към Мойсей преди една битка: *И който се е сгодил и не се е оженил, нека се върне у дома си, да не би да умре в битката, и друг да вземе жена му.*

Все още не бяха живели като мъж и жена. Но денят беше изтощителен и сега моментът не беше подходящ.

Реши да разтовари торбите и да подреди всяко нещо на мястото му. Видя, че тя бе взела освен малкото дрехи, които имаше, и инструментите, с които изписваше бибълските букви.

Взе един нож, намокри малка глинена плочка и надраска няколко букви. Беше се научил да пише, докато наблюдаваше как го прави жената.

„Колко е просто и гениално“, помисли си той, като се опитваше да се разсее. Често пъти, когато ходеше на кладенеца за вода, чуваше

жените да казват: „Гърците откраднаха най-важното ни изобретение.“ Илия знаеше, че не е така: те бяха приспособили писмото за себе си, включвайки гласните, и това го бе превърнало в нещо, което всички страни и народи биха могли да ползват. Освен това наричаха свитъците от пергаменти *библии* в чест на града, където за пръв път се бе появил приспособеният вариант.

Гръцките библии бяха написани върху животински кожи. Илия смяташе, че този начин да бъдат съхранявани думите никак не е сигурен. Кожата не беше така устойчива като глинените плочки, а и лесно можеше да бъде открадната. Папирусите се късаха след неколкократно ползване и водата ги унищожаваше. „Библиите и папирусите не са направени от подходящ материал, единствено глинените плочки могат да се запазят завинаги“, размишляваше той.

Ако все пак градът оцелееше, щеше да препоръча на градоначалника да нареди цялата история на града да бъде записана, а глинените плочки да бъдат съхранявани в специална зала, за да могат да ги четат и бъдещите поколения. И ако случайно финикийските жреци, които запечатваха в паметта си историята на своя народ, някой ден бъдеха избити, подвизите на воините и творбите на поетите нямаше да бъдат забравени.

Забавляваше се известно време, като изписваше едни и същи букви в различен ред и образувахе нови думи. Остана много доволен от резултата. Това занимание го бе накарало да се отпусне и той се върна в леглото.

Малко след това обаче го събуди силен трясък и вратата на стаята му падна на земята.

„Това не е сън. Не е небесното войнство в битка.“ От всеки ъгъл изникваха сенки, които крещяха като обезумели на някакъв език, който той не разбираше. „Асиришците!“

Нашествениците разбиваха врати, рушаха стени, а крясъците им се смесваха с виковете за помощ, които се чуваха от площада. Опита се да стане, но една от сенките го повали на пода. Глух шум разтърси долния етаж.

„Пожар! – помисли си Илия. – Подпалили са къщата!“ В този миг чу някой да казва на финикийски: – Ето те и теб! Ти си пълководецът им, а си се скрил като страхливец в къщата на една жена!

Илия погледна в лицето непознатия, който бе изрекъл тези думи. Стаята бе осветена от пламъците и той успя да види някакъв мъж с дълга брада и военна униформа. Да, асирийците бяха нападнали града.

– Нима атакувахте през нощта? – попита той объркан.

Ала мъжът не отговори. Илия зърна блясъка на извадените мечове, когато един от воините го рани в дясната ръка.

Израилтянинът затвори очи и за част от секундата пред него се изниза всичко, което бе преживял досега. Ето го, отново играеше по улиците на града, където се бе родил. После отиде за пръв път в Йерусалим; вдъхна мириса на срязано дърво в работилницата, възхити се отново на необятността на морето и на красивите дрехи, които носеха хората в големите градове. Разхождаше се из долините и планините на Обетованата земя. Спомни си, че бе видял Иезавел – тя изглеждаше още дете и очароваше всички, които се приближаваха до нея. Присъства още веднъж на избиването на пророците и чу отново гласа Господен, който му нареди да отиде в пустинята. Видя пак очите на жената, която го чакаше на входа на Сарепта – наричана от своите жители Акбар, – и разбра, че я е обикнал още в първия миг. Изкачи се отново на върха на Петата планина, отново възкреси едно дете и народът го посрещна като мъдрец и съдия. Погледна към небето, чиито съзвездия бързо сменяха местата си, удиви се на луната, която показваше едновременно и четирите си фази, усети студа и горещината, есента и пролетта. Почувства отново дъжда и видя светлината на мълнията. Облаците промениха хиляди пъти формата си, водите на реките потекоха за втори път в същото корито. Изживя отново деня, в който бе забелязал първата аси-рийска шатра, после втората, после толкова други... Видя пак ангелите, които идваха и си отиваха, огнения меч по пътя към Израил, безсънието, рисунките върху плочките и...

Върнал се бе в настоящето. Питаше се какво става на долния етаж, трябваше на всяка цена да спаси вдовицата и сина ѝ.

– Пожар! – извика той към вражеските воини. – Къщата гори!

Не се страхуваше за себе си, тревожеше се единствено за вдовицата и сина ѝ. Някой блъсна главата му в пода и той усети в устата си вкуса на пръстта. Целуна я, каза ѝ колко я обича и обясни, че бе направил всичко възможно, за да избегне това, което ставаше. Искаше да се измъкне от похитителите си, но някой бе стъпил върху врата му.

„Тя сигурно е избягала – помисли си той. – Те не биха причинили зло на една беззащитна жена.“

Дълбоко спокойствие обзе сърцето му. Може би Господ си бе дал сметка, че не той е човекът, който му трябва, и бе открил друг пророк, който да избави Израил от греха. Смъртта най-сетне бе дошла, и то така, както той очакваше – чрез мъченичество. Прие съдбата си и зачака последния удар.

Изминаха няколко секунди. Крясъците продължаваха, кръвта бликаше от раната му, ала смъртоносният удар не идваше.

– Кажи им да ме довършат! – извика той, знаейки, че поне един от войниците говори неговия език.

Някой не обърна внимание на това, което викаше. Спореха разгорещено, сякаш бяха сбъркали в нещо. Няколко войници започнаха да го ритат и за пръв път Илия усети как у него се възвръща инстинктът за самосъхранение. Това го изплаши.

„Не мога да искам да живея повече – помисли си той с отчаяние. – Няма да успее да излезе от тази стая.“

Ала нищо не се случваше. Светът сякаш бе застинал навеки в тази суматоха от крясъци, шум и прах. Може би Господ бе направил така, както с Иисус Навия, и времето бе спряло по средата на битката.

В този миг от долния етаж до него достигнаха виковете на жената. С нечовешки усилия Илия успя да отблъсне един от стражите и да се изправи, но веднага бе повален отново на земята. Някакъв войник го ритна в главата и той падна в несвят.

Няколко минути по-късно дойде в съзнание. Асирийците го бяха изнесли на улицата.

Все още зашеметен, Илия вдигна глава: всички сгради наоколо горяха.

– В къщата е затворена една невинна и беззащитна жена! Спасете я!

Навсякъде викове, бягащи хора, смут. Понечи да се изправи, но отново бе съборен на земята.

„Господи, можеш да сториш с мен каквото поискаш, защото посветих живота си и смъртта си на Твоята кауза – помоли се Илия. – Но спаси тази, която ми даде подслон!“

Някой го хвана за ръцете и го изправи.

– Ела да видиш нещо. Ти заслужаваш – каза му един от асирийските офицери, който говореше неговия език.

Двама от стражите го хванаха от двете страни и го блъснаха към вратата. Къщата бързо изчезваше в пламъците, а светлината на огъня осветяваше всичко наоколо. Отвсякъде долитаха писъци: плачеше дете, старци молеха за милост, отчаяни жени търсеха синовете си. Ала до съзнанието му достигаха само виковете за помощ на жената, която му бе дала подслон...

– Какво става? Вътре има жена и дете! Защо правите това с тях?

– Защото тя се опита да скрие градоначалника на Акбар.

– Но аз не съм градоначалникът на Акбар! Вие вършите ужасна

грешка!

Асирийският офицер го изблъска до вратата. Покривът на къщата се бе срутил от пожара и жената беше затрупана под развалините. Илия успя да види ръката ѝ, която безпомощно махаше. Тя викаше за помощ, като молеше да не я оставят да изгори жива.

– Защо ме пощадихте, а правите това с нея? – попита Илия.

– И ти няма да бъдеш пощаден, но искаме да те накараме да страдаш колкото може повече. Нашият военачалник умря безславно, пребит с камъни пред стените на града. Дойде, за да запази хората живи, а бе осъден на смърт. Същата участ сме отредили и за теб.

Илия отчаяно се мъчеше да се освободи, но стражите го повлякоха. Тръгнаха по улиците на Акбар сред адска жега. Войниците бяха плувнали в пот, а някои изглеждаха потресени от това, което току-що бяха видели. Илия се дърпаше и призоваваше небесата, но и Бог, също както асирийците, остана глух за молбите му.

„Добре, че съществува смъртта!“

Колко пъти си го бе мислил след оня ден в конюшната!

По земята се търкаляха трупове на воините на Акбар, повечето без униформи. Хората тичаха като обезумели, без да знаят къде отиват, нито пък какво търсят. Тичаха само заради необходимостта да се правят, че вършат нещо, че се борят срещу смъртта и разрушението.

„Защо го правят? – питаше се Илия. – Не виждат ли, че градът е в ръцете на врага и че няма къде да избягат?“ Всичко бе станало толкова бързо! Асирийците се бяха възползвали от огромното числено превъзходство, като в същото време си бяха спестили сражението. Войниците на Акбар бяха избити, без да окажат почти никаква съпротива.

Спряха в средата на площада. Накараха Илия да коленичи и вързаха ръцете му. Вече не чуваше виковете на жената. Може би е издъхнала бързо и не е била подложена на бавното мъчение да бъде изгорена жива. Може би вече е в обятията на Господ, прегърнала сина си.

Друга група асирийски войници доведоха пленник, чието лице бе обезобразено от удари. Въпреки това Илия разпозна в него коменданта.

– Да живее Акбар! – викаше той. – Да живеят вечно Финикия и нейните воини, които се бият с врага през деня! Смърт на страхливците, които нападат в мрака!

Не успя да довърши. Мечът на един от асирийските военачалници се спусна и главата на коменданта се търкулна на земята.

„Сега е мой ред – каза си Илия. – Ще я срещна отново в Рая и ще се разхождаме, хванати за ръце.“

В този миг се доближи някакъв мъж и започна да спори с офицери-те. Бе един от жителите на Акбар, Илия често го бе виждал на площада. Сети се, че дори му бе помогнал да разреши важен спор със съседа си.

Асирийците също започнаха да спорят, като говореха все по-високо и сочеха към Илия. Мъжът коленичи, целуна краката на един от тях, вдигна ръце към Петата планина и заплака като дете. Гневът на асирийците сякаш се уталожил.

Разговорът като че ли нямаше да има край. Мъжът ги умоляваше и в същото време плачеше, сочейки към Илия и към къщата, където живееше градоначалникът. Войниците сякаш не обръщаха внимание на разговора.

Накрая офицерът, който говореше неговия език, се приближи.

– Нашият шпионин твърди, че сме се заблудили – рече той, като погледна към мъжа. – Той ни даде плановете на града, така че можем да му вярваме. Ти не си този, когото искахме да убием.

Ритна го и Илия падна на земята.

– Казва, че си щял да отидеш в Израил, за да свалиш принцесата от трона. Истина ли е? Илия не отговори.

– Каж ми дали е истина и ще можеш да си отидеш въщи навреме, за да спасиш онази жена и сина ѝ – настоя офицерът.

– Да, истина е – каза Илия. Може би Господ го беше чул и щеше да му помогне да ги спаси.

– Бихме могли да те отведем с нас като пленник в Тир и Сидон – продължи офицерът, – но ни чакат още много битки и ти ще бъдеш из-лишен товар. Бихме могли да поискаме откуп за теб, но от кого ли? Ти си чужденец дори в собствената си страна.

Офицерът стъпи върху лицето му.

– Никой няма полза от теб – нито враговете, нито приятелите ти. Същото се отнася и за града. Не си струва да оставяме тук част от войс-ката ни, за да го задържим под наша власт. Когато превземем цялото крайбрежие, Акбар, така или иначе, пак ще бъде наш.

Искам да ти задам един въпрос – рече Илия. – Само един въпрос.

Офицерът го погледна подозрително.

– Защо ни нападнахте през нощта? Не знаете ли, че всички войни се водят денем?

– Не сме нарушили закона, защото няма традиция, която да забранява това – отвърна офицерът. – Ай разполагахме с много време, за да опознаем местността. Вие сте се загрижили за спазването на обичаите, а сте забравили, че нещата се променят.

Асирийците си тръгнаха, без да кажат нищо повече. Шпионинът се приближи и развърза ръцете му.

– Обещах си един ден да се отплатя за великодушното ти и изпълних думата си. Когато асирийците влязоха в двореца, един от робите им казал, че този, когото търсят, се е скрил в дома на вдовицата. И докато те стигнат дотам, истинският градоначалник успя да избяга.

Илия не го слушаше. Огънят прачеше отвсякъде, а виковете продължаваха.

Сред цялото това безредие се открояваше една група от хора, които се държаха съвсем дисциплинирано. Бяха асирийците, които се изтегляха мълчаливо, подчинявайки се на негласна заповед.

Битката в Акбар бе приключила.

„Тя сигурно е мъртва – каза си Илия. – Не искам да ходя там, тя сигурно вече е мъртва. Или пък се е спасила по чудо и ще дойде при мен.“

Ала сърцето му настояваше да се изправи и да отиде в къщата, където живееха. Илия се бореше със себе си. Отнасяше се не само за любовта му към една жена, а за целия му живот – вярата в Божията промисъл, напускането на родния му град, идеята, че той има определена мисия и е способен да я изпълни...

Огледа се. Търсеше някой меч, за да свърши с живота си, но асирийците бяха отнесли всички оръжия от Акбар. Хрумна му да се хвърли в пламъците на горящите къщи, но изпита страх от болката.

За миг остана неподвижен, ала след това постепенно започна да осъзнава положението, в което се намираше. Жената и синът ѝ сигурно вече бяха напуснали този свят, но трябваше да ги погребее според обичая. Единственото нещо, което можеше да го крепи в този момент, бе да действа в името на Господ, независимо дали той съществува, или не. А след като изпълнеше религиозния си дълг, щеше да се предаде на болката и съмнението.

Освен това бе възможно те все още да са живи. Не биваше да стои тук, без да прави нищо.

„Не искам да ги видя с обгорени лица и със свлякла се от плътта кожа. Душите им сигурно вече се носят свободно в небето.“

Въпреки това тръгна към къщата. Гъстият пушек го задушаваше и не му позволяваше да вижда накъде върви. Постепенно започна да си дава сметка за положението в града. Макар и врагът да се бе изтеглил, паниката вземаше застрашителни размери. Хората продължаваха да се лутат без посока, плачеха и отправяха молитви към боговете за починалите си близки.

Потърси някой, който да му помогне. Наблизо имаше само един човек, който, изглежда, беше в шок. Мисълта му явно беше далеч отгук.

„По-добре да вървя направо и да не моля никого за помощ.“ Познаваше Акбар като родния си град и успя да се ориентира дори и без да може да разпознае много от местата, откъдето обикновено минаваше. От улиците започнаха да долитат по-смислени думи. Хората постепенно осъзнаваха, че се е случило нещастие и че трябва да действат.

– Тук има ранен! – викаше един.

– Трябва ни още вода! Няма да успеем да потушим огъня! – крещеше друг.

– Помогнете ми! Мъжът ми е затрупан!

Илия стигна до мястото, където преди много месеци бе посрещнат и приет като приятел. Някаква старица, съвсем гола, бе седнала на улицата пред къщата. Понечи да ѝ помогне, но тя го отблъсна и извика:

Тя умира! Направи нещо! Махни тая стена, която я е притиснала!

И започна да крещи истерично. Илия я хвана за ръцете и я изведе оттам, защото шумът, който тя вдигаше, не му позволяваше да чуе стенанията на жената. Около него всичко бе разрушено. Покривът и стените се бяха срутили и той не можеше да открие къде точно я бе видял за последен път. Пламъците вече не бяха толкова силни, но жегата все още беше непоносима. Прекрачи развалините, които покриваха пода, и отиде там, където някога се намиреше нейната стая.

Въпреки суматохата, която цареше навън, успя да долови стон. Това бе нейният глас!

Илия несъзнателно изтупа праха от дрехите си, като че ли искаше да ѝ се представи в по-добър вид. Застина в мълчание, като се опитваше да се съсредоточи. Чу праше-нето на огъня, виковете за помощ, които идваха от затрупаните в съседните къщи хора. Искаше му се да ги накара да млъкнат, за да разбере къде се намират жената и синът ѝ. Измина доста време, докато той отново чу шума – някой драскаше по дървото под краката му.

Коленичи и започна да копае като обезумял. Извади пръстта, камъните и гредите. Накрая ръката му докосна нещо топло – беше кръв.

– Не умирай, моля те! – рече Илия.

– Не разчиствай развалините над мен – чу я той да казва. – Не искам да видиш лицето ми. Върви да помогнеш на сина ми.

Той продължи да копае и отново чу гласа.

– Върви да потърсиш тялото на сина ми. Моля те, направи го!

Илия отпусна глава на гърдите си и тихо заплака.

– Не знам къде е затрупан – каза ѝ той. – Не си отивай, моля те, толкова искам да останеш с мен! Трябва да ме научиш да обичам, сърцето ми вече е готово за това.

– Преди ти да дойдеш, години наред исках да умра. Смъртта сигурно ме е чула и дойде да ме вземе със себе си.

Тя простена. Илия прехапа устни и нищо не каза. Някой го докосна по рамото.

Обърна се изплашено и видя момчето. Бе покрито с прах и сажди, но не изглеждаше да е ранено.

– Къде е мама? – попита то.

– Тук съм, синко – отговори гласът изпод руините. – Ранен ли си?

Момчето заплака. Илия го прегърна.

– Недей да плачеш, синко. – Гласът ставаше все по-слаб. – На майка ти не ѝ беше лесно да разбере, че животът има някакъв смисъл. Дано поне съм успяла да те науча на това. Как изглежда градът, в който съм родена?

Илия и момчето притихнаха, здраво прегърнати.

– Изглежда добре – излъга Илия. – Няколко финикийски воители загинаха, но асирийците вече се изтеглиха. Преследват градоначалника, за да отмъстят за смъртта на един от техните военачалници.

Отново настъпи мълчание. И отново се чу гласът, още по-слаб.

– Каж ми, спасен ли е градът?

Илия усети, че тя всеки момент щеше да издъхне.

– Градът не е разрушен. И синът ти е добре.

– А ти?

– Аз оцелях.

Знаеше, че тези думи щяха да освободят душата ѝ и тя щеше да умре спокойна.

– Накарай сина ми да коленичи – каза жената след малко. – Искам също така ти да се закълнеш в твоя Господ Бог.

– Ще сторя каквото поискаш. Всичко, което поискаш.

– Веднъж ти ми каза, че Господ е навсякъде, и аз повярвах. Каза, че душите не отиват на върха на Петата планина, и аз повярвах и в това. Но не ми обясни къде отиват тогава.

Ето в какво искам да се закълнете и двамата: да не плачете за мен и да се грижите един за друг, докато Господ позволи на всеки да следва своя път. От този миг нататък душата ми ще се слее с всичко, което съм видяла на земята. Аз ще бъда долината, планините наоколо, града, хората, които вървят по улиците му. Аз ще бъда неговите ранени и неговите

просяци, неговите воители, жреци, търговци, първенци. Аз ще бъда земята, по която стъпваш, и кладенеца, който утолява жаждата на всички. Не плачете за мен, няма причина да бъдете тъжни. Отсега нататък аз ще бъда Акбар, а градът е красив.

Настъпи гробна тишина и вятърът утихна. Илия не чуваше вече нито долитащите отвън викове, нито пращането на огъня в съседните къщи. Чуваше само тишината, която бе толкова осезаема, че би могъл да я докосне.

После Илия отстрани момчето, разкъса дрехите си и като се обърна към небесата, закрещя с все сила:

– Господи Боже мой! Заради Теб напуснах Израил и не можах да жертвам за Теб кръвта си, както сториха другите пророци. Приятелите ми ме нарекоха страхливец, а враговете ми – предател. Заради Теб ядох само това, което враните ми носеха, и пресякох пустинята, докато стигна до Сарепта, наричана още Акбар от своите жители. Воден от Твоите ръце, срещнах една жена. Водено от Теб, сърцето ми се научи да я обича. Нито за миг обаче не забравих истинската си мисия. През всичките тези дни бях винаги готов да тръгна... Красивият Акбар сега е в руини, а жената, която Ти ми повери, лежи погребана под тях. Къде сгреших, Господи? В кой момент не изпълних това, което Ти поиска от мен? Ако си бил недоволен от мен, защо не ме прибра от тоя свят? А вместо това Ти пак причини мъка на тези, които ми помогнаха и ме обикнаха... Не разбирам каква е Твоята воля! Не виждам справедливост в Твоите дела! Не съм в състояние да понеса страданието, което Ти ми налагаш! Махни се от живота ми, защото и аз се превърнах в руини, огън и прах.

Сред огъня и скръбта Илия видя светлина. След което се появи Ангелът Господен.

Защо си дошъл? – попита го Илия. – Не виждаш ли, че е късно?

– Дойдох да ти кажа, че Господ още веднъж чу молитвата ти и това, което искаш, ще ти бъде дадено. Няма да чуваш повече гласа на твоя ангел, нито пък аз ще те потърся, преди да изтекат дните на твоето изпитание.

Илия хвана момчето за ръка и двамата тръгнаха безцелно. Вятърът, който разпръскваше гъстия дим, бе утихнал и сега пушекът така изпълваше улиците, че едва се дишаше. „Може би е само сън – помисли си той. – Може би е само кошмар.“

– Ти излъга мама – каза момчето. – Градът е разрушен.

– Има ли някакво значение? Тя не виждаше какво става около нея, затова беше по-добре да я оставим да умре щастлива.

– Но тя ти повярва и каза, че ще бъде Акбар.

По земята имаше пръснати парчета от стъкло и от глинени съдове, на които Илия си поряза крака. Болката го накара да разбере, че не сънува, че всичко наоколо е ужасяващо реално. Успяха да се доберат до площада, където сякаш много отдавна той се бе срещал с хората, бе им помагал да разрешават споровете помежду си... А сега небето бе озарено от огъня на пожарите.

– Не искам мама да се превърне в това, което виждам сега – настояваше момчето. – Ти я излъга.

То изпълняваше дадената клетва. По лицето му нямаше ни една сълза. „Какво да правя?“ – питаше се Илия. Кракът му кървеше и той реши да съсредоточи цялото си внимание върху болката. Тя щеше да го отдалечи от отчаянието.

Погледна раната, която асириецът му бе нанесъл с меча си. Не беше толкова дълбока, колкото си мислеше. Седнаха с момчето на същото място, където го бяха вързали враговете му, а един предател го бе спасил. Забеляза, че хората вече не тичат. Вървяха бавно сред дима от къща на къща, сякаш бяха призраци. Приличаха на забравени от небесата души, осъдени вечно да бродят по Земята. Всичко му се струваше безсмислено.

Някои от жителите на града се опитваха да направят нещо. Илия продължаваше да чува гласове на жени и разминаващи се заповеди на воини, които бяха оцелели след клането. Но бяха малобройни и нищо не можеха да свършат.

Веднъж жреецът бе казал, че светът – това е колективният сън на боговете. Дали всъщност не беше прав? Дали Илия не би могъл да помогне на боговете да се събудят от този кошмар, да заспят отново и да сънуват нещо приятно? Когато нощем му се случеше да сънува призраци, винаги се събуждаше и заспиваше отново. Не би ли могло да стане така и със създателите на Вселената?

Препъваше се в трупове. Мъртвите не ги беше грижа нито за данъците, които трябваше да платят, нито за асирийците, които стануваха в долината, нито за религиозните обреди, още по-малко за съществуването на някакъв скитащ пророк, който може би някога дори ги е заговарял...

„Не бива да стоя така през цялото време. Единственото, което тя ми завеща, е това дете, и аз трябва да бъда достоен за него, дори това да е последното ми деяние на Земята.“

Изправи се с усилие, хвана отново момчето за ръка и продължиха

да вървят. Имаше хора, които разграбваха полусрутените магазини и бараки. За пръв път се опита да реагира на това, което ставаше, като поиска да ги спре.

Но хората го изблъскаха с думите:

– Ние само дояждаме остатъците на това, което градоначалникът погълна сам. Не ни пречи!

Илия нямаше сили да спори. Изведе момчето извън града и тръгнаха през долината. Ангелите нямаше да му се явяват повече с огнените си мечове.

– Пълнолуние е.

Далеч от праха и дима той можеше да види нощта, огряна от лунната светлина. Няколко часа преди това, когато се бе опитал да напусне града в посока към Йерусалим, не му беше никак трудно да намери пътя. Както не е било трудно и за асирийците.

Момчето се спъна в някакъв труп и извика. Беше жреецът. Ръцете и краката му бяха отсечени, но той все още беше жив. Погледът му бе втрънен в Петата планина.

– Както виждаш, финикийските богове спечелиха небесната битка – промълви жреецът с мъка, ала гласът му бе спокоен. Кръв течеше от устата му.

– Нека да сложа край на страданията ти – предложи Илия.

– Болката нищо не означава, сравнена с радостта от това, че съм изпълнил дълга си.

– Нима твоят дълг беше да унищожиш този град, в който хората винаги са били справедливи?

– Един град не умира, умират само жителите му и идеите, които те носят в себе си. Някой ден други хора ще населят Акбар и ще пият от водата му. А камъкът, оставен от неговия основател, ще бъде грижливо излъскван от новите жреци. Върви си, моята болка след малко ще изчезне, а ти ще носиш отчаянието си, докато си жив.

Поради осакатеното си тяло жреецът едва дишаше. Илия го бе отминал, когато една група от мъже, жени и деца се втурна към него и го наобиколи.

– Ти си виновен за всичко! – крещяха те. – Ти опозори земята ни и навлече проклятие над града ни!

– Дано боговете да видят това! Дано да узнаят у кого е вината!

Мъжете го бяха хванали за раменете и силно го разтърсваха. Момчето се отскубна от ръката му и избяга. Хората го удряха в лицето, по гърдите, по гърба, ала Илия мислеше единствено за момчето. Беше

неспособен дори да го задържи до себе си.

Скоро престанаха да го бият, може би защото всички се бяха уморили от толкова насилие. Илия се строполи на земята.

– Махай се оттук! – извика някой. – Ти се отплати за обичта ни с омраза!

Хората се отдалечиха. Илия нямаше сили да стане. Когато успя да се отърси от преживения срам, той вече не беше същият човек. Не искаше нито да умре, нито да продължи да живее. Не искаше нищо. У него нямаше ни любов, ни омраза, ни вяра.

Някой докосна лицето му и Илия се събуди. Все още беше нощ, но луната се бе скрила.

– Обещах на мама да се грижа за теб – каза момчето. – Но не знам какво да направя.

– Върни се в града. Хората са добри, все някой ще те приеме в дома си.

– Ти си ранен. Трябва да се погрижа за ръката ти. Дано да се появи някой ангел и да ми каже какво да направя.

– Но ти не знаеш, не разбираш нищо от това, което става в момента! – извика Илия. – Ангелите няма да се върнат повече при нас, защото ние сме най-обикновени хора. А всички хора са слаби пред страданието. Когато се случат нещастия, обикновените хора трябва да се оправят както могат!

Пое си дълбоко въздух и се опита да се успокои. Нямаше никакъв смисъл да спори с момчето.

– Как стигна дотук?

– Но аз не си бях отишъл.

– Тогава си бил свидетел на моя срам! Разбрал си, че аз няма какво повече да правя в Акбар!

– Но ти ми каза, че от всяка битка има полза. Дори и от онези, които губим.

Илия си спомни за предишната сутрин, когато двамата вървяха към кладенеца. Имаше чувството, че са минали години оттогава, и поиска да му каже, че хубавите думи нищо не означават пред страданието, но реши да не го плаши.

– Как успя да се спасиш от пожара? Момчето наведе глава.

– Аз бях буден. Реших да не спя през нощта, за да видя дали ти се срещаш с мама в стаята ѝ. И когато започнаха да нахълтват войници, веднага ги забелязах.

Илия стана и се опита да ходи. Търсеше скалата в подножието на

Петата планина, където един следобед бе наблюдавал заедно с вдовицата залеза на слънцето.

„Не бива да отивам там – помисли си той. – Ще ме обземе още по-голямо отчаяние.“

Но сякаш някаква сила го тласкаше в тая посока. Когато стигна до мястото, горчиво заплака. По средата се издигаше камък, също като камъка в Акбар. Той единствен в долината знаеше какво означава този камък, който нямаше да бъде почитан от новите жители, нито пък щеше да бъде излъскван от влюбени двойки, откриващи смисъла на любовта.

Прегърна момчето и заспа отново.

– Гладен съм и съм жаден – каза момчето на Илия веднага щом се събуди.

– Можем да се отбием у едни пастири, чиято къща е наблизко. Сигурно нищо лошо не им се е случило, тъй като не живеят в Акбар.

– Трябва да оправим града. Мама каза, че тя ще бъде Акбар.

Какъв град? Вече нямаше ни дворец, ни пазар, ни крепостни стени. Почтените граждани се бяха превърнали в разбойници, младите воини бяха избити. Ангелите нямаше да се върнат повече, но сега това не беше най-важното.

– Нима смяташ, че разрушението, болката, убийствата, които бяха извършени снощи, имат някакъв смисъл? Нима смяташ, че трябва да бъдат отнети хиляди човешки живота, за да бъде научен някой на нещо?

Момчето го погледна изумено.

– Забрави това, което казах – промълви Илия. – Хайде да потърсим пастира.

– И да оправим града – настоя момчето.

Илия не отговори. Знаеше, че не би могъл да разчита на някакъв авторитет пред народа, който го винеше за случилото се нещастие. Градоначалникът бе избягал, комендантът бе убит, а Тир и Сидон сигурно скоро щяха да паднат под чуждо владичество. Жената може би имаше право – боговете непрекъснато се сменяха едни с други и този път Господ си бе отишъл.

– Кога ще се върнем в града? – запита отново момчето. Илия го хвана за раменете и силно го разтърси.

– Погледни назад! Ти не си сляп ангел, а момче, което искаше да шпионира майка си. Какво виждаш сега? Забеляза ли стълбовете дим, които се издигат? Знаеш ли какво означава това?

– Причиняваш ми болка! Искам да се махна оттук! Искам да си отида!

Илия спря, изплашен от самия себе си. Никога по-рано не бе постъпвал така. Момчето се отскубна от ръцете му и затича към града. Той го настигна и коленичи в краката му.

– Прости ми. Не знам какво правя. Момчето ридаше, но нито една сълза не се стичаше по лицето му. Илия приседна до него и изчака да се успокои.

– Не си отивай – помоли го той. – Преди майка ти да издъхне, ѝ обещах да остана с теб, докато пораснеш достатъчно, за да можеш сам да следваш пътя си.

– Каза ѝ също така, че градът е непокътнат. И тя добави, че...

– Няма нужда да го повтаряш. Объркан съм, погълнат съм от чувството за собствената си вина. Остави ме да намеря себе си. Прости ми, не исках да ти причиня болка.

Момчето го прегърна, ала нито една сълза не бликна от очите му.

Стигнаха до къщата, която се намираще наскредин долината. Една жена стоеше пред вратата, а две малки деца играеха до нея. Стадото беше зад оградата, което означаваше, че тая сутрин пастирът не го бе извел в планината.

Жената гледаше уплашено мъжа и момчето, които се приближаваха. Искаше ѝ се да ги отпрати веднага, но традицията, както и боговете повеляваха да се спазва всемирният закон на гостоприемството. Ако откажеше да ги приеме в дома си, някой ден същата участ можеше да сполети децата ѝ.

– Нямам пари – каза тя. – Но мога да ви дам малко вода и храна.

Седнаха на тесния чардак под сламения покрив, а тя донесе сушени плодове и стомна с вода. Ядяха мълчаливо. За пръв път от предишната нощ се бяха върнали към нещо, което бе неразделна част от нормалното им ежедневиe. Децата се бяха скрили зад къщата, изплашени от появата на двама непознати.

След като изяде всичко в чинията си, Илия попита за пастира.

– След малко ще си дойде – отговори тя. – Чухме силен тътен и тази сутрин един човек дойде да ни каже, че Акбар бил разрушен. Мъжът ми отиде да види какво се е случило.

Децата я повикаха и тя влезе вътре.

„Няма смисъл да се опитвам да убеждавам момчето – мислеше си Илия. – То няма да ме остави на спокойствие, докато не сторя това, което иска от мен. Трябва да му покажа, че е невъзможно. Само по тоя начин мога да го убедя.“

Храната и водата сториха чудо. Илия отново се почувства като част

от света.

Мисълта му течеше с невероятна бързина, търсейки решения вместо отговори.

Скоро пристигна и пастирът. Изплаши се при вида на мъжа и момчето. Бе загрижен за безопасността на семейството си, но бързо разбра каква е работата.

– Вие сигурно сте бежанци от Акбар – рече той. – Оттам се връщам.

– Какво става там? – попита момчето.

– Градът е разрушен, а градоначалникът избягал. Боговете объркаха света.

– Загубихме всичко, което имахме. Ще може ли да ни подслониш? – запита го Илия.

– Струва ми се, че жена ми вече ви е подслонила и ви е нахранила. Сега ще трябва да си тръгнете и смело да посрещнете неизбежното. – Не знам какво да правя с момчето. Нуждая се от помощ.

– Разбира се, че знаеш. Момчето е младо, изглежда *умно* и пълно със сила. Ти притежаваш опита на човек, преживял много победи и поражения. Това е прекрасна комбинация, тъй като можеш да му помогнеш да стигне до мъдростта.

Мъжът погледна раната върху ръката на Илия и каза, че не е сериозна. Влезе в къщата и скоро се върна – носеше някакви билки и парче плат. Момчето му помогна да наложи раната с лекарството. Когато пастирът му каза, че и сам ще се справи, то отвърна, че е обещало на майка си да се грижи за този човек.

Пастирът се засмя.

– Синът ти държи на дадената дума.

– Аз не съм негов син. А той също държи на думата си. Ще построи отново града, защото трябва да върне майка ми от оня свят, както стори с мен...

Изведнъж Илия си обясни тревогата на момчето. Но преди да каже каквото и да било, пастирът повика жена си, която излизаше от къщата.

– Най-добре е да устроите по най-бързия начин живота си – рече той. – Ще мине много време, докато всичко стане отново това, което е било.

– Никога няма да стане.

– Ти имаш вид на мъдрец, ако и да си млад, и сигурно разбираш нещата по-добре от мен. От природата обаче научих нещо, което никога няма да забравя. Човек трябва да знае, че зависи от времето и сезоните. Само така един пастир може да надживее неизбежните неща. Той се

грижи за стадото си, лекува всяко болно животно, сякаш е единственото, което има, помага на овцете да отгледат агнетата си, никога не се отдалечава много от мястото, където има вода за животните. Понякога обаче е възможно някоя от овцете, към която той е много привързан, неочаквано да умре. Може да я ухапе змия, да я отвлече някой див звяр, да падне в пропаст... Ала неизбежното не може да не се случи.

Илия погледна към Акбар и си спомни разговора с ангела. Неизбежното не може да не се случи.

– Нужна е дисциплина и търпение, за да го преодолееш – каза пастирът. – А също и надежда. Когато си я изгубил, няма смисъл да хабиш силите си и да се бориш с неизбежното. Не става дума за надеждата в бъдещето, а за това човек да пресътвори собственото си минало.

Пастирът вече не бързаше. Сърцето му бе изпълнено със състрадание към бежанците, които стояха пред него. След като нещастieto не бе засегнало нито него, нито семейството му, нищо не му струваше да им помогне, за да се отблагодари на боговете. Освен това бе чул да се говори за израилския пророк, който се изкачил на Петата планина, без да бъде изгорен от небесния огън. По всичко личеше, че точно този човек сега беше пред него.

– Можете да останете още един ден, ако искате.

– Не разбрах какво каза преди това – рече Илия. – Как така да пресътвориш собственото си минало?

– Много хора са минавали оттук на път за Тир и Сидон. Някои от тях се оплакваха, че нищо не са постигнали в Акбар, и търсеха нова съдба. По-късно същите тези хора се връщаха. Не бяха успели да постигнат това, за което бяха тръгнали, защото заедно с багажа си те носеха и товара на предишния си неуспех. Някои обаче бяха успели да си намерят работа при управниците, други се радваха колко добре са възпитали децата си, ала нищо повече. Миналото им в Акбар ги бе направило страхливи и те не вярваха достатъчно в самите себе си, за да поемат някакъв по-голям риск. Край къщата са минавали и хора, пълни с ентузиазъм. Бяха използвали всяка минута в Акбар, за да съберат с много труд парите, необходими за предприетото от тях пътуване. За тези хора животът беше – и винаги ще бъде – непрекъснатата победа. Те също се връщаха, но ми разказваха чудни истории. Бяха завоювали всичко, което искаха, защото не ги възпираше неудовлетворението от миналото им.

Думите на пастира достигаха до сърцето на Илия.

– Не е трудно да устроиш отново живота си, както не е невъзможно да бъде издигнат Акбар върху руините си – продължи пастирът. –

Достатъчно е да осъзнаем, че все още притежаваме същата сила, която сме имали и преди. И да я използваме.

Мъжът погледна Илия в очите.

– Ако твоето минало не те удовлетворява, забрави го. Измисли нова история за живота си и повярвай в нея. Съсредоточи се само върху моментите, в които си постигал желанията си, и тази сила ще ти помогне да получиш това, което искаш.

„По едно време исках да бъда дърводелец, а после – пророк, когото Бог е изпратил, за да спаси Израил – помисли си Илия. – Ангелите слизаха от небесата, а Господ говореше с мен, докато разбрах, че Той е несправедлив и никога няма да разбере неговите подбуди.“

Пастирът извика на жена си, че няма да тръгва. В края на краищата бе ходил чак до Акбар и не му се вървеше повече.

– Благодаря ти за гостоприемството – каза Илия.

– Можете да преспите тук една нощ. Момчето прекъсна разговора:

– Искаме да се върнем в Акбар.

– Изчакайте до утре. Градът в момента е разграбван от собствените си жители и няма да има къде да спите.

Момчето заби поглед в земята и прехапа усни, но още веднъж устоя на желанието да заплаче. Пастирът ги въведе в къщата, успокои жена си и децата си и до края на деня разговаряше само за времето, за да поразсее Илия и момчето.

На другия ден двамата станаха рано, закусиха с това, което им бе приготвила жената на пастира, и тръгнаха към вратата.

– Нека животът ти бъде дълъг, а стадото ти непрекъснато да се увеличава – каза Илия. – Нахраних се с това, от което тялото ми се нуждаеше, а душата ми научи онова, което все още не знаеше. Дано Бог никога да не забрави това, което сторихте за нас, дано децата ви никога да не бъдат чужденци в чужда земя.

– Не знам за кой Бог говориш, на Петата планина живеят много богове – отвърна твърдо пастирът, но веднага след това промени тона си. – Спомняй си за хубавите неща, които си направил. Те ще ти дадат смелост.

– Твърде малко са, а и никое от тях не се дължи на моите качества.

– Тогава е ударил часът да сториш повече.

– Бих могъл да предотвратя нашествието. Пастирът се разсмя.

– Дори и да беше градоначалник на Акбар, не би могъл да попречиш на неизбежното да се случи.

– Може би градоначалникът трябваше да нападне асирийците още

когато започнаха да пристигат в долината и войската им беше малобройна. Или пък да преговаря за мир, преди да е избухнала войната.

– Всичко, което е могло да се случи, но не се е случило, накрая бива отнесено от вятъра и не оставя никаква следа – отговори пастирът. – Животът – това са нашите постъпки. *Има неща, които боговете ни карат да изживеем.* Няма значение защо го правят, както няма и никакъв смисъл да се опитваме на всяка цена да ги избегнем.

– Но защо е така?

– Попитай израилския пророк, който живееше в Акбар. Изглежда, че той има отговор за всичко. Мъжът тръгна към оградата.

– Трябва да изveda стадото си на паша. Вчера цял ден животните стояха тук и сега са нетърпеливи. Кимна им за сбогом и тръгна с овцете.

Момчето и Илия вървяха през долината.

– Много бавно вървиш – каза му то. – Страх те е от това, което може да ти се случи.

– Страх ме е само от мен самия – отвърна Илия. – Повече нищо не могат да ми сторят, защото сърцето ми престана да съществува.

– Но Бог, който ме върна от смъртта, все още е жив. Той може да върне мама на тоя свят, ако ти сториш същото с града.

– Забрави този Бог. Той е далеч, освен това вече не прави чудесата, които очакваме от Него.

Пастирът беше прав. От този момент нататък Илия имаше нужда да пресътвори собственото си минало. И да забрави за деня, в който бе решил, че е пророк и че трябва да освободи Израил, а не бе успял да спаси дори един град.

Тази мисъл го изпълни с необяснимо въодушевление. За пръв път в живота си се почувства свободен да прави това, което сметне за добре, и то тогава, когато пожелае. Наистина, нямаше да чува повече ангелите, но в замяна на това беше свободен да се върне в Израил, отново да стане дърводелец, да отиде в Гърция, за да узнае какво мислят нейните мъдrecи, или пък да тръгне заедно с финикийските мореплаватели към отвъдморските земи.

Преди това обаче трябваше да си отмъсти. Бе посветил най-хубавите години от живота си на един глух за всичко Бог, който непрекъснато заповядваше и винаги правеше нещата така, както на Него му харесва. Илия се бе приучил да изпълнява Неговите решения и да уважава намеренията Му.

Ала вместо да бъде възнаграден за верността си, той бе изоставен. Предаността му остана незабелязана, а усилията му да изпълнява волята

на Всевишния доведеха до смъртта на единствената жена, която бе обичал в живота си.

– Притежаваш цялата сила на света и на звездите – каза Илия на родния си език, за да не може момчето до него да разбере какво означават тези думи. – Можеш да унищожиш един град или дори цяла страна така, както ние унищожаваме насекомите. Изпрати тогава небесния огън и вземи живота ми сега, защото, ако не го сториш, ще въстана срещу Твоето дело.

В далечината се появи Акбар. Илия хвана ръката на момчето и силно я стисна.

– Отгук нататък ще вървя със затворени очи, докато преминам през вратите на града, затова ти трябва да ме водиш – помоли той момчето. – Ако умра, докато стигнем дотам, направи това, което искаш от мен. Издигни отново Акбар, дори и ако трябва преди това да пораснеш, да се научиш да режеш дървета и да дялаш камъни!

Момчето нищо не отговори. Илия затвори очи и се остави да го води. Чуваше шумоленето на вятъра и собствените си стъпки по пясъка.

Спомни си за Мойсей, който освободил избрания народ и го превел през пустинята, преминавайки през огромни препятствия, а накрая Господ му забранил да влезе в Хана-ан. Мойсей му казал:

Дай ми да мина и да видя оная хубава земя отвъд Йордан.

Господ обаче се разгневил от молбата му и му отвърнал: *Стига, за напред да не ми говориш вече за това. Вдигни очи към морето и към север, към юг и към изток, погледни с очи, защото няма да преминеш този Йордан.*

Така възнаградил Господ Мойсей за дългата и трудна мисия, като не му позволил да стъпи на Обетованата земя. Какво ли е щяло да се случи, ако Мойсей не се е подчинил?

Илия отново отправи мисълта си към небесата.

„Господи, това не беше битка между асирийците и финикийците, а между Теб и мен. Ти не ме предупреди за тази война между двама ни и както винаги излезе победител и наложи волята Си. Унищожи жената, която обичах, и града, който ме подслони, когато бях далеч от родината.“

Илия чу как вятърът се усили. Изплаши се, но продължи.

„Не мога да върна жената на тоя свят, но мога да променя посоката на разрушителното Ти дело. Мойсей прие волята Ти и не премина реката. Аз обаче няма да се спра. Убий ме в този миг, защото, ако ме оставиш да стигна до вратите на града, ще издигна отново това, което Ти

поиска да изтриеш от лицето на Земята. И ще встанеш срещу Твоето решение.“

Не каза нищо повече. Изрече мислите си и зачака смъртта. Вървя дълго, заслушан единствено в стъпките си по пясъка. Не искаше да чува нито гласа на ангелите, нито Божиите заплахи. Сърцето му беше свободно и той вече не се страхуваше от това, което би могло да се случи. Ала дълбоко в душата си усети безпокойство, сякаш бе забравил нещо важно.

Бяха вървели доста, когато момчето спря и дръпна Илия за ръката.

– Пристигнахме.

Той отвори очи. Небесният огън не бе паднал върху него, а наоколо се виждаха разрушените стени на Акбар.

Погледна момчето, което го бе хванало с две ръце, сякаш се боеше да не избяга. Дали го обичаше? Нямаше представа. Но тези размишления можеха да почакаат. Сега му предстоеше важна задача – първата от много години насам, която не му бе възложена от Бог.

До тях достигаше миризма на изгоряло. Хищни птици кръжаха в небето, като изчакваха удобен момент, за да разкъсат и погълнат труповете на стражите, разлагащи се под слънцето. Илия се приближи до един от мъртвите воини, взе меча му и го препаса. В суматохата от предишната нощ асирийците бяха пропуснали да съберат оръжията, които се намираха извън стените на града.

– Защо ти е? – попита го момчето.

– За да се защитавам.

– Но асирийците вече не са тук.

– Добре е все пак да го взема със себе си. Трябва да сме подготвени за всичко.

Гласът му трепереше. Не можеше да знае какво ще се случи оттук нататък, след като бяха преминали през полусрутената крепостна стена. Но бе готов да убие всеки, който се опита да го унизи.

– Бях унищожен също като този град – каза той на момчето. – Но и аз, както и градът, все още не съм изпълнил мисията си.

Момчето се усмихна.

Започна да говориш както преди – рече то.

– Не се оставяй думите да те заблудят. По-рано целта ми беше да сваля Иезавел от трона и да върна Израил на Господа. Но сега, след като Той ни забрави, ние също трябва да Го забравим. Моята мисия е да направя това, което ти искаш от мен.

Момчето го погледна недоверчиво.

– Но без Бог мама няма да се върне от царството на мъртвите.

Илия го погали по главата.

– Единствено тялото ѝ си отиде. Майка ти продължава да е с нас, и, както ни каза, тя е Акбар. Трябва да ѝ помогнем отново да стане красива.

Градът беше почти пуст. По улиците пак сновяха безцелно старци, жени и деца – също както в нощта на нападението. Явно не знаеха какво решение да вземат.

Момчето забеляза как всеки път, когато срещнеха някого, Илия стисваше силно дръжката на меча. Хората обаче проявяваха пълно безразличие. Повечето разпознаваха в него пророка от Израил, някои му кимваха, ала никой не му каза ни дума. Дори и за да изрази омразата си.

„Изгубили са дори чувството си на ярост“, помисли си той, като гледаше към върха на Петата планина, все така забулен в облаци. Тогава си спомни думите на Господ:

Ще хвърля труповете ви върху развалините от вашите идоли, и душата Ми ще се погнуси от вас.

Земята ви ще бъде пуста, а градовете ви – разорени.

На останалите от вас ще вселя в сърцата страх в земята на враговете им, и шумът от разлюлян лист ще ги подгоня, и ще бягат като от меч, и ще падат, когато никой ги не гони.

„Ето какво стори, Господи: удържа на думата си и призраците продължават да бродят по Земята. А Акбар е избран, за да ги приюти.“

Двамата стигнаха до централния площад, седнаха върху отломките и се огледаха. Разрухата беше по-страшна, отколкото си мислеше – нищо не бе пощадено. Покривите на повечето къщи се бяха сринали, а мръсотията и насекомите бяха превзели целия град.

– Трябва да се махнат труповете – каза той. – Иначе нищо не ще бъде в състояние да възпре чумата. Момчето стоеше със сведени очи.

– Вдигни си главата – рече Илия. – Ще трябва доста да поработим, за да остане майка ти доволна.

Момчето обаче не се подчини. Започваше да осъзнава, че някъде под руините се намира тялото, което го бе донесло на бял свят, и това тяло щеше да прилича на всички останали тела наоколо.

Илия не настоя. Стана, вдигна един труп на плещите си и го занесе на средата на площада. Не бе в състояние да си припомни, че Господ е наредил мъртвите да се погребват. Най-важното сега бе да се попречи на чумата да превземе града и единственият изход беше да ги изгорят.

Работи цяла сутрин. Момчето продължаваше да седи на същото

място, без да вдигне глава дори за миг. Ала изпълняваше обещанието, което бе дало на майка си – нито една сълза не капна върху земята на Акбар.

Някаква жена спря и се загледа в това, което правеше Илия.

– Човекът, който разрешаваше проблемите на живите, сега подрежда телата на мъртвите – подметна тя.

– Къде са жителите на Акбар? – попита Илия.

– Заминаха и взеха със себе си и малкото, което беше останало. Вече няма нищо, заради което човек да стои тук. Не напуснаха града само старците, вдовиците и сираците, защото не могат да вървят.

– Но хората са живели тук от поколения. Не могат да оставят града така лесно.

– Опитай се да обясниш това на някой, който е изгубил всичко.

– Помогни ми – каза ѝ Илия, като сложи още един труп на плещите си и го занесе върху купа. – Ще ги изгорим, преди да ни е посетил богът на чумата. Миризмата на изгоряло месо го ужасява.

– Нека да дойде богът на чумата – рече жената. – И да ни отнесе всички колкото се може по-бързо.

Илия продължи работата си. Жената седна до момчето, като не спираше да наблюдава израилтянина. След малко отново се приближи до него.

– Защо искаш да спасиш един град, който е осъден?

– Ако спра, за да размишлявам, няма да бъда в състояние да направя това, което искам – отговори той.

Старият пастир имаше право. Единственият изход беше да забравиш миналото си заедно с всички лутания и да създадеш нова история за самия себе си. Едновременният пророк бе умрял заедно с вдовицата сред пламъците на къщата. На негово място сега стоеше човек, невярващ в Бога, изпълнен със съмнения. Все още беше жив, въпреки че бе въстанал срещу Божието проклятие. Ако искаше да продължи по своя път, трябваше да направи това, което бе решил.

Жената хвана един по-лек труп и го издърпа за краката до купчината от тела, която Илия бе натрупал.

– Не го правя, защото ме е страх от бога на чумата – рече тя. – Нито пък заради Акбар. Асириците сигурно скоро ще се върнат. Правя го заради момчето с наведената глава, което е седнало там. То трябва да разбере, че животът все още е пред него.

– Благодаря ти – каза Илия.

– Не ми благодари! Някъде сред тези развалини ще открием тялото

на сина ми. Той беше горе-долу на възрастта на това момче.

Тя покри лицето си с длан и избухна в плач. Илия хвана внимателно ръката ѝ.

– Болката, която ти и аз изпитваме, никога няма да премине, ала работата ще ни помогне да я понесем по-леко. Колкото и голямо да е страданието, то е безсилно пред едно изморено тяло.

Посветиха останалата част от деня на зловещото задължение да събират и трупат на куп мъртвите. Повечето от тях бяха млади и асирийците ги бяха взели за воини от войската на Акбар. Илия разпозна сред тях свои приятели и заплака, но не прекъсна работата си.

Късно следобед се почувстваха изтощени, а свършеното от тях бе крайно недостатъчно. Никой от останалите жители на Акбар не бе дошъл да им помогне.

Двамата се приближиха до момчето. За пръв път от сутринта то вдигна глава и каза:

– Гладен съм.

– Ще отида да потърся нещо – отвърна жената. – В къщите на Акбар има скрита много храна. Хората се бяха подготвили за дълга обсада.

– Вземи храна само за себе си и за мен, защото ние работихме за града с пот на челото – каза Илия. – Ако това момче иска да яде, нека само да се погрижи за себе си.

Жената разбра защо го прави; и тя би сторила същото със сина си. Отиде до мястото, където преди това се издигаше къщата ѝ. Всичко бе обърнато наопаки от крадците, докато бяха търсили ценни предмети. Колекцията ѝ от стъклени съдове, изработена от най-добрите майстори стъклари в Акбар, лежеше потрошена на пода. Жената обаче успя да намери сушените плодове и брашното, с които се бе запасила.

Върна се на площада и раздели храната с Илия. Момчето нищо не каза.

Приблужи се един старец.

– Видях как целия ден събирахте телата – рече той. – Губите си времето. Не знаете ли, че след като превземат Тир и Сидон, асирийците ще се върнат? По-добре тук да дойде богът на чумата и да ги унищожи.

– Не правим това за тях, нито пък за нас – отговори Илия. – Тя работи, за да докаже на едно дете, че пред него все още има някакво бъдеще. А аз го правя, за да покажа, че вече няма никакво минало.

– Пророкът, колкото и да е чудно това, вече не представлява заплаха за великата принцеса на Тир! Иезавел ще управлява Израил до края на дните си, а ние винаги ще можем да избягаме при нея, ако

асирийците не проявят милост към победените.

Илия замълча. Името, което по-рано събуждаше у него такава омраза, сега звучеше толкова далечно!

– Така или иначе, Акбар ще бъде построен отново – продължи старецът. – Боговете избират мястото, където да бъде издигнат един град, и никога няма да го изоставят. Можем обаче да оставим тази работа за идните поколения.

– Можем. Ала няма да го сторим. Илия обърна гръб на стареца и разговорът бе приключен.

Тримата прекараха нощта под открито небе. Жената прегърна детето и усети как стомахът му къркори от глад. Понечи да му даде малко храна, но веднага се отказа. Физическата умора наистина намаляваше болката, а това момче, което, изглежда, страдаше силно, имаше нужда да се заеме с нещо. Може би гладът щеше да го накара да работи.

На другия ден Илия и жената продължиха започнатото. Старецът, който ги бе заговорил предишната вечер, отново се появи.

– Нямам какво да правя и мога да ви помогна – рече той. – Но съм твърде слаб, за да пренасям телата.

– Събери тогава по-малките дъски и тухли и измети пепелта.

Старецът се хвана на работа.

Когато слънцето се изкачи напред небето, Илия седна уморено на земята. Знаеше, че неговият ангел е наблизо, но вече не можеше да чува гласа му. „Какъв смисъл има? Той не ми помогна тогава, когато трябваше, а сега не се нужда от съветите му. Единственото, което трябва да направя, е да възстановя този град, да покажа на Бог, че мога да му се противопоставя, а след това ще тръгна накъдето пожелае.“

Йерусалим не беше много далеч, само на седем дни път отук, и пътят не беше труден, но там го издирваха като предател. Може би щеше да е по-добре да отиде в Дамаск или да си потърси работа като писар в някой гръцки град.

Усети, че някой го докосва. Обърна се и видя момчето с малка купа в ръка.

– Намерих я в една къща – рече то, като му я подаде. Купата бе пълна с вода и Илия я изпи до дъно.

– Хапни нещо – каза му Илия. – Щом работиш, трябва да бъдеш възнаграден.

За пръв път след нощта на нашествието върху устните на момчето се появи усмивка и то изтича веднага до мястото, където жената бе оставила плодовете и брашното.

Илия отново се върна към работата си. Влизаше в разрушените къщи, разчистваше отломките, вземаше трупове и ги занасяше до купа на площада. Превръзката, която пастирът му беше сложил на ръката, падна, но той не обърна внимание на това. Искаше да докаже на самия себе си, че е достатъчно силен, за да възвърне достойнството си.

Старецът, който сега събираше пръснатите по площада отпадъци, имаше право. Скоро врагът щеше да се върне и да обере плодовете на нещо, което не беше посял. Илия работеше за убийците на единствената жена, която бе обичал в живота си. Освен това асирийците бяха суеверни и, така или иначе, щяха да възстановят Акбар. Според поверието боговете не бяха разпръснали градовете случайно, а в хармония с долините, животните, реките, моретата. И във всеки град бяха запазили за себе си свещено място, където да отмарят по време на дългите си пътешествия по света. Ако един град беше разрушен, имаше голяма опасност небесата да се сгромоляшат върху Земята.

Легендата разказваше, че основателят на Акбар дошъл от север и минал отгук преди стотици години. Решил да пренощува на това място и за да отбележи къде точно е оставил нещата си, забил в земята тояга. На другия ден се опитал да я извади, ала не успял. Така разбрал какво е желанието на Вселената и сложил голям камък на мястото, където се случило чудото, а наблизил открил извор. Постепенно започнали да се заселват племена около камъка и кладенеца – така се родил Акбар.

Веднъж градоначалникът му бе обяснил, че според финикийската традиция всеки град е *третата точка*, елементът, свързващ волята на Небето с волята на Земята. Благодарение на Вселената семената се превръщаха в растения, почвата им позволяваше да растат, човекът откъсваше плодовете и ги носеше в града, където осветяваха даровете, предназначени за боговете, и после ги оставяха в свещените планини. Макар и да не бе пътувал много, Илия знаеше, че доста народи по света споделят този възглед.

Асирийците се страхуваха да не би боговете от Петата планина да останат без храна – не искаха да разрушат равновесието във Вселената.

„Защо ли размишлявам върху всичко това, което е част от битката между моята воля и волята на моя Бог, който ме изостави в нещастieto?“

И отново го обзе същото чувство от предишния ден, когато бе възтанал срещу Господ. Забравяше нещо важно и не успяваше да си го припомни, колкото и да напругаше паметта си.

Измина още един ден. Вече бяха прибрали повечето от телата,

когато се появи още една жена.

– Няма какво да ям – каза тя.

– Ние също нямаме нищо – отговори Илия. – Вчера и днес разделихме на три храната, която е била предвидена само за един. Виж къде може да се намери храна и ела да ми съобщиш.

– Как да я открия?

Попитай децата. Те знаят всичко.

Откакто му бе донесло вода за пиене, у момчето отново се бе появило желание за живот. Илия го изпрати да помага на стареца, който събираше отпадъците и отломките, но не успя да го накара да работи дълго и сега то играеше с другите деца на края на площада.

„Така е по-добре. Ще дойде време да се труди с пот на челото, когато порасне.“ Но не се разкайваше, загдето го бе оставил да гладува една нощ под претекст, че не е работило. Ако се бе отнесъл с него като с бедно сираче, жертва на жестокостта на асирийските воини, то никога нямаше да излезе от дълбокото униение, в което бе изпаднало на влизане в града. Сега възнамеряваше да го остави няколко дни само, за да намери своя собствен отговор на това, което се беше случило.

– Откъде ще знаят децата? – настояваше жената, която му бе поискала храна.

– Попитай ги и сама ще се убедиш.

Другата жена и старецът, които помагаха на Илия, я видяха да разговаря с играещите на площада момчета. Те ѝ казаха нещо, тя се обърна, засмя се и изчезна зад ъгъла.

– Ти как разбра, че децата знаят? – попита го старецът.

– Аз също съм бил дете и знам, че децата нямат минало – отвърна Илия, спомняйки си за разговора с пастира. – Те бяха ужасно изплашени в нощта на нашествието, но вече са го забравили. За тях градът се е превърнал в огромна градина, в която те могат да влизат и излизат, без никой да им се кара. Не може да не са открили храната, с която жителите на Акбар се бяха запасили, за да устоят на обсадата... Има три неща, които възрастните могат да научат от децата: да бъдат радостни без повод, винаги да са заети с нещо и да се стремят с всички сили към това, което желаят. Заради онова момче се върнах в Акбар.

Същият следобед към тях се присъединиха още няколко старци и жени и започнаха да им помагат да прибират мъртвите. Децата гонеха хищните птици и носеха съчки и парцали. Когато падна нощта, Илия запали огромния куп от тела. Оцелелите жители на Акбар мълчаливо наблюдаваха дима, който се виеше в небето.

Когато цялата работа бе свършена, Илия припадна от умора. Преди това обаче отново изпита чувството, че нещо много важно се опитваше отчаяно да изплува в паметта му. Не ставаше дума за нещо, което бе научил по време на престоя си в Акбар, а за някаква много стара история, която сякаш би могла да обясни всичко, случващо се напоследък.

И остана Иаков сам. И с него се бори Някой до зори; и като видя, че не го надвива, му рече: пусни ме, защото се зазори. Иаков отговори: няма да Те пусна, докле ме не благословиш.

И рече: как ти е името? Той отговори: Иаков.

И му рече: отсега името ти ще бъде не Иаков, а Израил.

Илия се събуди внезапно и погледна към небосвода. Това беше историята, която все не успяваше да си спомни!

Много отдавна патриархът Иаков ношувал в стана, когато някой влязъл в шатрата му и се борил с него, докато изгрее слънцето. Иаков приел битката, макар и да знаел, че срещу него стои самият Господ. На разсъмване той все още не бил победен и спрял да се бори едва когато Бог се съгласил да го благослови.

Тази история се бе предавала от поколение на поколение, за да не забравя никой, *че понякога трябва да се бориш със самия Бог*. Има моменти, когато всеки човек бива сполетян от някакво нещастие, като например да бъде разрушен градът му, да почине детето му, да го обвинят несправедливо, да се разболе и да остане недъгав за цял живот... В този момент Господ го предизвиква да се опълчи срещу Него и да отговори на въпроса Му: „Защо си се вкопчил в това толкова кратко съществуване, изпълнено със страдания? Какъв смисъл има да се бориш?“

И тогава тези, които не могат да отговорят на въпроса, се съгласяват с Него. Но има хора, които търсят смисъла на съществуването си. Те смятат, че Господ е несправедлив, и са готови да въстанат срещу собствената си съдба. Тогава от небето се спуща огън – не огънят, който убива, а този, който разрушава старите стени и разкрива пред всяко човешко същество неговите истински възможности. Малодушните никога не оставят този огън да пламне в сърцата им. Единственото, което искат, е нещата бързо да се върнат към старото положение, за да могат да продължават да живеят и да мислят така, както са свикнали. Ала храбрите подпалват старото и изоставят всичко, дори и Бог, за да продължат напред, макар и с цената на големи душевни страдания.

„Храбрите винаги са упорити.“

Господ се усмихна от небето. Точно това искаше Той – всеки сам

да поеме отговорността за собствения си живот. В края на краищата бе дал на чедата си най-хубавия от всички дарове: способността да избират и да решават как да постъпват.

Само мъжете и жените със свещен огън в сърцата дръзваха да се опълчат срещу Него. И само те знаеха обратния път към Неговата обич, защото накрая винаги разбираха, че нещастieto не е наказание, а предизвикателство.

Илия си припомни всяка извървяла крачка. Откакто бе изоставил дърводелската работилница, бе приел мисията си безпрекословно. Дори и да е била истинската му мисия – а той бе убеден в това, – никога не бе имал възможност да види какво щеше да се случи, ако бе тръгнал по онези пътища, от които се беше отказал. Защото се страхуваше да не изгуби вярата си, предаността си, волята си. Смяташе, че е твърде рисковано да се опита да следва пътя на обикновените хора – би могъл да свикне с него и той да му хареса. Не разбираше, че и той е човек като всички останали, макар и да чуваше ангелите и да получаваше понякога заповеди от Господ. Бе толкова самоуверен в това, което искаше, че се бе държал също като тези хора, които никога през живота си не бяха вземали важно решение.

Бе избягал от съмнението. От поражението. От моментите на нерешителност. Но Господ бе великодушен и го бе завел до неизбежната пропаст, за да му покаже, че човек трябва да избира, а не да приема съдбата си.

Преди много, много години в нощ като тази Иаков не пуснал Бог да си отиде, без да го благослови, И тогава Господ го попитал: *Как ти е името?*

Това е най-важното: да имаш име. Когато Иаков отговорил, Бог го кръстил *Израил*. Всеки човек получава име още в люлката, но трябва да съумее да нарече живота си с дума, която да предаде неговия смисъл.

„Аз ще бъда *Акбар*“, бе казала тя.

Трябваше цял един град да бъде разрушен, а Илия да загуби любимата жена, за да разбере, че му трябва ново име. И в същия този миг той нарече живота си *Освобождение*.

Стана и погледна площада пред себе си: димът продължаваше да се вие над тези, които бяха изгубили живота си и се бяха превърнали в пепел. Подпалвайки телата им, той бе нарушил един много стар обичай на страната си, който повеляваше хората да бъдат погребвани, като се спазят обредите. С решението си да ги изгори се бе изправил срещу Господ и срещу традицията, но чувстваше, че не е сторил грях, като е разрешил

новия проблем по нов начин. Господ е безкрайно великодушен, ала в същото време и безпощадно суров към онези, на които им липсва смелост.

Отново спря погледа си върху площада. Някои от оцелелите жители на града въобще не бяха спали, а очите им бяха втренчени в пламъците. Сякаш този огън изгаряше техните спомени, миналото им, двестагодишното мирно и инертно съществуване на Акбар. Времето на страха и на надеждата бе отминало, сега им оставаше или съзидане-то, или поражението.

Те също биха могли да си изберат нови имена, както бе сторил Илия. *Опрощение, Мъдрост, Обич, Поклонник* – изборът бе толкова голям, колкото бяха и звездите на небето, но всеки сам трябваше да даде име на живота си.

Илия стана и се помоли:

„Борих се с Теб, Господи, и не се срамувам. Открих, че съм поел по този път, защото такава е желанието ми, а не защото ми е бил наложен от родителите, от традициите на родината или от Теб.

Към Теб, Господи, бих желал да се върна в този миг. Искам да те славословя с цялата сила на волята си, а не с малодушието на този, който не е съумял да избере по-различен път. Но за да ми повериш Твоята важна мисия, трябва да продължа да се боря с Теб, докато не ме благословиш.“

Да построи отново Акбар! Илия мислеше, че е предизвикал Господ, а всъщност Го бе преоткрил.

Жената, която бе попитала къде може да се намери храна, на другата сутрин пак се появи заедно с още няколко жени.

– Открихме много запаси – рече тя. – И понеже доста хора измряха, а други избягаха с градоначалника, храната ще ни стигне за цяла година.

– Потърси възрастни хора, които да следят за разпределението на продуктите – каза Илия. – Те имат опит в организирането.

– На старите хора не им се живее.

– Ти все пак ги извикай.

Жената се канеше да тръгне, когато Илия я спря.

– Можеш ли да изписваш букви?

– Не.

– Аз се научих и мога да ти покажа как става. Ще ти е необходимо, за да ми помагаш да управляваме града.

– Но асирийците ще се върнат.

– Когато се върнат, ще им трябва нашата помощ, за да управляват града.

Защо да правим това за враговете ни?

– Аз го правя, за да може всеки от нас да даде име на живота си. Врагът е само претекст да изпитаме силите си.

Старците дойдоха, както Илия предполагаше.

– Акбар се нуждае от помощта ви – каза им той. – Не можете да се оправдавате с това, че сте стари, защото на нас ни трябва младостта, която сте изгубили.

– Не знаем къде да я открием – отвърна един от тях. – Изчезнала е зад бръчките и разочарованията.

– Не е истина. Вие никога не сте имали илюзии и затова младостта ви е напуснала. Сега е моментът да я потърсите, след като имаме една и съща мечта: да построим отново Акбар.

– Но как можем да сторим нещо, което е невъзможно?

– С въодушевление.

Скритите зад скръбта и унието очи заблестяха отново. Те вече не бяха ненужните жители на града, които ходеха на съдебните процеси, за да имат вечерта тема за разговор. Пред тях стоеше важна задача, бяха станали необходими.

По-здравите от тях извадиха от най-пострадалите къщи материала, който би могъл да се използва отново, и с него възстановиха постройките, които не бяха рухнали. Най-възрастните разпръснаха из полето пепелта от изгорелите тела, за да си спомнят за мъртвите, когато прибират следващата реколта. Други се заеха да отделят зърното, складирано безразборно тук-там из града, да месят хляб и да вадят вода от кладенеца.

* * *

Два дни по-късно вечерта Илия свика всички жители на площада, който бе разчистен от повечето отломки. Запалиха няколко факли и той започна да говори:

– Нямаме избор. Можем да оставим чужденците да свършат тази работа, но това би означавало да се откажем от неповторимата възможност, която ни дава нещастieto: да устроим отново живота си. Пепелта от мъртвите, изгорени преди няколко дни, ще се превърне в растения, които ще поникнат напролет. Изгубеното в нощта на нашествието дете ще пребъде в рояка от деца, които тичат свободно по разрушените улици и се забавляват да проникват в забранени места и непознати къщи. Досега единствено децата успяха да преодолеят случилото се, защото нямат минало и за тях само настоящето има значение. Нека се опитаме и

ние да постъпваме като тях.

– Нима човек може да потисне в сърцето си болката от загубата? – попита една жена.

– Не, но може да се радва на придобитото.

Илия се обърна и посочи към върха на Петата планина, все така покрит с облаци. Тъй като стените на града бяха разрушени, той се виждаше от центъра на площада.

– Аз вярвам в Единия Бог, но вие си мислите, че боговете живеят в онези облаци на върха на Петата планина. Не искам сега да споря с вас дали моят Бог е по-силен или по-могъщ; не искам да говоря за различията ни, а за нашите прилики. Нещастieto ни доведе до едно общо чувство: отчаянието. Защо се случи това? Защото мислехме, че в душите си сме намерили отговор за всичко, че всичко е решено и не бихме могли да приемем каквато и да било промяна.

Както вие, така и аз, принадлежим към търговски народи, но можем да се държим и като воини – продължи той. – А един воин винаги знае какъв е смисълът да се бори. Не влиза в ненужни битки и никога не си губи времето с провокации. Истинският воин приема поражението. Не гледа на него с безразличие, нито пък се опитва да го превърне в победа. Преживява с горчивина болката от загубата, страда от безразличието и изпада в отчаяние от самотата. Ала след като премине през всичко това, лекува раните си и започва всичко отначало. Воинът знае, че една война се състои от много битки, затова продължава напред. Случват се и нещастия. Можем да търсим причината за тях, да виним другите, да си представяме колко по-различен щеше да е животът ни, ако не ни бяха сполетели. Но всичко това е без значение: нещастията вече са се случили, това е. От този момент нататък трябва да забравим страха, който предизвикват в нас, и да започнем да строим отново. Нека от днес всеки от вас да си избере ново име. Това име ще бъде свещено и ще събира в една дума всичко онова, за което сте мечтали да се борите. За себе си избрах името *Освобождение*.

На площада настъпи мълчание. След известно време жената, която първа бе започнала да помага на Илия, стана и каза:

– Моето име е *Преоткриване*.

– Моето име е *Мъдрост* – рече един старец. Синът на вдовицата, която Илия толкова много бе обичал, извика:

– А моето име е *Азбука*.

Хората на площада избухнаха в смях. Момчето засрамено седна на мястото си.

– Как може някой да се казва *Азбука!* – извика друго момче.

Илия можеше да се намеси, но по-добре беше момчето да се научи само да се защитава.

– Защото мама точно това правеше – отвърна то. – Винаги когато погледна изписаните букви, ще си спомням за нея.

Този път никой не се разсмя. Един след друг сираците, вдовиците и старците на Акбар обявяваха новите си имена. Когато церемонията свърши, Илия настоя всички да си легнат рано. На следващата сутрин отново ги чакаше работа.

Хвана момчето за ръка и двамата отидоха на края на площада, където бяха опънали платове във формата на шатра.

От тази вечер Илия започна да учи детето на библиското писмо.

Изминаха дни, после седмици. Акбар постепенно променяше лице-то си. Момчето бързо се научи да изписва буквите и вече можеше да съставя смислени думи. Илия го накара да напише върху глинени плочки историята на възстановяването на града.

Глинените плочки се изпичаха в набързо направена пещ, превръщаха се в керамика, а едно възрастно семейство грижливо ги подреждаше. В късния следобед хората се събираха на площада и Илия приканваше старците да разказват това, което са видели през детството си, като записваше повечето истории.

– Ще съхраним паметта на Акбар върху материя, която огънат не може да унищожи – обясняваше той. – И един ден нашите деца и внуци ще знаят, че сме преодолели неизбежното. Това може да им послужи за пример.

Всяка вечер, след като приключеше заниманията си с момчето, Илия обикаляше из пустия град, стигаше до пътя, който водеше към Йерусалим, и понечваше да тръгне по него, но се отказваше.

Тежката работа налагаше да се съсредоточи върху настоящия момент. Знаеше, че жителите на Акбар разчитат на него за възстановяването на града. Веднъж вече ги бе разочаровал – не бе успял да предотврати смъртта на шпионина и да избегне войната. Но Господ винаги дава повторна възможност на чедата си и той трябваше да се възползва от нея. Освен това все повече се привързваше към момчето и се опитваше да го научи не само на библиските букви, а и да му предаде вярата в Господ, както и мъдростта на прадедите си.

Въпреки това не забравяше, че в родината му царуват чужда принцеса и чужд бог. Вече не му се явяваха ангели с огнени мечове, бе свободен да си замине, щом пожелае, и да направи каквото намери за

добре.

Всяка нощ той понечваше да тръгне. И всяка нощ вдигаше ръце към небето и се молеше:

„Иаков се е борил чак до зори и на разсъзване е бил благословен. Аз се боря с Теб дни и месеци, а Ти не искаш да ме чуеш. Но ако погледнеш около себе си, ще разбереш, че съм на път да победея. Акбар постепенно израства от руините, а аз съзиждам това, което Ти чрез мечовете на асирийците превърна в прах и пепел.

Ще се боря с Теб, докато не ме благословиш и докато не благословиш също така плодовете на моята работа. Някой ден ще трябва да ми отговориш.“

Жени и деца носеха вода на полето и се бореха със сушата, която като че ли никога нямаше да свърши. Един ден, когато слънцето безжалостно приличаше, Илия чу някой да казва:

– Работим непрекъснато и вече не си спомняме за болката от онази нощ. Забравихме дори, че асирийците ще се върнат веднага след като разграбят Тир, Сидон, Бибъл и цяла Финикия. Това ни се отрази добре. Но тъй като сме погълнати от работата по възстановяването на града, струва ни се, че всичко е както преди. Не виждаме резултата от нашите усилия.

Илия размисли върху чутото. И нареди в края на всеки ден след работа хората да се събират в подножието на Петата планина, за да съзерцават заедно залеза на слънцето.

Обикновено всички бяха толкова изморени, че почти не говореха, но откриваха колко е важно да оставиш мисълта си да се рее без посока, както облаците в небето. По този начин тревогата изчезваше от сърцата им, а те се изпълваха отново с вдъхновение и сили за следващия ден.

След като се събуди, Илия каза, че няма да работи.

– Днес в родината ми се чества Денят на Опрощението.

– Но в душата ти няма грях – каза му една жена. – Ти постъпваш по най-добрия начин.

– Традицията трябва да бъде спазвана и аз ще изпълня това, което тя повелява.

Жените тръгнаха към полето да носят вода, а старците отново се заловиха да издигат стените и да обработват дървения материал за вратите и прозорците. Децата помагаха, като поставяха в калпи глината, която след това щеше да се превърне в изпечени тухли. Илия ги наблюдаваше с огромна радост в сърцето. После излезе от Акбар и се запъти към долината.

Вървеше безцелно, като си казваше наум молитвите, които бе научил като дете. Слънцето все още не бе достигнало средата на небосклона и от мястото, където той се намираще, виждаше как грамадната сянка на Петата планина покрива част от долината. Обзе го страшно предчувствие: войната между Бога Израилев и бога на финикийците щеше да продължава още много поколения и много хилядолетия.

Спомни си как една вечер се бе изкачил на върха на планината и бе разговарял с един ангел. Но откакто Акбар беше разрушен, той никога вече не бе чул гласовете, идващи от небето.

– Господи, днес е Денят на Опрощението, а списъкът на греховете ми пред Теб е дълъг – каза той, като се обърна в посока към Йерусалим. – Бях слаб, защото забравих за собствената си сила. Не направих избора, защото се страхувах да не би да взема погрешни решения. Отказах се без време и вместо да благодаря, богохулствах.

Дълъг е и списъкът на Твоите грехове към мен, Господи. Накара ме да страдам прекомерно, като прибра от тоя свят жената, която много обичах. Разруши града, който ми даде подслон, обърка мислите ми, а строгостта Ти почти ме накара да забравя, че Те обичам. През цялото това време се борих с Теб и продължавам да го правя, ала Ти смяташ тази битка за недостойна.

Ако сравним моите грехове с Твоите, ще видиш, че си ми длъжник. Но тъй като днес е Денят на Опрощението, Ти ще ми простиш и аз ще Ти простя, за да продължим да вървим заедно.

В този миг задуха вятър и той чу своя ангел да му казва:

– Добре стори, Илия. Бог прие да се бори с теб. Сълзи бликнаха от очите му. Той коленичи и целуна сухата земя на долината.

– Благодаря ти, че дойде, тъй като все още изпитвам съмнение. Не е ли това грях? Ангелът отвърна:

– Нима когато един воин се бори с учителя си, той го обижда?

– Не. Това е единственият начин да усвои майсторството, от което се нуждае.

– В такъв случаи продължавай, докато Господ те извика обратно в Израил – каза му ангелът. – Стани и продължи да доказваш, че борбата ти има смисъл, защото успя да преминеш през течението на Неизбежното. Много хора се опитват да го преплуват, но претърпяват неуспех. Други пък биват повлечени от него не в тая посока, която им е отредила съдбата. Ти обаче се справи достойно, съумя да запазиш посоката на лодката си и сега се опитваш да превърнеш болката в стимул за действие.

– Жалко, че си сляп – рече Илия. – Иначе щеше да видиш как сираците, вдовиците и старците успяха да възстановят града. Скоро всичко ще бъде както преди.

– Надявам се това да не стане – каза ангелът. – В края на краищата вие платихте висока цена, за да се промени животът ви.

Илия се усмихна. Ангелът беше прав.

– Надявам се, че ще се държиш като човек, комуто е дадена втора възможност: не прави същата грешка два пъти. Никога не забравяй какъв е смисълът на живота ти.

– Няма да забравя – отвърна Илия, доволен, че ангелът се е завърнал.

ТРЕТА ЧАСТ

Керваните не минаваха вече през долината. Асирийци-те сигурно бяха разрушили пътищата, отклонявайки търговците. Всеки ден няколко деца се изкачваха на единствената кула на крепостната стена, оцеляла от разрушението. Бе им възложено да наблюдават хоризонта и щом се зададат вражеските воители, да предупредят жителите. Илия възнамеряваше да ги посрещне с достойнство и да им предаде управлението на Акбар.

И тогава би могъл да тръгне.

Но с всеки изминал ден чувстваше, че Акбар се превръща в част от живота му. Може би мисията му не е била да свали Иезавел от трона, а да прекара остатък от живота си тук, с тези хора, изпълнявайки покорно ролята на роб на асирийските завоеватели. Щеше да помогне да бъдат възстановени търговските пътища, щеше да научи езика на враговете, а през свободното си време щеше да се грижи за библиотеката, която непрекъснато се попълваше.

Това, което в онази далечна нощ, вече изгубена във времето, изглеждаше край на града, сега се бе превърнало във възможност той да стане още по-красив. Възстановителните работи включваха разширяване на улиците, поставяне на по-здрави покриви и изобретяване на водопроводна система, която да свърже кладенеца с най-отдалечените от него места. Душата на Илия също се обновяваше. Всеки ден той научаваше по нещо ново от старците, децата и жените. Тези, които не бяха изоставили града само защото им бе абсолютно невъзможно да го направят, сега се бяха превърнали в общност от дисциплинирани и можещи хора.

„Ако градоначалникът знаеше колко много можеха да помагат, щеше да измисли друг начин на защита и Акбар нямаше да бъде разрушен.“

Илия помисли още малко и разбра, че греша. Акбар трябваше да бъде разрушен, та всеки да събуди заспалите в себе си сили.

Изминаха месеци, а асирийците все още ги нямаше. Акбар бе почти завършен и Илия можеше да мисли за бъдещето. Жените си шиеха нови дрехи от намерените по къщите парчета плат. Старците организираха разпределянето на домовете и се грижеха за чистотата в града. Децата помагаша, когато ги помолеха, но обикновено играеха по цял ден – това

е основното задължение на всички деца.

Той живееше с момчето в малка каменна къща, издигната на мястото, където по-рано бе имало склад за стоки. Всяка вечер жителите на Акбар сядаха около запаления на площада огън и разказваха истории, които бяха чули през живота си. С помощта на момчето Илия записваше всичко върху плочките, които на другия ден изпичаха. Библиотеката ставаше все по-голяма.

Жената, която бе загубила сина си, също започна да учи бибълски-те букви. Когато видя, че може да пише думи и изречения, тя пое задължението да предаде азбуката на останалото население. Когато асирийците се върнеха, щяха да ги ползват за преводачи и учители.

– Точно това искаше да избегне жрецът – каза един следобед някакъв старец, който се бе нарекъл *Океан*, защото искаше душата му да бъде необятна като морската шир. – Той се боеше да не би бибълското писмо да оцелее и да се превърне в заплаха за боговете от Петата планина.

– Кой би могъл да избегне неизбежното? – отвърна Илия.

През деня хората работеха, после присъстваха заедно на залеза на слънцето, а вечерта разказваха истории.

Илия се гордееше с творението си и все по-силно се привързваше към него.

Едно от децата, които трябваше да стоят на стража, слезе тичешком в града, като викаше възбудено:

– Видях прах на хоризонта! Врагът се връща!

Илия се изкачи на кулата и видя, че вестта е вярна. Пресметна, че на другия ден асирийците щяха да бъдат пред вратите на града.

Същия следобед той предупреди жителите да не ходят да гледат залеза, а да се съберат на площада. Когато работата за деня бе привършена, той намери множеството събрано и забеляза, че хората се страхуват.

– Днес няма да си разказваме истории от миналото, нито ще правим планове за бъдещето на Акбар – рече Илия.

– Ще говорим за нас самите.

Никой не каза ни дума.

– Преди много време, когато на небето бе изгряла пълна луна, се случи това, което всички предчувствахме, но не искахме да приемем: Акбар бе разрушен. Когато асирийската войска си замина, намерихме най-силните ни мъже убити. Тези, които бяха оцелели, видяха, че няма смисъл да стоят тук, и решиха да напуснат града. Останаха само старци-те, вдовиците и сираците, с една дума – ненужните.

Погледнете наоколо: площадът никога не е бил толкова красив, сградите са по-здрави, храната е разпределена и всички се учат на писмото, създадено в Бибъл. На едно място в тоя град има колекция от глиненни плочки, върху които сме записали нашата история, и идните поколения ще си спомнят за това, което сторихме.

Днес ние знаем, че старците, сираците и вдовиците също си заминаха, а на тяхно място дойдоха изпълнени с въодушевление млади хора, които дадоха име и смисъл на живота си.

Докато възстановявахме града, ние знаехме, че асирийците всеки момент могат да се върнат. Знаехме, че някой ден ще трябва да им предадем нашия град, а заедно с него и нашите усилия, потта ни, радостта, че той е по-хубав от преди.

Светлината на огъня осветяваше сълзите, които се стичаха по лицата на хората. Дори и децата, които обикновено играеха по време на тези вечерни събирания, слушаха внимателно думите му. Илия продължи:

– Това няма значение. Ние изпълнихме дълга си към Господ, защото приехме Неговото предизвикателство и честта да се борим с Него. Преди онази нощ Той много пъти ни казваше: *Върви напред!* – но ние не го послушахме. Защо?

Защото всеки от нас бе решил какво ще бъде собственото му бъдеще. Аз възнамерявах да сваля Иезавел от трона. Жената, която сега се казва *Преоткриване*, искаше синът ѝ да стане мореплавател. Мъжът, който днес носи името *Мъдрост*, желаше да прекара остатъка от дните си, пиейки вино на площада. Дотолкова бяхме свикнали със священото тайнство на живота, че вече не му обръщаме внимание.

Тогава Господ си е помислил: *Те не искат да вървят напред. Добре тогава, ще ги принудя да останат за дълго там, където са!*

И едва тогава разбрахме посланието Му. Острието на асирийския меч отне живота на нашите младежи, а възрастните избягаха от малодушиите. Където и да се намират в този час, все още стоят на същото място, защото безропотно са приели Божието проклятие.

Ние обаче започнахме да се борим с Господ, така както се борим с жените и мъжете, които обичаме, защото от такава битка можем да излезем благословени и извисени. Сполетялото ни нещастие ни даде възможност да изпълним дълга си към Него, доказвайки, че сме в състояние да се подчиним на заповедта Му и *да вървим напред*. Дори и при най-ужасните обстоятелства ние продължихме напред.

Понякога Бог изисква от нас подчинение. Друг път обаче Той желае да изпита волята ни и ни предизвиква да проникнем в смисъла на

Неговата обич. Ние осъзнахме Неговата воля едва когато стените на Акбар се сринаха и откриха нови хоризонти пред всеки от нас, като му позволиха да види на какво е способен. Престанахме да размишляваме върху живота и решихме да го изживеем.

И резултатът е добър.

Илия забеляза как очите на хората пак заблестяха. Бяха разбрали.

– Утре ще предам Акбар без бой. Мога да замина, когато поискам, защото изпълних това, което Господ очакваше от мен. Ала моята кръв, потта ми и единствената ми любов са под земята на този град. Затова реших да остана тук до края на дните си и да не позволя той отново да бъде разрушен. Всеки от вас е свободен сам да вземе решение, но има нещо, което никога не бива да забравяте: че сте много по-добри, отколкото си мислехте. Използвахте възможността, която ви даде нещастие, а не всеки е в състояние да го стори.

Илия стана и обяви събранието за приключило. Предупреди момчето, че ще се прибере късно, и му каза да не го чака, а да си ляга.

Отиде до храма – единственото място, оцеляло от разрушението. Не се бе наложило да го възстановяват, въпреки че асирийците бяха отнесли статуите на боговете. Докосна със страхопочитание камъка, който според традицията отбелязваше мястото, където един от предците бе забил пръчка и не бе успял да я извади.

Помисли си, че в неговата страна Иезавел бе заповядала да издигнат жертвеници като този и част от народа коленичеше пред тях, за да отдава почести на Ваал и другите богове. И отново душата му бе обзета от същото онова предчувствие, че войната между Бога Израилев и бога на финикийците ще трае толкова дълго, колкото дори не би могъл да си представи. Като в някакво видение съзря на небето звезди, които се разминаваха със слънцето и изпращаха на всяка от двете страни разрушение и смърт. Мъже, които говореха на непознати за него езици, яздоха стоманени животни и се биеха помежду си сред облаците.

– Не е нужно да виждаш това сега, защото още не е дошло времето – чу той да казва неговият ангел. – Погледни през прозореца.

Илия стори каквото му бе заповядано. Навън пълната луна огряваше къщите и улиците на Акбар и въпреки че беше късно, той дочуваше разговорите и смеха на неговите жители. Независимо че асирийците бяха наблизко, хората не бяха изгубили желанието си да живеят, готови да посрещнат смело един нов етап в живота си.

И тогава видя някакъв силует. Знаеше, че това е жената, която толкова бе обичал и която отново крачеше гордо из града. Той се усмихна и

усети как тя докосна лицето му.

– Гордея се – сякаш казваше тя. – Акбар наистина е красив.

Изпита желание да заплаче, но се сети за детето, което не бе проляло ни една сълза за майка си. Сподави риданието и си припомни най-хубавите моменти от историята, която бяха изживели заедно – от срещата пред вратите на града до мига, в който тя бе написала думата „любов“ върху една глинена плочка. Видя отново роклята ѝ, косите ѝ, нежните очертания на носа ѝ.

– Ти ми каза, че си Акбар. Затова се погрижих за теб, излекувах те от раните ти и сега те връщам на живота. Бъди щастлива с твоите нови приятели. Бих искал да ти кажа още нещо: аз също съм Акбар, но не го знаех.

Разбра, че тя се усмихва.

– Вятърът на пустинята отдавна е заличил стъпките ни върху пясъка. Но аз всяка секунда си спомням за това, което се случи, а ти продължаваш да бъдеш в сънищата ми и в моята действителност. Благодаря ти, че се появи на пътя ми.

И преди да заспи в храма, той усети, че жената гали косите му.

Водачът на търговците видя, че на средата на пътя е застанала някаква група от хора в дрипи. Помисли, че са разбойници, и даде заповед всички от кервана да приготвят оръжията си.

– Кои сте вие? – извика им той.

– Ние сме народът на Акбар – отговори един мъж с брада, а очите му блестяха. Водачът на кервана забеляза, че той говори с чуждестранен акцент.

– Акбар беше разрушен. Управниците на Тир и Сидон ни изпратиха да открием неговия кладенец, за да може керваните отново да минават през тази долина. Връзките с останалата част на земята все някога трябва да бъдат възстановени.

– Акбар все още съществува – продължи мъжът. – Къде са асирийците?

– Цял свят знае къде са – засмя се водачът на кервана. – Правят почвата на страната ни по-плодородна. И отдавна служат за храна на птиците и дивите животни.

– Но те имаха могъща войска!

– Някоя войска не е могъща, щом узнаем кога ще атакува. Акбар прати вестители да предупредят, че асирийците приближават Тир и Сидон, и им бе устроена засада там, където свършва долината. Тези, които не загинаха в битката, бяха продадени като роби от нашите

мореплаватели.

Дрипавите хора се поздравяваха и прегръщаха едни други, като плачеха и се смееха едновременно.

– Но кои сте вие? – настоя търговецът. – Кой си ти? – попита, почвайки мъжа, с когото бе говорил.

– Ние сме младите воители на Акбар – бе отговорът.

За трети път бяха започнали да прибират реколтата на Акбар, чийто градоначалник сега бе Илия. В началото никак не бе лесно – бившият градоначалник искаше да се върне и отново да заеме длъжността си, защото така поведяваше традицията. Жителите на града обаче отказаха да го приемат и дни наред заплашваха, че ще отровят водата в кладенеца. Висшите финикийски власти най-сетне отстъпиха пред техните искания. В края на краищата Акбар имаше значение само дотолкова, доколкото осигуряваше вода за пътниците. Освен това управлението на Израил бе в ръцете на принцесата на Тир. Назначавайки за градоначалник един израилтянин, финикийските управници можеха да мислят за задръжаването на търговските връзки между двете страни.

Търговските кервани, които отново бяха тръгнали през долината, разнесоха новината из цялата област. Една малка част от израилтяните смятаха Илия за най-големия предател, но Иезавел щеше да се погрижи да премахне това настроение и мирът в областта щеше да бъде възстановен. Принцесата бе доволна, тъй като един от най-върлите ѝ врагове накрая се бе превърнал в най-добрия ѝ съюзник.

Започнаха да се носят слухове за ново асирийско нашествие и стените на Акбар бяха издигнати отново. Защитата бе организирана по нов начин, като между Тир и Акбар бяха поставени стражи и гарнизони, така че, ако единият от градовете бъде обсаден, другият да може да придвижи войската си по суша и да осигури снабдяването с храна по море.

Областта процъфтяваше с всеки изминал ден. Новият градоначалник написа нови правила, чрез които се упражняваше строг контрол върху таксите и стоките. Старците на Акбар се грижеха за всичко, прилагаша новия начин на събиране на данъците и търпеливо разрешаваха възникналите проблеми.

Жените разпределяха времето си между селската работа и тъкането. За да използват малкото останали платове, когато градът бе изолиран, те бяха създали по необходимост нови модели бродерия. И когато в града се появиха първите търговци, останаха очаровани от рисунките и направиха много поръчки.

Децата бяха научили бибълското писмо и Илия беше сигурен, че някой ден това ще им бъде от полза.

Този следобед той се разхождаше из полето и благодареше на Господ за неизброимите благоволения, които бе получил през всичките изминали години – нещо, което винаги правеше, преди да започне прибирането на реколтата. Срещна хора, които носеха пълни кошове с жито, и играещи наоколо деца. Поздрави ги и те му отвърнаха.

С усмивка на лице се отправи към камъка, където много отдавна бе получил глинена плочка с думата „любов“. Имаше навик да посещава това място всеки ден, за да присъства на залеза на слънцето и да си спомня всеки миг, който бяха прекарвали заедно.

След като се изминаха много дни, биде слово Господне към Илия в третата година:

„Иди и се яви на Ахава, и аз ще дам дъжд на земята.“

Илия седеше на камъка, когато усети как светът около него се разтърси. Небето почерня за миг, но веднага след това слънцето отново се показа.

Видя светлина. Пред него стоеше Ангелът Господен.

– Какво става? – попита изплашено Илия. – Господ прости ли на Израил?

– Не – отвърна ангелът. – Той иска ти да се върнеш, за да освободиш народа си. В мига, когато битката ти с Него приключи, Той те благослови и ти позволи да продължиш Неговото дело на тази земя.

Илия бе слисан.

– Но точно сега ли, когато сърцето ми отново намери покой?

– Спомни си за урока, който ти бе даден веднъж – каза ангелът. – Спомни си също така думите на Господ към Мойсей:

И помни целия път, по който те води Господ, Бог твой, за да те смири, да те изпита и узнае какво има в сърцето ти. Кога ядеш и бъдеш сит, и съградиш хубави къщи, и живееш в тях; кога имаш много едър и дребен добитък, гледай да не се възгордее сърцето ти и да не забравиш Господа, твоя Бог.

– А Акбар? – обърна се Илия към ангела.

– Той може да живее без теб, защото ти остави наследник. Градът ще съществува още дълго. И Ангелът Господен изчезна.

Илия и момчето пристигнаха в подножието на Петата планина. Между каменните жертвеници бяха израсли храсти. След смъртта на жреца никой не идваше тук.

– Хайде да изкачим планината – рече Илия.

– Забранено е.

– Да, забранено е. Но това не означава, че е опасно.

Хвана момчето за ръка и тръгнаха към върха. Спираха от време на време и поглеждаха надолу към долината. Сушата бе оставила следи върху целия пейзаж и с изключение на обработваните ниви около Акбар всичко останало приличаше на суровите пустини в египетските земи.

– Чух приятелите ми да казват, че асирийците ще се върнат – каза момчето.

– Възможно е, но все пак това, което сторихме, си струваше труда. Господ избра този начин, за да ни научи на нещо.

– Не знам дали Него Го е грижа за нас – отвърна момчето. – Защо бе нужно да е толкова жесток?

– Може да е търсил други пътища, докато накрая е открил, че не Го чуваме. Ние бяхме свикнали твърде много с нашия начин на живот и не се опитвахме да разчетем словата Му.

– А те къде са написани?

– В света наоколо. Достатъчно е да обръщаш внимание на това, което се случва в живота ти, и ще откриеш, че по всяко време на деня Бог крие някъде Своите думи и волята Си. Опитай се да изпълняваш това, което Той иска от теб – това е единствената причина да бъдеш на тоя свят.

– Ако ги открия, ще ги запиша върху глинените плочки.

– Направи го! Но по-добре ги запиши в сърцето си, там те не могат да бъдат изгорени или унищожени и ще бъдат винаги с теб.

Повървяха още малко. Облаците сега бяха съвсем наблизко.

– Не искам да влизам вътре – каза момчето, като сочеше към тях.

– Те няма да ти причинят никаква болка, това са само облаци. Ела с мен.

Хвана го за ръка и продължиха да се изкачват. Постепенно навлизаха в мъглата. Момчето здраво го прегърна и въпреки че от време на време Илия се опитваше да го заговори, то не казваше ни дума. Вървяха по голите скали към върха.

– Хайде да се връщаме – помоли момчето.

Илия реши да не настоява, и без това детето бе изпитало много трудности и страх през краткото си съществуване. Стори каквото го молеше – излязоха от мъглата и отново съзряха долината в ниското.

– Потърси някой ден в библиотеката на Акбар нещо, което написах за теб. Казва се Книга за воина на светлината.

– Аз съм воин на светлината – отвърна момчето.

– Помниш ли моето име?

– *Освобождение.*

– Седни до мен – рече Илия, като посочи една скала. – Не бива да забравям името си. Трябва да продължа моята мисия, въпреки че в този момент единственото ми желание е да бъда до теб. Затова бе възстановен Акбар – за да ни научи, че трябва да вървим напред, колкото и трудно да ни се струва.

– Ти ще си заминеш оттук.

– Откъде знаеш? – попита учудено Илия.

– Снощи написах това върху една плочка. Нещо ми го подсказа, може би мама, а може би някой ангел. Но аз вече го бях усетил в сърцето си.

Илия погали момчето по главата.

– Ти си успял да разчетеш Божията воля – каза той доволен. – В такъв случай няма нужда да ти обяснявам каквото и да било.

– Това, което успях да прочета, беше тъгата в очите ти. Никак не беше трудно да я видя. Някои мои приятели също са я забелязали.

– Тъгата, която сте прочели в очите ми, е част от моята история. Но малка част, която ще трае само няколко дни. Утре, когато тръгна към Йерусалим, тя няма да е тъй дълбока, както преди, и постепенно съвсем ще изчезне. Тъгата никога не трае дълго, щом вървим към това, за което винаги сме жадували.

– Наистина ли трябва да заминеш?

– Винаги трябва да знаеш кога приключва един етап от живота ти. Ако упорстваш да го продължиш повече от необходимото, ще изгубиш радостта и смисъла на всичко останало. Освен това рискуваш да си навлечеш Божия гняв.

– Господ е суров.

– Само към своите избраници.

Илия погледна надолу към Акбар. Понякога Господ наистина беше много суров, но не повече, отколкото човек би могъл да понесе. Момчето не знаеше, че там, където седяха, някога при Илия бе дошъл Ангелът Господен и го бе научил как да го върне от царството на мъртвите.

– Ще ти липсвам ли? – запита той момчето.

– Ти ми каза, че ако вървя напред, тъгата ще изчезне. Има още много работа, докато Акбар стане толкова красив, колкото заслужава мама. Тя се разхожда по унилите на града.

– Идвай на това място винаги когато ти потърбявам. И гледай към Йерусалим. Аз ще бъда там и ще се опитам да дам смисъл на името си –

Освобождение. Сърцата ни ще останат свързани завинаги.

– Затова ли ме доведе на върха на Петата планина? За да видя Израил?

– За да видиш долината, града, другите планини, скалите и облаци-те. Господ обикновено повиква пророците си на върха на някоя планина, за да разговарят с Него. Винаги съм се питал защо го прави, но сега знам отговора. Когато сме нависоко, всичко ни се струва малко.

Както славата, така и тъгата ни престават да имат някакво значение. Това, което сме извоювали или пък загубили, остава там, долу. От върха на планината виждаш колко голям е светът и колко широки са хоризонтите.

Момчето се огледа наоколо. От върха на Петата планина то усещаше мириса на морето, което къпеше бреговете на Тир. И чуваше вятъра на пустинята, който духаше от Египет.

– Някой ден аз ще управлявам Акбар – каза то на Илия. – Видях колко голям е светът, но познавам също така и всяко кътче от града. Знаем какво трябва да бъде променено.

– Промени го тогава! Не оставяй нещата в застой!

– Господ не можеше ли да избере по-добър начин да ни разкрие всичко това? По едно време си помислих, че Той е зъл.

Илия замълча. Спомни си за разговора с левитския пророк преди много години, когато чакаха войниците на Иезавел да дойдат и да ги убият.

– Бог може ли да бъде зъл? – настоя момчето.

– Бог е всемогъщ – отвърна Илия. – Той може всичко и всичко му е позволено, защото в противен случай щеше да съществува някой още по-силен и по-могъщ от Него, който да му забранява някои неща. И тогава аз бих предпочел да почитам и да се кланям на този, който е по-могъщ.

Изчака няколко мига, за да може момчето да разбере смисъла на неговите думи. След това продължи:

– Ала точно заради безграничната си власт Той е избрал да върши само Добро, Ако стигнем до края на нашата история, ще видим, че доста често Доброто е скрито зад Злото, но продължава да бъде Добро и да е част от Неговите намерения за бъдещето на човечеството.

Хвана го за ръка и заслизаха мълчаливо.

През нощта момчето го прегърна и заспа така. На разсъмване Илия се измъкна от прегръдката му, като внимаваше да не го събуди.

След това облече единствените дрехи, които имаше, и излезе. По

пътя намери на земята счупен клон и го взе, за да му служи за тояга. Реши винаги да я носи със себе си като спомен от борбата му с Бог, от разрушаването и възстановяването на Акбар.

И без да погледне назад, тръгна към Израил.

ЕПИЛОГ

Пет години по-късно Асирия отново нахлу във Фини-кия, този път с по-добре обучена войска и с по-способни военачалници. Цялата страна падна под властта на чуждите завоеватели с изключение на Тир и Сарепта, наричана от своите жители Акбар.

Момчето стана мъж и започна да управлява града, а съвременниците му го смятаха за мъдрец. Умря на преклонна възраст, заобиколен от любимите си същества, като непрекъснато повтаряше, че „градът трябва да бъде поддържан винаги красив и силен, защото майка му продължава да се разхожда по неговите улици“. Благодарение на общата отбранителна система, която Тир и Сарепта бяха въвели, тези два града бяха завладени от асирийския цар Синахериб едва през 701 г. преди Христа, или сто и шейсет години след събитията, разказани в тази книга.

Ала оттогава финикийските градове никога повече не успяха да достигнат предишната си слава и станаха арена на непрекъснати нашествия – войските на Новова-вилонското царство, персите, македонците, селевкидите и най-накрая – Рим. Независимо от това продължават да съществуват и в наши дни, защото според древните традиции Господ никога не избира случайно местата, които да бъдат заселени. Тир, Сидон и Бибъл все още са част от Ливан, който продължава да бъде бойно поле.

Илия се върна в Израил и събра пророците на върха на планината Кормил. Тук той ги накара да се разделят на две групи: тези, които се кланяха на Воал, и онези, които вярваха в Господ. И както му бе наредил ангелът, той даде едно теле на първите и ги накара да призват техния бог, за да приеме жертвоприношението. Библията разказва:

„По пладне Илия начена да им се присмива и казваше: викайте високо, защото той е бог; може би се е замислил или е зает с нещо, или е на път, а може би и спи – тъй ще се събуди!

И те почнаха да викат високо и по обичая си да се бодат с ножове и копия; ала не се чу ни глас, ни отговор, ни слух.“

Тогава Илия взе другото теле и извърши жертвоприношението така, както му бе казал Ангелът Господен. „И огън Господен падна и пояде всесъжжение, дърва, камъни и пръст.“ Малко след това заваля силен дъжд и дойде краят на четирите години суша.

От този миг нататък започна гражданска война. Илия заповяда да бъдат избити пророците, които бяха предали Господ, а Иезавел го търсеше навсякъде, за да го убие. Но той се скри в западната част на Петата планина, която гледаше към Израил.

Сирийците нахлуха в страната и убиха цар Ахав, мъжа на принцесата на Тир, със стрела, която случайно попадна в шевовите на бронята му. Иезавел се укри в двореца си и след множество народни бунтове, в резултат на които се възкачваха и падаха от власт различни управници, тя бе пленена. Предпочете да се хвърли през прозореца, вместо да се предаде на стражите, изпратени да я заловят.

Илия остана в планината до края на дните си. Библията разказва, че един следобед, когато той разговарял с Елисей – пророка, когото бе посочил за свой наследник, – „изведнъж се яви огнена колесница и огнени коне, и ги раздвоиха един от други, и Илия се понесе във вихрушка към небето“.

* * *

Около петстотин години по-късно Иисус повиква Петър, Иаков и Йоан, за да се изкачат с Него на една планина. Евангелистът Матей разказва: „...и се преобрази (Иисус) пред тях: и лицето Му светна като слънце, а дрехите Му станаха бели като светлина. И ето, явиха им се Мойсей и Илия, разговарящи с Него.“

Иисус заповядва на апостолите да не казват на никого за това видение, докато Синът Человечески не възкръсне от мъртвите, а те му отвържат, че това ще стане едва след като Илия се върне.

Матей (17:10-13) предава края на тази история:

„А учениците Му Го попитаха и думаха: защо пък книжниците казват, че първом Илия трябва да дойде?“

И Иисус им отговори и рече: Илия първом ще дойде и ще уреди всичко; но казвам ви, че Илия вече дойде и го не познаха, а сториха му, каквото си искаха...

Тогава учениците разбраха, че Той им говори за Йоана Кръстителя.“

Бележка на автора

В книгата ми „Алхимикът“ главната теза се съдържа в следните думи, които цар Мелхиседек отправя към пастира Сантяго: „Когато силно искаш нещо, цялата Вселена ти съдейства, за да постигнеш желанието си.“

Безрезервно вярвам в това. Но докато следваме собствената си съдба, ние преминаваме през различни етапи, които изобщо не сме в състояние да разберем. Те винаги имат за цел да ни върнат отново към пътя на нашата Лична легенда, или по-точно да ни накарат да научим уроците, необходими, за да извървим собствената си съдба. Мога, струва ми се, да изразя по-добре това, което казвам, като опиша един епизод от живота си.

На 12 август 1979 г. си легнах с абсолютната увереност, че на трийсетгодишна възраст съм стигнал почти до върха на кариерата си като висш служител в грамофонната индустрия. Работех като художествен директор на Си Би Ес за Бразилия и току-що ме бяха поканили да отида в САЩ, за да разговарям със собствениците на звукозаписната компания – те със сигурност щяха да ми предоставят възможност да осъществя всичко, което исках да постигна в моята област. Наистина, бях оставил на заден план голямата си мечта да бъда писател, но какво от това? В края на краищата животът в действителност беше много по-различен от това, което си бях представял – в Бразилия човек не можеше да се издържа с писане.

Същата тази нощ взех едно решение и изоставих мечтата си: трябваше да се приспособя към обстоятелствата и да се възползвам от възможностите, които ми се предоставят. Ако сърцето ми започнеше да си иска своето, винаги можех да го залъжа, съчинявайки текстове за песни или като пиша за някой вестник. Бях убеден впрочем, че животът ми е поел в друга, не по-малко вълнуваща посока и че ме очаква блестящо бъдеще в международните музикални компании.

Когато се събудих, по телефона ми се обади изпълнителният директор и ми каза, че съм уволнен, без да ми дава никакво обяснение. И въпреки че през следващите две години чуках на много врати, никога повече не успях да си намеря работа в тази сфера.

След като написах „Петата планина“, се сетих за този епизод, а също и за други проявления на неизбежното в живота ми. Всеки път,

когато се чувствах господар на положението, се случваше нещо, което ме връщаше там, откъдето бях тръгнал. Питях се защо. Дали пък не съм осъден да стигам близо до целта, без никога да пресека финалната линия? Дали пък Бог е толкова жесток, че да ми показва палмите на хоризонта само за да ме умори от жажда сред пустинята?

Много време ми бе необходимо, за да разбера, че не е точно така. Има неща, които се случват в живота ни, за да ни върнат към истинския път на нашата Лична легенда. Други изникват, за да можем да приложим всичко онова, което вече знаем, а трети се появяват, *за да ни учат*.

В книгата си „Дневникът на един маг“ се опитах да покажа, че тези уроци невинаги са свързани с болка и страдание, стига човек да проявява дисциплина и внимание. Когато осъзнах това, почувствах се наистина благословен, но въпреки цялото си внимание и дисциплина не успях да си обясня някои трудни моменти, през които преминах.

Един от тези примери е събитието, което разказах по-горе: бях професионалист, полагах максимални усилия да дам най-доброто от себе си и имах идеи, които и сега ми се струват хубави. И неизбежното се случи точно тогава, когато се чувствах най-сигурен и изпълнен с доверие. Мисля, че не съм единственият, преминал през подобно изпитание – неизбежното се е появявало в живота на всяко човешко същество на Земята. Някои са се справяли с него, други не са успявали, но всички ние сме усещали как ни докосват крилетата на нещастieto.

Коя е причината? За да си отговоря на този въпрос, се оставих Илия да ме води през дните и нощите на Акбар.

Паулу Коелю

КРАЙ

© 1996 Паулу Коелю
© Даниела Петрова, превод от португалски

Paulo Coelho
O Monte Cinco, 1996

Източник: <http://izvorite.com>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2787>]